

Національний
банк України

The National Bank
of Ukraine

БАНКОТИ І МОНЕТИ УКРАЇНИ

BANKNOTES AND COINS OF UKRAINE

2010

“Банкноти і монети України”
Інформаційно-довідковий журнал
Видається один раз на рік

Редакційна колегія:

Кіреєв О.І. (голова),

Буряк С.В., Бажал Ю.М., Галь В.М.,
Гальчинський А.С., Геєць В.М., Гребенюк Н.І.,
Грушко В.І., Домбровські Марек, Іларіонов А.М.,
Кравець В.М., Кротюк В.Л., Крючкова І.В.,
Ландіна Т.В., Матвієнко В.П., Мельничук М.О.,
Міщенко В.І., Мороз А.М., Осадєць С.С.,
Паламарчук А.Б., Пасічник В.В., Патріац Л.М.,
Петрик О.І., Раєвський К.С., Ричаківська В.І.,
Савлук М.І., Савченко А.С., Сениць П.М.,
Смовженко Т.С., Федосов В.М., Хоффманн Лутц,
Шаров О.М., Шевцова О.І., Шлапак О.В.,
Шумило І.А., Ющенко В.А.,
Яременко С.О., Яценюк А.П.

Журнал підготовлено редакцією
періодичних видань і
департаментом готівково-грошового обігу
Національного банку України

Головний редактор

Патріац Л.М.

Заступник головного редактора

Крохмалюк Д.І.

Редактор-упорядник

Папуша А.В.

Редактор-перекладач

Загородня О.А.

Головний художник

Козицька С.Г.

Комп'ютерна верстка і дизайн

Козицька С.Г., Харук О.В.

Відповідальний секретар

Ліпінська С.М.

Оператор комп'ютерного набору

Литвинова Н.В.

Фото

Негребецький В.С.

Розробка CD-диску

Невський Д.О.

Наукові експерти

Лошманова Т.О., Сузанська В.Ю.

Для художнього оформлення журналу
використано ілюстративні матеріали
з архіву редакції періодичних видань НБУ,
друкованих і електронних ЗМІ
та приватних архівів

Адреса редакції:

просп. Науки 7, м. Київ-28, 03028, Україна

тел./факс (044) 524-96-25

тел. (044) 524-39-69

E-mail: papusha@bank.gov.ua

litvinova@bank.gov.ua

Передплатний індекс – 90664

Виготовлення оригінал-макета

Редакція періодичних видань НБУ

Надруковано з готового оригінал-макета

відділом видавничого обслуговування

господарсько-експлуатаційного

управління НБУ

Формат 60x90/8.

Друк на цифровому обладнанні.

Фізичних друк. арк. 12.5

Умовн. друк. арк. 12.5

Тираж 2339.

Замовлення № 10-0413

Підписано до друку 30.04.2010 р.

При передруку матеріалів, опублікованих у журналі,
поширення на журнал “Банкноти і монети України”
обов'язкове

“Банкноти і монети України”

2010

БАНКНОТИ І МОНЕТИ УКРАЇНИ

Інформаційно-довідковий журнал
Додаток до журналу “Вісник Національного банку України”
Випуск 14

Заснований 1999 року.

*До 2001 року виходив двічі на рік
як науково-популярний історико-культурологічний часопис
“Українська нумізMATика і боністика”
(додаток до журналу “Вісник НБУ”),
до 2004 року – один раз на рік як ілюстраційний каталог
“Банкноти і монети України”
(додаток до журналу “Вісник НБУ”)*

Зміст

Вступне слово.....	4
Пам'ятні та ювілейні монети, введені в обіг Національним банком України в 2009 році	5
Конкурс “Краща монета року”	78
Поради щодо чищення та зберігання монет	80
Розмінні та обігові монети 2009 року карбування.....	84
Хронологія введення в обіг пам'ятних і ювілейних монет України.....	86

BANKNOTES AND COINS OF UKRAINE

Regular Reference Periodical
Supplement to The Herald of the NBU Journal
Issue 14

Published since 1999

*Till 2001, it had been issued twice a year
as Ukrainian Numismatics and Bonistics Popular Historical
and Culture Research Journal*

(Supplement to The Herald of the NBU Journal);

*till 2004, it had been published annually
as Banknotes and Coins of Ukraine Illustrated Catalogue
(Supplement to The Herald of the NBU Journal)*

Content

Introduction	4
Commemorative and Jubilee Coins Issued into Circulation by the National Bank of Ukraine in 2009	5
Best Coin of the Year Competition	78
Recommendations on Cleaning and Keeping of Coins	80
Small and Circulation Coins of Ukraine Issued in 2009	84
Chronology of Issue into Circulation of Commemorative and Jubilee Coins of Ukraine	86

Banknote and Coins of Ukraine Regular Reference Periodical Published annually

Editorial Board:

Oleksandr Kireev (the Chairman),
Serhii Buriak, Yuri Bazhal, Vira Hal,
Anatolii Halchynskiy, Valerii Heiets,
Natalia Hrebenyk, Viktor Hrushko,
Marek Dombrowski, Andrii Ilarionov, Viktor Kravets,
Volodymyr Krotiuk, Iryna Kriuchkova, Tetiana Landina,
Volodymyr Matvienko, Mykola Melnychuk,
Volodymyr Mishchenko, Anatolii Moroz,
Semion Osadets, Antonyna Palamarchuk,
Vasyl Pasichnyk, Liudmyla Patrikats,
Oleksandr Petryk, Kostiantyn Raievskiy,
Vira Rychakivska, Mykhailo Savluk,
Anatolii Savchenko, Pavlo Senyshch,
Tamara Smovzhenko, Viktor Fedosov,
Lutz Hoffmann, Oleksandr Sharov,
Olena Shevtsova, Oleksandr Shlapak,
Ihor Shumylo, Viktor Yushchenko,
Serhii Yaremenko, and Arsenii Yatseniuk

The periodical has been compiled by the Editor's
Office of the NBU Periodicals Department
and the NBU Cash Circulation Department

Editor-in-Chief:

Liudmyla Patrikats

Deputy Editor-in-Chief:

Dmytro Krokhmaliuk

Compiler:

Andrii Papusha

Translator:

Olga Zagorodnia

Chief Designer:

Svitlana Kozytska

Computer layout and design by
Svitlana Kozytska and Oksana Kharuk

Responsible secretary:

Svitlana Lipinska

Computer-aided composition:

Natalia Lytvynova

Photo by

Vladyslav Nehrebetskyi

CD-disc design by

Dmytro Nevskiy

Scientific experts

Tamara Loshmanova, Viktoriya Suzanska

Illustrative materials from the archive
of the Editor's Office
of the NBU Periodicals Department,
printed and electronic mass media,
and from private archives have been used
for the design of the periodical.

Address of the Editor's Office:

7 Nauky Av., Kyiv, 03028, Ukraine

Tel./fax: (044) 524-96-25

Tel.: (044) 524-39-69

E-mail: papusha@bank.gov.ua

litvinova@bank.gov.ua

Subscription index: 90664

Designed by the Editor's Office of the NBU
Periodicals Department

Laid out and printed by the NBU Maintenance
Administration Office

Format 60x90/8; Offset printing;

Conventional printer sheets: 12.5

Printer sheet 12.5

Circulation: 2339.

Order no.10-0413

Authorized publication: 30.04.2010

For reprinting materials published herein
the reference is compulsory.

Banknotes and Coins of Ukraine
2010

Цей випуск журналу “Банкноти і монети України” присвячується 15-й річниці з часу введення в обіг першої монети незалежної України. Нею стала ювілейна монета “Перемога у Великій Вітчизняній війні”, введена в обіг 7 травня 1995 року. Ця подія відразу набула почесного статусу історичної, адже введенням в обіг власної монети незалежна Україна заявила про себе як нова нумізматична держава.

Перші українські пам'ятні та ювілейні монети карбувалися у різних країнах світу, а з 1998 року вони виготовляються лише на Монетному дворі Національного банку України, який справедливо вважається одним із найкращих у Європі.

Особлива гордість українських майстрів з виготовлення грошових знаків – пам'ятні та ювілейні монети. За 15 років Національним банком України введено в обіг понад 400 їх видів. Монетам України притаманна висока якість карбування. Чимало видів монет виготовлено за унікальними технологіями – з оздобленням голографіями, дорогоцінним камінням, патинуванням. Висока кваліфікація українських майстрів монетної справи увінчалася їх перемогами у кількох найпрестижніших міжнародних нумізматичних конкурсах.

Продуктивними для працівників Банкотно-монетного двору НБУ був і останній – 2009 рік. Результати їх творчих пошуків і наполегливої праці відображено у цьому випуску журналу.

До нього включено нумізматичні описи та фотозображення всіх 38-ми видів пам'ятних монет, уведених в обіг протягом року, а також розмінних монет 2009 року карбування. Вміщено повідомлення про результати загальнонаціонального конкурсу “Краща монета року”, подано перелік пам'ятних і ювілейних монет України, випущених за всі минулі 15 років, складений за хронологією введення їх в обіг. На замовлення читачів журналу зроблено рекомендації щодо збереження колекційних монет та догляду за ними.

Звертаємо увагу постійних передплатників журналу на відсутність у випуску розділів “Банкноти України” та “Сувенірна продукція, випущена Банкотно-монетним двором НБУ на замовлення Національного банку України”. Це пояснюється тим, що у 2009 році банкноти гривні нових зразків у обіг не вводилися, не випускалися і сувенірна продукція принципово нових видів.

Сподіваємося, приємним сюрпризом для читачів журналу стане CD-диск, на якому розміщено нумізматичну інформацію та фотозображення всіх пам'ятних і ювілейних монет України, введених в обіг протягом 15 років.

До нових зустрічей!

Наш передплатний індекс – 90664

This issue of *Banknotes and Coins of Ukraine* periodical is published in celebration of the 15th anniversary of the issue of *Victory in the Great Patriotic War*, the first commemorative coin of Ukraine put into circulation on May 7, 1995. This date has got an honorable status of historical event, insofar as having issued into circulation its own commemorative coin, the independent Ukraine made a name of numismatic country for itself.

First Ukrainian commemorative and jubilee coins were struck abroad. Starting with 1998, they are produced only by the NBU Mint that has proved itself as one of the best European mints.

Ukrainian masters of coinage are especially proud of their commemorative and jubilee coins. During 15 years the National Bank of Ukraine put into circulation more than 400 types of them. The Ukrainian coins are notable for their high quality. Many types of the coins are manufactured with the use of unique techniques: they are decorated with holograms, precious gems, and patina. High skills of Ukrainian masters have been crowned with prizes of several very prestigious international numismatic contests.

Year 2009 was very fruitful for the NBU Mint staff. The results of their hard work are presented in this periodical. It contains numismatic descriptions and photographic pictures of 38 types of commemorative coins issued in 2009, as well as of small coins struck in 2009; information about the national contest for *the Best Coin of the Year*; a chronological list of commemorative and jubilee coins of Ukraine issued in 1995–2009; and recommendations on handling of collector's coins, upon the readers' request.

It should be noted that in this issue there are no sections dealing with banknotes of Ukraine and souvenir products manufactured by the NBU Mint upon request of the National Bank of Ukraine, insofar as, in 2009, neither banknotes of new design nor new types of souvenir products were issued.

We hope, our readers will be pleased with a CD containing numismatic descriptions and photos of all commemorative and jubilee coins of Ukraine issued for the period from 1995 till 2009.

Good luck!

Our subscription index is 90664

ПАМ'ЯТНІ ТА ЮВІЛЕЙНІ
МОНЕТИ,
ВВЕДЕНІ В ОБІГ
НАЦІОНАЛЬНИМ
БАНКОМ УКРАЇНИ
В 2009 РОЦІ

COMMEMORATIVE
AND JUBILEE COINS
ISSUED
BY THE NATIONAL BANK
OF UKRAINE
IN 2009

Херсонес Таврійський

Історична довідка

Херсонес, що був відомий русичам як Корсунь, заснували греки з Гераклії. Економічний і політичний розквіт цього міста-держави припав на IV–II ст. до н. е. Основою його економіки було виноградарство, рибний промисел, ремесла і торгівля (збіжжям, а також худобою та рибою) з іншими грецькими містами, скіфами й таврами.

У I ст. до н. е. Херсонес прийняв зверхність боспорського царя Мітрідата VI Євпатора – царя Понтійського царства у північно-східній частині Малої Азії, а згодом – Риму.

З кінця IV ст. н. е. увійшов до складу Візантійської Імперії. З V по XI ст. Херсонес став найбільшим містом на північному березі Чорного моря, одним із найважливіших осередків візантійської культури.

Наприкінці X ст. на короткий час Херсонесом оволодів київський князь Володимир Великий. З того часу культурні впливи Візантії на Київську Русь йшли переважно через Корсунь.

Із початку XIII ст. (після захоплення Константинополя хрестоносцями) Херсонес потрапив у залежність від Трапезундської імперії.

У другій половині XIII ст., коли торгівлю на Чорному морі монополізували генуезці, Херсонес занепав і у 1299 році був знищений татарами.

Дослідження руїн колишнього Херсонеса розпочато у 1827 р., а систематичні розкопи – з 1876-го. Під час розкопок знайдено значні залишки грецьких, римських і візантійських оборонних мурів, житлових кварталів, будинків із басейнами, лазень, господарчих і ремісничих споруд. Знайдено фундаменти понад 50 християнських церков, залишки театру на 3 000 осіб та багатьох інших споруд. За мурами міста розкопано чимало поховань із багатим інвентарем.

Нині на території Херсонеса міститься Херсонеський історико-археологічний музей-заповідник. Відбудовано Володимирський собор, у якому, за переказами, великий Київський князь прийняв християнську віру.

Джерела: <http://uk.wikipedia.org>.

Chersonesos Taurica

Historical Essay

Chersonesos (Old East Slavic: Korsun) was an ancient Greek colony founded approximately 2500 years ago in the southwestern part of Crimea, known then as Taurica. The colony was established in the 6th century B.C. by settlers from Heraclea Pontica.

The state reached its economic and political heyday in the 4th–2nd centuries B.C. Its economy was based primarily on winegrowing, fishery, crafts, and trade in cereal grain, cattle, and fish with other Greek, Scythian and Tauric tribes.

In the 1st century B.C., Chersonesos became a dependency of Mithridates the Great or Eupator, King of Pontus in the North-Eastern Middle Asia. Later, it was subject to Rome.

It became a Byzantine possession at the end of the 4th century A.D. In the 5th–9th centuries, Chersonenos was the largest city on the Northern Black Sea Coast and one of the centers of the Byzantine culture.

At the end of the 10th century Duke Volodymyr the Great of Kyiv took possession over Chersonenos for a short while. That time Chersonesos became the main channel of influence of Byzantine culture on Kyivan Rus.

After the Fourth Crusade Chersonesos became dependent on the Empire of Trebizond, and later fell under Genoese control in the second half of the 1300s. Since then it declined until sacked by Tartars, in 1299.

Since 1827, the researchers started to study the ruins of Chersonesos, and in a half-century, since 1876, to perform regular excavations in the course of which the remains of ancient Greek, Roman, and Byzantium fortress walls, residential areas, houses with pools, bathhouses, amenities, and service buildings were found. The archeologists discovered more than 50 foundations of Christian churches, remains of a theater for 3 000 seats, and a lot of other structures. Beyond the city walls, they dug many burial places with rich furniture.

Currently, within the area of former Chersonesos, there is a historical and architectural reserve with the St. Volodymyr Cathedral rebuilt on a small hill overlooking the site to commemorate the legendary place of Volodymyr's baptism.

Reference: <http://uk.wikipedia.org>

“Херсонес Таврійський”

Chersonesos Taurica

Пам'ятна монета, присвячена визначній античній пам'ятці – Херсонесу Таврійському (з грецької – півострів таврів), місту-державі на південно-західному узбережжі Криму, заснованому в 422–421 роках до н. е., яке карбувало власну монету.

Протягом двох тисячоліть, за часів розквіту стародавньої Греції, Риму та Візантії, Херсонес був значним торговельним та культурним центром на Кримському півострові, відігравав особливу роль у взаємовідносинах між Візантією та Київською Руссю.

The NBU has issued a commemorative coin to mark Chersonesos Taurica (peninsula of the Tauri in Greek), city-state on the southwestern coast of the Crimea established in 422–421 B.C. that struck its own coins.

During two millennia, in the period of prosperity of the ancient Greece, Roman Empire, and Byzantium, Chersonesos was an important commercial and cultural center on the Crimean Peninsula playing a special role in the mutual relations between Byzantium and Kyivan Rus.

Монету введено в обіг 28 липня 2009 року
Issued into circulation on July 28, 2009

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі НБУ
 Producer: the NBU Mint

Художник і скульптор –
Володимир Дем'яненко.
Designer and engraver:
Volodymyr Demianenko

На аверсі зображено: угорі – малий Державний герб України, напис півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, внизу номінал – **100 / ГРИВЕНЬ**, ліворуч від якого зазначено метал, його пробу – **Au 900**, масу дорогоцінного металу в чистоті – **31.1**, розміщено логотип Монетного двору Національного банку України; праворуч – рік карбування монети **2009**; у центрі монети вище зображено фрагмент давньої споруди та сигнальний дзвін, нижче – на тлі меандрового орнаменту – античні монети Херсонеса та світильник (V–VI ст. н. е.).

На реверсі на передньому плані зображено залишки давньої споруди Херсонеса – базилики, на другому – собор Святого князя Володимира, побудований усередині XIX ст. над руїнами середньовічного храму, в якому, за припущенням, хрестився князь Володимир, угорі півколом розміщено напис – **ХЕРСОНЕС ТАВРІЙСЬКИЙ**.

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine and the semicircular inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine), at the top; the face value **100 / ГРИВЕНЬ** (100 / hryvnias), at the bottom; the designation of the metal, its standard, **Au 900**, and the fine weight, **31.1**, as well as the NBU mintmark, on the lower left; and the year of coinage, **2009**, on the lower right. The central composition shows a fragment of an ancient structure and a signal bell tower, on the upper portion, as well as ancient coins of Chersonesos and a lamp (the 5th–6th centuries A.D.) placed against the background of the meander, on the lower portion.

The reverse features a picture of ruins of an ancient basilica of Chersonesos, to the fore, and the Saint Duke Volodymyr Cathedral built in the middle of the 19th century on the ruins of medieval temple where Duke Volodymyr is supposed to have been baptized, in the background. The semicircular legend **ХЕРСОНЕС ТАВРІЙСЬКИЙ** (Chersonesos Taurica) runs on the upper side of the coin.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса ¹ , г Weight ¹ , g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
100 гривень 100 hryvnias	Золото 900 проби Gold 900	31.1 (1 унція) 31.1 (1 oz)	32.0 32.0	Пруф Proof	Секторальне рифлення Sectoral grooving	3 000 3 000

¹ Тут і далі щодо монет із дорогоцінних металів зазначається маса цих металів у чистоті в грамах.

¹ Hereinafter weight of coins made of precious metals shall mean their fine weight, in grams

Павло Чубинський

Біографічна довідка

Павло Чубинський народився 15 січня 1839 року в небагатій дворянській сім'ї, що мешкала на хуторі неподалік Києва. Нині це місце знаходиться в межах міста Бориспіль Київської області.

Ще змалку Павло захопився географією, мріяв про далекі подорожі. Після закінчення другої Київської гімназії вступив на юридичний факультет Петербурзького університету.

1861 року захищає в Петербурзі дисертацію "Нариси народних юридичних звичаїв і понять з цивільного права Малоросії" й одержує вчений ступінь кандидата правазнавства.

Повернувшись в Україну, впродовж 1861–1862 років пише статті для "Основ": "Значення моговича у договорі, господарські товариства, найм робітників", "Український спектакль у Чернігові", "Два слова про сільське училище", "Ярмарок у Борисполі"; дописує до "Черниговского листка", де публікує матеріал "Де кілька слів про значення казок, прислів'їв та пісень для криміналіста"; до

"Києвських губернських ведомостей", у яких побачила світ його "Програма для вивчення народних юридичних звичаїв у Малоросії" (1862).

1862 року в Києві кілька українофільських гуртків об'єдналися в Громаду, серед перших членів якої були Павло Чубинський, Володимир Антонович, Павло Житецький, Тадей Рильський та інші. Проти Громади невдовзі було заведено кримінальну справу, почалося слідство. У вересні того ж року в Золотоніському повіті поліція виявила прокламацію українською мовою "Усім добрим людям". Восени 1862 року П. Чубинський пише вірш "Ще не вмерла Україна", який невдовзі став національним гімном. 20 жовтня шеф жандармів князь Долгоруков дав розпорядження вислати Чубинського "за вредное влияние на умы простолюдинов" на проживання в Архангельську губернію під нагляд поліції. В Україну науковець повернувся 1869 року, після чого очолив етнографічно-статистичну експедицію Російського географічного товариства в Південно-Західному краї.

У 1879 р. Павло Чубинський тяжко захворів. Його розбив параліч, і він до кінця життя був прикутий до ліжка.

Помер 26 січня 1884 р. Похований у м. Борисполі на Книшовому кладовищі.

У 2001 р. в Борисполі встановлено пам'ятник авторові тексту Державного гімну України.

Джерела: Енциклопедія українознавства (у 10 томах) / Головний редактор Володимир Кубійович. – Париж, Нью-Йорк: Молоде Життя, 1954–1989. <http://uk.wikipedia.org/wiki>.

Pavlo Chubynskyi

Brief Biography

Pavlo Chubynskyi was born on January 15, 1839, in the poor noble family living in the farmstead, near Kyiv. Currently, it is located within the precincts of the city of Boryspil, Kyiv Oblast.

In his boyhood days he was interested in geography and dreaming of long-distance journeys. Having graduated from the Second Kyiv Grammar School he entered the Faculty of Law at the University of St. Petersburg where he met prominent Russian researcher and traveler Petr Semenov Tien-Shanski who introduced Chubynskyi to remarkable geographers Nikolai Przewalski and Nikolai Mikloubo-Maclay.

In 1861, in St. Petersburg, he defended theses *Ocherk narodnykh yuridicheskikh obychaev i poniatii v Malorossii (Outline of Folk Juridical Customs and Concepts in Little Russia)* and was awarded with master of law degree.

Having returned to Ukraine, in 1861–1862, he continued to write for *Osnova* journal (*Role of Kickback in Contractual Relations, Business Associations, and Recruitment of Employees, Ukrainian Performance in Chernihiv, Several Comments on Village College, Fair in Boryspil*). He also contributed to the *Chernihiv Bulletin* where he published *Several Comments on the Role of Fairytales, Proverbs, and Folk Songs for Criminal Law Expert* and to *Kyiv Governorate News (Program for studying folk juridical customs in Little Russia)*.

In 1862, in Kyiv, several Ukrainophile societies united into *Hromada* association with Pavlo Chubynskyi, Volodymyr Antonovych, Pavlo Zhytetskyi, and Tadeusz Ryłski being amongst its first members. Soon, a criminal case was initiated against *Hromada*, and the investigation begun. In September 1862, in *Zolotonosha Powiat*, police founded a Ukrainian-language proclamation *Usim Dobrym liudiam (To All People of Good Will)*. In the fall of 1862, Chubynskyi wrote a verse *Shche ne vmerla Ukraina (Ukraine has not died yet)* that soon became the *National Anthem of Ukraine*. On October 20, the Chief Gendarme Count Dolgorukov issued an order to send Chubynskyi into exile under police supervision "for ill effect on plebian minds", to *Arkhangel'sk Governorate*. He returned to Ukraine in 1869, and headed an ethnographical and statistical expedition of the *Russian Geographic Society* to South-Western lands.

In 1879, Pavlo Chubynskyi took severe ill and paralytic stroke. He was paralyzed till the end of his life.

Pavlo Chubynskyi died on January 26, 1884, and was buried in Boryspil, at the *Knyshove Cemetery*.

In 2001, a monument to the poet of the *National Anthem of Ukraine* was established in Boryspil.

References: *Encyclopedia of Ukraine* (10 volumes) / Editor-in-Chief Volodymyr Kubiyovych – Paris, New York: *Molode Zhyttia*, 1954–1989; <http://uk.wikipedia.org/wiki>

“Павло Чубинський”

Pavlo Chubynskyi

Ювілейна монета, присвячена Павлу Платоновичу Чубинському (1839–1884) – етнографу, фольклористу, поетові, громадському та культурному діячеві, автору Гімна України “Ще не вмерла України...” Павлу Платоновичу по праву належить одне з найпочесніших місць у плеяді громадських і наукових діячів другої половини XIX ст., завдяки титанічним зусиллям котрих стало можливе національне відродження України. Він один із основоположників української етнографічної науки, очолював етнографічні експедиції по Україні, Білорусі та Молдові.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to honor Pavlo Platonovych Chubynskyi, 1839–1884, ethnographer, folklorist, poet, and public figure; author of the Anthem of Ukraine “Ukraine’s glory hasn’t perished, nor has her freedom...”. He deservedly held an important position among the most remarkable public figures and scientists of the second half of the 19th century whose huge efforts ensured the national rebirth of Ukraine. As one of the founders of Ukrainian ethnographic science he was in charge of the ethnographic expeditions researching Ukraine, Russia, and Moldova.

Монету введено в обіг 14 січня 2009 року.
Issued into circulation on January 14, 2009

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі НБУ
 Producer: the NBU Mint

Художник і скульптор –
Володимир Атаманчук
Designer and engraver:
Volodymyr Atamanchuk

На аверсі вгорі зображено малий Державний герб України, праворуч і ліворуч від якого – стилізований рослинний орнамент, у центрі – композиція, що символізує етнографічні дослідження науковця: народні музичні інструменти, гетьманські клейноди тощо, над нею напис – **НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ**, внизу – **2 / ГРИВНІ / 2009** та логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі зображено портрет Чубинського в орнаментальному обрамленні та розміщено напис: **ПАВЛО ЧУБИНСЬКИЙ** (угорі півколом), роки життя – **1839** (ліворуч), **1884** (праворуч).

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine, at the top; the stylized floral ornament, on the both sides thereof; a composition symbolizing Chubynskyi’s ethnographic research: musical instruments, Hetman’s insignia, etc.; the inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ** (the National / Bank / of Ukraine), above the composition; the face value, the year mark, **2 / ГРИВНІ / 2009** (2 / hryvnias / 2009), and the NBU mint mark, at the bottom.

The reverse carries a portrait of Pavlo Chubynskyi surrounded with a floral ornament and the legend **ПАВЛО ЧУБИНСЬКИЙ** (Pavlo Chubynskyi) written around the upper side. The year of his birth, **1839**, and the year his death, **1884**, are placed to the left and to the right of the portrait, respectively.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні 2 hryvnias	Нейзильбер German silver	12.8	31.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	35 000 35 000

Микола Гоголь

Біографічна довідка

1 квітня 2009 року виповнилося 200 років від дня народження геніального письменника, мислителя, гуманіста Миколи Васильовича Гоголя.

Микола Гоголь увійшов в історію світової літератури як російський письменник. Ним в Україні пишаються. Адже він не просто виходець з України, він – Великий українець.

Микола Гоголь мав давнє козацьке коріння. За деякими даними, його батько був праправнуком полковника козацького війська часів Богдана Хмельницького Остапа Гоголя. Це він став прообразом знаменитого гоголівського Тараса Бульби. По лінії бабусі Тетяни Лизогуб Микола Васильович Гоголь кривно пов'язаний зі знатними козацькими родами України часів гетьманщини. Він був нащадком наказного гетьмана Михайла Дорошенка та Правобережного гетьмана Петра Дорошенка, нащадком наказного гетьмана Якова Лизогуба й Лівобережного гетьмана Івана Скоропадського. Микола Гоголь – онук секунд-майора Панаса Гоголя-Яновського та офіцера лейб-гвардії Ізмайловського полку Івана Косяров-

ського. По лінії матері – поріднений із Мазепою, Павлом Полуботком і Семеном Палієм.

Дитинство письменника минуло в с. Василівці (тепер Гоголеве) в маєтку батьків. З 1818-го по 1819-й роки навчався в Полтавському повітовому училищі, а з 1821-го по 1828-й – у Ніжинській гімназії вищих наук. Мовно-музична культура рідної землі знаходила свій вияв у виховній практиці бабусі Тетяни Семенівни, маминої мами. Любов до мови, відчуття слова закладалися в юного Миколи Гоголя вже з дитячих літ.

Про свою батьківщину – Україну – Гоголь не забував упродовж усього свого життя.

Туга за нею змусила письменника наприкінці 1833 року клопотатися про місце професора історії в Київському університеті св. Володимира. Спонукала до цього ще й дружба з Михайлом Максимовичем, професором-земляком, майбутнім ректором Київського університету: “Туди! Туди! До Києва! Там, або навколо нього, звершалися діяння віковичності нашої... Багато можна буде зробити добра”, – писав він про свої сподівання М.Максимовичу. Але після повстання 1831 року у Варшаві (одним із керівників якого був одноплемінник Гоголя генерал Яновський) у Російській імперії було суворо заборонено брати поляків на державну службу. Попечитель Київського навчального округу викреслив Гоголя-Яновського зі списку поданих на розгляд кандидатур майбутніх викладачів університету.

Геній Миколи Гоголя по крові й за мовою належить трьом великим народам – українському, російському і польському. Його творче надбання – могутній фактор зближення і взаєморозуміння народів. Адже людські, духовні цінності, які для великого письменника були найбільшим пріоритетом, однаково цінні і дорогі в усіх куточках планети.

Nikolai Gogol

Brief Biography

On April 1, 2009, it was 200 years since the birth of Nikolai Gogol, brilliant novelist, humorist, dramatist, philosopher, and humanist.

Nikolai Gogol entered the history of the world literature as Russian writer. At the same time, Ukraine is proud of his being not a simply Ukrainian-born, but the Great Ukrainian.

Nikolai Gogol was a descendant of Ukrainian Cossacks as his father was grand-grand-grand son of Ostap Gogol, colonel of Cossack Host in Bohdan Khmelnytskyi's time who later became a prototype for famous Gogol's character Taras Bulba. Through his grandmother, Tetiana Lyzobub, Nikolai Gogol was related to glorious Cossack families of the Hetmanship period: his ancestors were Writ Hetman Mykhailo Dorosbenko and Hetman of the Right-Bank Ukraine Petro Dorosbenko, Writ Hetman Yakiv Lyzobub and Hetman of the Left-Bank Ukraine Ivan Skoropadskyi. Nikolai Gogol was a grandson of second major Panas Gogol-Yanovski and officer of Life Guard of the Izmailov Host Ivan Kosiarovskyi. On his mother's side he was a descendant of Mazepa, Pavlo Polubotok, and Semen Palii.

Gogol spent his childhood in the village of Vasylivka (nowadays, Hoholeve), in the parents' estate. In 1818–1819, he studied at the Poltava Powiat School; in 1821–1828, at the Nizhyn Higher School. Maternal mother Tetiana Semenivna cultivated his love of language and music culture from a boy.

Gogol did never forget Ukraine, his motherland. For homesick, at the end of 1833, he made an application for position of Professor of History at the Kyiv St. Volodymyr University hoping to work with his friend and landsman Mykhailo Maksymouych (later, the Principal of the Kyiv University). However, after the Warsaw uprising of 1831 (by the way, among its leaders was Gogol's relative General Janowski) the Russian authorities strictly prohibited to hire Polish people for public service. Curator of the Kyiv Educational Institutions expelled Gogol-Yanovski from the list of nominees.

By virtue of blood and language, Nikolai Gogol's genius belongs to three great states: Ukraine, Russia, and Poland. His oeuvre is a powerful factor for rapprochement and mutual understanding of the nations, inasmuch as human spiritual values, which were the top priority for the great novelist, are equally important worldwide.

“Микола Гоголь”

Nikolai Gogol

Ювілейна монета, присвячена 200-річчю від дня народження видатного письменника, який відкрив світові самобутність України, – Миколи Васильовичу Гоголю (1809–1852). М.Гоголь народився в селі Великі Сорочинці (тепер Полтавська обл.) у родині письменника.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to celebrate the 200th anniversary of the birth of Nikolai (Mykola) Vasilievich Gogol, 1809–1852, brilliantly gifted novelist and dramatist, who disclosed Ukraine's originality and distinctive character to the world, born in the village of Velyki Sorochyntsi, Poltava Governorate, in the family of writer.

Монету введено в обіг
27 лютого 2009 року.

Issued into circulation on
February 27, 2009

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України

Producer: the NBU Mint

Художники:
Володимир Таран,
Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптори:
Володимир Дем'яненко,
Святослав Іваненко.

Designers:
Volodymyr Taran,
Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engravers:
Volodymyr Demianenko
and Sviatoslav Ivanenko

На аверсі вгорі зображено малий Державний герб України, напис півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, внизу – номінал і рік карбування монети – **5 / ГРИВЕНЬ / 2009**, а також зображено композицію, яка символізує дві основні теми творчості Гоголя: тему України з її історією, звичаями, міфами і тему імперської столиці зі світським її життям тощо.

На реверсі зображено портрет Миколи Васильовича Гоголя в накидці, під якою – вишита сорочка, що символізує край, який його виплекав. Угорі півколом розміщено написи: **МИКОЛА ГОГОЛЬ**, унизу – роки життя: **1809 / 1852**.

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine and the half-round inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine), at the top; the face value and the year mark **5 / ГРИВЕНЬ / 2009** (5 / hryvnias / 2009), on the underside; and a composition symbolizing two dominant subjects of his oeuvre: Ukraine and its history, traditions, and legends, on the one hand, and Empire's capital city with its high life, on the other hand.

The reverse carries a portrait of Nikolai Gogol dressed in a cloak and a *vyshyvanka* embroidered shirt as a symbol of his native land; the legend **МИКОЛА ГОГОЛЬ** (Mykola Gogol) running around the upside; and the years of his life, **1809 / 1852**, on the underside.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
5 гривень	Срібло 925 проби	15.55 (1/2 унції)	33.0	Пруф	Гладкий із заглибленими написами*	5 000
5 hryvnias	Silver 925	15.55 (1/2 oz)	33.0	Proof	Smooth with in-depth legend*	5 000

*Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 15.55; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin's edge is smooth, with the in-depth legend of metal, Ag 925, its fine weight, 15.55, and the NBU mintmark

“Шолом-Алейхем”

Біографічна довідка

Шолом-Алейхем, худ. Т. Фраерман

2 березня 2009 року виповнилося 150 років від дня народження видатного письменника Шолом-Алейхема.

У перекладі з ідиш Шолом-Алейхем означає – мир вам. Цей псевдонім майстер слова виправдав усім своїм життям. Справжнє прізвище, ім'я та по батькові письменника – Рабинович Шолом Нохумович. Народився він 2 березня (18 лютого за старим стилем) 1859 року у місті Переяславі (нині Переяслав-Хмельницький) в родині дрібного крамаря. Дитячі роки минули у невеличкому містечку Воронкові Полтавської губернії. Навчався в хедері – єврейській початковій релігійній школі. З 1876 року працював домашнім учителем у єврейського магната Елімелеха Лоева. У 1880–1882 роках Шолом-Алейхем працював громадським рабином у Лубнах. Після одруження на доньці Е.Лоева у 1883–1887 роках жив і працював у Білій Церкві. З 1887 року – у місті Києві, де займався торговельними справами. Після єврейських погромів у жовтні 1905 року в Києві переїхав до Львова. Шолом-Алейхем багато подорожував, відвідав Женеву, Лондон, Варшаву, Вільно, Берлін та інші міста світу, де виступав перед своїми читачами. В 1907–1914 роках жив в Італії та Швейцарії. У 1915 році переїхав до Нью-Йорка, де 13 травня 1916 року і помер.

Літературна діяльність Шолом-Алейхема розпочалася наприкінці 1870-х років, коли у періодичних виданнях було опубліковано кілька кореспонденцій і статей мовою ідиш. Перші художні твори – повість “Два камені” та оповідання “Вибори”. Тоді ж молодий літератор уперше підписався псевдонімом Шолом-Алейхем.

Поява Шолом-Алейхема знаменувала нову сторінку в розвитку новітньої прози мовою ідиш. Головні герої Шолом-Алейхема – бідні “маленькі люди”, які, незважаючи на важке, злиденне життя, оптимістично дивляться у майбутнє, з гумором оцінюють своє становище, вірять у справедливість і мудрість Творця.

Серед видатних творів Шолома-Алейхема, перекладених багатьма мовами світу, – повість і п'єса “Тев'є-молочник” (1894–1914), повісті для дітей “Хлопчик Мотл” (1907–1916), “Пісня пісень” (1909–1911), триптих “Стемпеню”, “Йоселе-Соловей”, “Мандрівні зорі” (1909–1911).

Творчість письменника забарвлена українським колоритом, у творах подано описи української природи, використано українську лексику, фольклор.

В Україні шанують великого єврейського письменника. У Переяславі-Хмельницькому діє садиба-музей Шолом-Алейхема. В Києві у 1997 році відкрито пам'ятник письменнику.

Sholem Aleichem

Brief Biography

March 2, 2009, marked 150 years since the birth of prominent novelist and playwright Sholem Aleichem.

He adopted the pen name Sholem Aleichem (Sholem is also spelled Shalom or Sholom) that is translated from Yiddish as "peace be with you". Sholem Naumovich Rabinovich was born to the Jewish merchant family in the town of Pereiaslav (nowadays, Pereiaslav Khmelnytskyi), on March 2 (February 18), 1859.

He spent his boyhood in the small town of Voronkov, Poltava Governorate, where he studied at a Jewish elementary school *heder*; since 1876, he was tutoring a daughter of wealthy landowner Elimelekh Loeff. In 1880–1882, Sholem Aleichem served as a government rabbi in Lubny. Having been married to Loeff's daughter, in 1883–1887, he lived in Bila Tserkva, and then, since 1887, in Kyiv, where he was dealing with commercial activities. After the Jewish riots in October 1905, he left Kyiv and moved to Lviv. Sholem Aleichem traveled a great widely – he visited Geneva, London, Warsaw, Vilnius, Berlin, and many other places where he communicated to his readers. In 1907–1914, he lived in Italy and in Switzerland. In 1915, he went to New York, where he died on May 13, 1916.

Sholem Aleichem started his literary career at the end of the 1870s, with publishing some comments and articles in Yiddish. His first experience in belles-lettres was *Two Rocks* novel and *Election* tale. Then, the young novelist for the first time signed his works Sholem Aleichem.

Sholem Aleichem opened a new era in the development of modern Yiddish prose. His main characters are “peanuts” who, despite their tough poor life, face the future with optimism, judge their life with humor, and believe in wisdom and fairness of the Creator.

Amongst the most well-known Sholem Aleichem's works translated into many world languages are stories and play *Tevey the Dairyman* (1894–1914); young adult literature *Mottel the Cantor's Son* (1907–1916), *Canticles* (1909–1911), novels *Stempenyu*, *Yossee Solovey*, and *Wandering Star* (1909–1911).

His oeuvre is notable for the Ukrainian tincture, depiction of Ukrainian landscape, use of Ukrainian vernacular and folklore.

Ukraine gives tribute to the great Jewish writer. In Pereiaslav Khmelnytskyi, there is a house museum of Sholem Aleichem. In 1997, a monument to the prominent novelist was established in Kyiv.

“Шолом-Алейхем”

Sholem Aleichem

Ювілейна монета, присвячена 150-річчю від дня народження всесвітньо відомого письменника, драматурга та просвітителя Шолом-Алейхема (Рабиновича Шолома Нохумовича; 1859–1916), для творчості якого характерним є поєднання гумору та ліризму.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to honor the 150th anniversary of the birth of Sholem Aleichem (Sholem Naumovich Rabinovich), 1859–1916, world-known novelist, playwright, and educator, whose oeuvre is notable for a unique blend of humor and lyricism.

Монету введено в обіг
27 лютого 2009 року.

Issued into circulation
on February 27, 2009

Монету відкарбовано на Банкотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

Художники:
Борис Груденко,
Юлія Скоблікова.
Скульптори:
Анатолій Дем'яненко,
Володимир Атаманчук.

Designers:
Borys Hrudenko
and Yulia Skoblikova
Engravers:
Anatolii Demianenko
and Volodymyr Atamanchuk

На аверсі вгорі зображено малий Державний герб України, напис півколом: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, зображено стилізовану композицію: на тлі сторінок книги – печатка Шолом-Алейхема, праворуч – фрагмент дружнього шаржу на творчість письменника; внизу номінал та рік карбування – **5 ГРИВЕНЬ / 2009**.

На реверсі зображено портрет Шолом-Алейхема та по колу розміщено написи: **МИР ВАМ** (угорі), **1859–1916** (унизу), стилізовано – **ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМ** (праворуч), **РАБІНОВИЧ ШОЛОМ** (ліворуч).

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine and the half-round inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine), at the top; a composition of Sholem Aleichem's seal against book sheets, on the left; and a fragment of a friendly caricature of his characters, on the right; the face value and the year mark **5 ГРИВЕНЬ / 2009** (5 hryvnias / 2009), at the bottom.

The reverse carries an effigy of Sholem Aleichem surrounded with the legends: **МИР ВАМ** (Peace be upon you), on the upside; **1859–1916**, on the underside; **ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМ** (Sholem Aleichem), on the right; and **РАБІНОВИЧ ШОЛОМ** (Rabinovich Sholem), on the left.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
5 гривень	Срібло 925 проби	15.55 (1/2 унції)	33.0	Пруф	Гладкий із заглибленими написами*	5 000
5 hryvnias	Silver 925	15.55 (1/2 oz)	33.0	Proof	Smooth with in-depth legend*	5 000

*Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 15.55; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin's edge is smooth, with the in-depth legend of metal, Ag 925, its fine weight, 15.55, and the NBU mintmark

“Андрій Лівіцький”

Біографічна довідка

Народився Андрій Миколайович Лівіцький 9 квітня 1879 року в селі Липлява Золотоніського повіту на Полтавщині у старій козацькій родині. Закінчив колежію ім. Галагана в Києві. Згодом навчався в Київському університеті. Працював спершу у Лубнах адвокатом і мировим суддею, а потім – у Каневі та Золотоноші.

Змолоду був діяльний в українському громадському житті. Очолював студентську Громаду в Києві. В 1901 році став активним членом Революційної української партії (РУП) та головою відділу РУПу в Лубнах. У 1905-му заарештований царською жандармерією і засуджений як головний обвинувачений у справі “Лубенської Республіки” та “Громадської самооборони”.

В 1905 – 1920 роках Андрій Лівіцький – один із передових членів Української соціал-демократичної революційної партії. Після революції 1917 року став членом Центрального комітету Селянської спілки і Центральної Ради, а також губернським комісаром на Полтавщині. В 1918 році увійшов до українського Національного союзу. За часів Директорії брав активну участь в організації Трудового конгресу.

Із квітня 1919 року Андрій Лівіцький – міністр юстиції й заступник голови уряду, а від серпня 1919-го – керівник міністерства закордонних справ УНР. У жовтні 1919 р. як голова Дипломатичної місії в Польщі виїхав до Варшави. 22 квітня 1920 року Андрій Лівіцький підписав союзний договір з Польщею (Варшавський договір). Після трагічного закінчення другого Зимового походу наприкінці 1921 р. відстояв тезу продовження діяльності уряду УНР в екзилі. Як його голова в 1921-му та у 1922–1926 роках разом із Симоном Петлюрою керував у Варшаві дипломатичною діяльністю УНР. Після вбивства в травні 1926 року С.Петлюри Андрій Лівіцький продовжив його справу у статусі заступника Голови Директорії, Головного отамана військ УНР. Відтоді очолював Державний центр УНР і керував українською державною політикою.

Під час Другої світової війни Андрій Лівіцький жив у Варшаві. Відразу після війни активізував діяльність уряду УНР в екзилі, залучивши до роботи в ньому представників із Західної та, як тоді казали, Великої України. Ця праця завершилася створенням у 1948 році Української національної ради.

Помер Андрій Лівіцький 17 січня 1954 року в Німеччині. Був похований на цвинтарі Вальдфрідгоф у Мюнхені, згодом перепохований на українському православному кладовищі в Баунд-Бруку, штат Нью-Джерсі, США.
Джерело: Довідник з історії України. – К., 2001. – С. 415.

Andrii Liviyskyi

Biographic Notes

Andrii Mykolaiovych Liviyskyi was born on April 9, 1879, in Lypliava village of Zolotonosha District, Poltava Region, in the old Cossack family. He graduated from the Pavlo Galagan Gymnasium in Kyiv and later went on to study in Kyiv University. First, he served as a lawyer and magistrate in Lubny, then – in Kaniv and Zolotonosha.

From youth he took an active part in the Ukrainian public life, heading student's organization Hromada in Kyiv. In 1901, he became an active member of the Revolutionary Ukrainian Party (RUP) heading the RUP headquarters in Lubny. In 1905, he was arrested by the Czarist gendarmierie and condemned as the main accused in the case of “Lubny Republic” and “Public Self-Defense”.

In 1905–1920, Andrii Liviyskyi was one of the activists of the Ukrainian Social Democratic Revolutionary Party. After the revolution of 1917 he became a member of the Peasant Union's Central Committee and Tsentralna Rada (Central Council) as well as Commissar of Poltava Region. In 1918, he joined the Ukrainian National Union. In the period of Directorate of Ukraine he took the active part in the foundation of the Labor Congress.

Since April 1919, Andrii Liviyskyi was the Minister of Justice and the Deputy Head of Government and from August 1919, head of the Ministry of Foreign Affairs of the Ukrainian People's Republic (UPR). In October 1919, as a head of the Diplomatic mission in Poland he departed for Warsaw. On April 22, 1920, Andrii Liviyskyi signed a treaty of alliance with Poland (Warsaw Treaty). After the tragic finish of the Second winter campaign at the end of 1921 he advocated the thesis on continuation of the UPR government activities in exile. As its Head, in 1921 and in 1922–1926, together with Symon Petliura he administered in Warsaw the UPR diplomatic activities. After S. Petliura's assassination, in May 1926, Andrii Liviyskyi carried on his work in a status of Deputy Head of Directorate and Chief Otaman of the UPR troops. Since then he headed the UPR State Center where he carried out the Ukrainian state policy.

During the World War II Andrii Liviyskyi lived in Warsaw. After the end of war he immediately vitalized the activities of the UPR government in exile involving into it the representatives from the Western and from what they used to call Great Ukraine. This work ended with a creation of the Ukrainian National Rada (Council), in 1948.

Andrii Liviyskyi died on January 17, 1954, in Germany. He was buried in a cemetery Waldfriedhof, in Munich, and later his ashes were transferred to the Ukrainian Orthodox Cemetery in Bound Brook, New Jersey, USA.

Reference: Manual of the Ukrainian History. – 2nd edition. – К., 2001. – P.415

“Андрій Лівіцький”

Andrii Livytskyi

Ювілейна монета, присвячена українському правознавцю, державному і громадсько-політичному діячеві, президентові Української Народної Республіки в екзилі Андрію Миколайовичу Лівіцькому (1879–1954).

The NBU Mint has struck a jubilee coin to give tribute to Andrii Mykolaiovych Livytskyi, 1879–1954, Ukrainian lawyer, statesman, and political figure; President of the Ukrainian People's Republic in exile.

Монету введено в обіг
27 березня 2009 року.

Issued into circulation
on March 27, 2009

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України

Producer: the NBU Mint

Художники –
Володимир Таран,
Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптори –
Святослав Іваненко,
Володимир Дем'яненко.

Designers:
Volodymyr Taran,
Oleksandr Kharuk,
and Serhii Kharuk
Engravers:
Sviatoslav Ivanenko
and Volodymyr Demianenko

На аверсі в центрі зображено малий Державний герб України, під ним – рік карбування монети: 2009, по колу розміщено написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (вгорі), **ДВІ ГРИВНІ** (внизу) та логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі зображено портрет А.М.Лівіцького та написи: **АНДРІЙ ЛІВИЦЬКИЙ** – півколом, з правого боку від портрета – роки життя: **1879 / 1954**, визу півколом – **ПРЕЗИДЕНТ УНР В ЕКЗИЛІ**.

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine, in the center; the year of coinage, 2009, beneath; the inscriptions **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine) and **ДВІ ГРИВНІ** (two hryvnias) running around the rim, on the upper and on the bottom sides, respectively; and the NBU mintmark.

The reverse features a portrait of Andrii Livytskyi surrounded with the half-round legends **АНДРІЙ ЛІВИЦЬКИЙ** (Andrii Livytskyi) and **ПРЕЗИДЕНТ УНР В ЕКЗИЛІ** (the UPR's President in exile) running on the upside and on the underside, respectively. The years of his life **1879 / 1954**, are placed to the right of the portrait.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні 2 hryvnias	Нейзильбер German silver	12.8	31.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	35 000

“Борис Мартос”

Біографічна довідка

Борис Миколайович Мартос народився 20 травня 1879 року в містечку Градизьк на Полтавщині. Походив з українського козацького роду.

Навчаючись на математичному факультеті Харківського університету, став активним учасником українського національного руху. У 1898–1899 роках виявив себе активним членом харківської студентської громади. За політичну діяльність тричі арештовувався й відбував покарання. Член Революційної української партії (РУП, із 1905 р. – УСДРП). Обирався до складу Української Центральної Ради. Входив до центрального комітету Селянської спілки як заступник її голови.

У 1917 році Борис Мартос став головним редактором тижневика УСДРП “Воля”. Наступного року очолив управу Українського кооперативного комітету, викладав у Київському комерційному інституті, був одним із засновників Кооперативного інституту в Києві, членом ради директорів Дніпросоюзу.

У грудні 1918 р. Бориса Мартоса призначено міністром продовольчих справ в уряді УНР під проводом Володимира Чехівського. У квітні – серпні 1919 року очолював Раду Народних Міністрів УНР і водночас обіймав посаду міністра фінансів.

1920 року емігрував до Німеччини, згодом – до Чехословаччини. Був одним із організаторів Української господарської академії в Подєбрадах, де починаючи з 1924 року працював як професор. У 1936–1938 роках став директором Українського технічно-господарського інституту. В 1945-му переїхав до Мюнхена, де був засновником і ректором Української вищої школи економіки (1945–1949). Із 1954 по 1958 рік працював в Інституті вивчення ССРСР, певний час був його президентом, секретарем ученої ради. З 1958 року проживав у США.

Наукові дослідження Бориса Мартоса були пов’язані в основному з теорією кооперативного руху та фінансовою справою. Серед відомих праць – “Теорія кооперації” (1924), “Кооперативна ревізія” (1927) та інші.

Помер Борис Миколайович Мартос 19 жовтня 1977 року. Похований на православному цвинтарі в Баунд-Бруку, штат Нью-Джерсі, США.

Джерело: Сайт Харківської обласної універсальної бібліотеки - http://library.kharkov.ua/lib_druk.php?type=2&year=2006&id=3#an12.

Borys Martos

Biographic Notes

Borys Mykolaiovych Martos was born on May 20, 1879, in the town of Hradisk, Poltava Region. He descended from the Ukrainian Cossack family.

When he studied at the Mathematical Faculty of the Kharkiv University, he became an active participant of the Ukrainian national movement. In 1898–1899, he approved himself as a strenuous member of the Hromada Kharkiv student organization. He was arrested three times and served a sentence for his political activities. He was a member of the Revolutionary Ukrainian Party (RUP); since 1905, member of the Ukrainian Social Democratic Revolutionary Party (USDRP). He was elected to the Ukrainian Tsentralna Rada (Central Council); participated in the Peasants' Union Central Committee as its Deputy Head.

In 1917, Borys Martos became the editor in chief of the USDRP's Volia (Freedom) weekly. Next year he headed the Board of the Ukrainian Cooperative Committee, gave lectures at the Kyiv Commercial Institute and he was one of the founders of the Cooperative Institute in Kyiv, as well as the member of the Dniprosouiz Board of Directors.

In December 1918, Borys Martos was appointed a Minister of Agrarian Affairs in the government of the Ukrainian People's Republic (UPR) headed by Volodymyr Chekviuskyi. In April–August of 1919, he served as a Chairman of the UPR Council of People's Ministers, at the same time holding a post of the Minister of Finance.

In 1920, he emigrated to Germany and later to Czechoslovakia. He was one of the organizers of the Ukrainian Economic Academy in Podebrady where he had worked since 1924 as Professor. In 1936–1938, he became the Director of the Ukrainian Technical and Economic Institute. In 1945, he moved to Munich where he founded and then was the Rector of the Ukrainian Higher School of Economics (1945–1949). From 1954 to 1958, he worked in the Institute of the USSR Studies having been its President and Secretary of the Scientific Council for some time. Since 1958, he had lived in the USA.

Scientific researches of Borys Martos were mainly concerned with the theory of cooperative movement and finance. The most known of his works are “Theory of Cooperation” (1924), “Cooperation Review” (1927), etc.

Borys Mykolaiovych Martos died on October 19, 1977. He was buried in the Orthodox Cemetery in Bound Brook, New Jersey, USA.

Reference: Web-site of the Kharkiv Regional General Library - http://library.kharkov.ua/lib_druk.php?type=2&year=2006&id=3#an12

“Борис Мартос”

Borys Martos

Ювілейна монета, присвячена Борису Миколайовичу Мартосу (1879–1977) – українському економістові, педагогу, кооператору, державному і громадському діячеві. Борис Мартос був одним із лідерів Селянської спілки та одним із авторів проекту Земельного закону УЦР. Від грудня 1918 року – міністр продовольчих справ, а з квітня до серпня 1919 року – Голова Ради Міністрів і міністр фінансів Директорії УНР.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to honor Borys Mykolaiovych Martos, 1879–1977, Ukrainian economist, teacher, leader of cooperative movement, statesman, and public figure; leader of the Peasant Union and author of the Ukrainian Central Rada Agrarian Law Draft; since December 1918, Minister of Food Supply Affairs; from April till August of 1919, Chairman of the Council of Ministers and Minister of Finance of the UPR Directorate.

Монету введено в обіг
29 травня 2009 року.

Issued into circulation
on May 29, 2009

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України

Producer: the NBU Mint

Художники –
Володимир Дем'яненко,
Володимир Таран, Олександр Харук,
Сергій Харук.
Скульптори –
Володимир Дем'яненко,
Анатолій Дем'яненко.

Designers:
Volodymyr Demianenko,
Volodymyr Taran, Oleksandr Kharuk,
and Serhiy Kharuk
Engravers:
Volodymyr Demianenko
and Anatolii Demianenko

На аверсі в центрі зображено малий Державний герб України, під ним – рік карбування монети – 2009, по колу розміщено написи: НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ (вгорі), ДВІ ГРИВНІ (внизу) та логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі зображено портрет Б.М.Мартоса, ліворуч від якого – фрагмент великого Герба УНР, роки життя – 1879 / 1977 (праворуч), унизу півколом розміщено напис: БОРИС МАРТОС.

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine, in the center; the year of coinage, 2009, beneath; the inscriptions НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ (the National Bank of Ukraine) and ДВІ ГРИВНІ (two hryvnias) running around the rim, on the upper and on the bottom sides, respectively; and the NBU mintmark.

The reverse carries a portrait of Borys Martos; a fragment of the major State Emblem of the UPR, to the left; the years of his life, 1879 / 1977, to the right; and the half-round legend БОРИС МАРТОС (Borys Martos), at the bottom.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні 2 hryvnias	Нейзильбер German silver	12.8	31.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	35 000

“Симон Петлюра”

Біографічна довідка

Симон Васильович Петлюра народився 10 травня 1879 року в передмісті Полтави. Походив із давніх козацьких і священицьких родин.

Після закінчення бурси в 1895–1901 роках навчався у Полтавській духовній семінарії. Був виключений за вияв революційно-національних настроїв, зокрема за те, що запросив відвідати семінарію українського композитора Миколу Лисенка.

З 1900 року – член Революційної української партії (РУП).

Симон Петлюра став одним із провідних діячів української національно-демократичної революції: з березня 1917 року – член Української Центральної Ради, з травня – голова Українського військового генерального комітету, з червня – генеральний секретар військових справ.

У грудні 1917 року, не погоджуючись із курсом на замирення з Німеччиною (за іншою версією – на знак протесту проти пробільшовицької орієнтації голови уряду Володимира Винниченка), пішов у відставку.

У січні-лютому 1918 року сформував Гайдамацький кіш Слобідської України і взяв активну участь у придушенні більшовицького повстання в Києві.

Із листопада 1918-го – Головний отаман армії Української Народної Республіки.

У лютому 1919-го вийшов із УСДРП і став головою Директорії УНР.

На чолі об'єднаних українських збройних сил 30 серпня 1919 року здобув Київ.

Працюючи над створенням української армії, Петлюра зустрічав спротив деяких членів Центральної Ради. Можливість вільно формувати власне військо він отримав на початку 1919 року, коли більшість керівників УНР почала втікати за кордон. Але шанси створити потужну армію були набагато меншими, ніж у 1917 році; Петлюра очолив майже безсилу державу.

Після поразки УНР емігрував у Польщу, згодом – у Австрію, Угорщину, Швейцарію. У жовтні 1924 року оселився в Парижі, де організував видання тижневика “Триzub” і продовжував виконувати обов'язки голови Директорії УНР і Головного Отамана УНР в екзилі.

Симон Петлюра був убитий 25 травня 1926 року агентом НКВС анархістом С.Шварцбардом.

Похований на кладовищі Монпарнас у Парижі.

Джерело: Сергійчук В.І. Симон Петлюра. – К.: Україна, 2004.

Symon Petliura

Biographic Notes

Symon Vasyliovych Petliura was born on May 10, 1879, in the suburbs of Poltava. He descended from the ancient Cossack and clerical families.

After he obtained education in parochial school, in 1895–1901, he studied at the Poltava Orthodox Seminary. He was expelled for the manifestation of the revolutionary and national ideas, in particular for inviting the Ukrainian composer Mykola Lysenko to visit seminary.

Since 1900, he was a member of the Revolutionary Ukrainian Party (RUP).

Symon Petliura became one of the leaders of the Ukrainian National Democratic Revolution: from March 1917, he was a member of the Ukrainian Tsentralna Rada (Central Council); from May, Head of the Ukrainian General Army Committee; from June, Secretary General for military affairs.

In December 1917, disagreeing with the politics of reconciliation with Germany (according to another version – in protest against pro-Bolshevik orientation of the Head of the Government Volodymyr Vynnychenko), he resigned.

In January-February 1918, he formed Haydamatskiy Kish of Sloboda Ukraine and took an active part in suppression of the Bolshevik uprising in Kyiv.

From November 1918, he was a Chief Otaman of the Ukrainian People's Republic troops.

In February 1919, he seceded from USDRP and became the Head of the UPR Directorate, having gained practically dictatorial powers.

At the head of the united Ukrainian troops he regained Kyiv on August 30, 1919.

Working on creation of the Ukrainian army, Petliura faced the opposition from some Tsentralna Rada's members. He received the opportunity to form army freely at the beginning of 1919, when most of the UPR leaders started to flee abroad. But the chances to create a mighty army were noticeably less than in 1917; Petliura headed almost powerless state.

After UPR's defeat he emigrated to Poland, later to Austria, Hungary, Switzerland. In October 1924, he lodged in Paris where he launched the Tryzub (Trident) weekly and continued to exercise the functions of the Head of the UPR Directorate and Chief Otaman of UPR in exile.

Symon Petliura was assassinated on May 25, 1926, by anarchist S.Schwartzbard, whom some researchers consider to be the NKVD (Soviet Secret Police) agent.

He was buried in Montparnasse Cemetery, in Paris.

Reference: Serhiichuk V.I. Symon Petliura. – K.: “Ukraina”, 2004

“Симон Петлюра”

Symon Petliura

Ювілейна монета, присвячена Симону Васильовичу Петлюрі (1879–1926) – державному і громадсько-політичному діячеві, публіцисту, члену Центральної Ради, голові Українського військового генерального комітету, генеральному секретарю військових справ, Головному отаману Армії УНР, голові Директорії УНР. Ім'я Симона Петлюри стало символом боротьби за самостійну Україну.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to give tribute to Symon Vasyliovych Petliura, 1879–1926, statesman, political and public figure, publicist, member of the Central Rada, Head of the Ukrainian General Army Committee, General Secretary for Military Affairs, Holovnyi Otaman (Chief Commander) of the UPR Army, Chairman of the UPR Directorate. His name has become a symbol of the struggle for independent Ukraine.

Монету введено в обіг
29 травня 2009 року.
Issued into circulation
on May 29, 2009

Монету відкарбовано на Банкотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

Художники –
Володимир Таран,
Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптори –
Анатолій Дем'яненко,
Святослав Іваненко.

Designers:
Volodymyr Taran,
Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engravers:
Anatolii Demianenko
and Sviatoslav Ivanenko

На аверсі вгорі зображено: малий Державний герб України, півколом від якого напис: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, двох військовиків часів УНР та профіль українки у вінку, що є символом молоді держави; внизу – **2 ГРИВНІ / 2009** та логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі зображено портрет Симона Петлюри, праворуч і ліворуч від якого роки життя: **1879–1926**, унизу напис півколом: **СИМОН ПЕТЛЮРА**.

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine, at the top; the half-round inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine); two military men of the UPR period with a profile of Ukrainian maid within the garland as a symbol of young state; the face value / the year mark **2 ГРИВНІ / 2009** (2 hryvnias / 2009); and the NBU mintmark.

The reverse carries a portrait of Symon Petliura; the years of his life, **1879 – 1926**, on both sides thereof; and the half-round legend **СИМОН ПЕТЛЮРА** (Symon Petliura), at the bottom.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні 2 hryvnias	Нейзильбер German silver	12.8	31.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	35 000

“Ігор Сікорський”

Біографічна довідка

Ігор Іванович Сікорський народився 25 травня 1889 року в місті Києві в родині відомого медика, професора Київського університету Івана Сікорського.

Закінчив Морський кадетський корпус (1906) в Петербурзі та Київський політехнічний інститут (1914). Навчаючись в інституті, спроектував і побудував кілька гелікоптерів, літаків-біпланів.

29 грудня 1911 року на літаку власної конструкції С-6 встановив світовий рекорд швидкості.

У 1912–1918 роках працював головним конструктором авіаційного відділу Російсько-Балтійського вагонного заводу, сконструював серію нових типів літаків.

Всесвітнє визнання Ігор Сікорський здобув у 1913 році після успішного випробування сконструйованих ним багатомоторних літаків-гігантів “Гранд” (інша назва – “Руський витязь”) та “Ілля Муромець”.

1918 року емігрував до Франції, а 1919-го – до США, де заснував свою літакобудівну компанію (1923). Упродовж 1925–1940 років розробив серію унікальних літаків, які

принесли США славу лідера авіабудівної промисловості.

У 1939 році в повітря піднявся спроектований Ігорем Сікорським перший у світі гелікоптер. А починаючи з 1943 року фірма Сікорського стала провідним виробником вертолітної техніки. Гелікоптери І.Сікорського марки “S” 1941 року було прийнято на озброєння Збройними силами США.

У цілому фірма Ігоря Сікорського “Сікорські Ейркрафт” створила 17 базових літаків та 18 гелікоптерів. Із придбанням ліцензій на виробництво машин цієї марки розпочався розвиток вертольотобудування у Великобританії та Франції. Про високу безпеку польотів на гелікоптерах І.Сікорського свідчать факти постійного використання їх президентами США як VIP-транспортних засобів.

Вихідець із України Ігор Сікорський удостоєний понад 80 різних високих нагород. Він володар рідкісної відзнаки – Меморіального призу братів Райт.

Видатний авіаконструктор став почесним доктором багатьох престижних університетів світу.

Помер Ігор Іванович Сікорський 26 жовтня 1972 року в м. Істоні, штат Коннектикут, США.

Джерело: Віталій Абліцов. Галактика “Україна”. Українська діаспора: видатні постаті – К.: КИТ, 2007. – 436 с.

Igor Sikorsky

Brief Biography

Igor Sikorsky was born on May 25, 1889, in Kyiv, in the family of Ivan Sikorsky, famous physician and Professor of physiology at the Kyiv University.

In 1906, he graduated from the Naval Academy in St. Petersburg, and, in 1914, from the Kyiv Polytechnic Institute. While studying at the Institute he designed and built several helicopters and biplanes.

On December 29, 1911, he set up a world speed record on S-6 airplane of his own design.

In 1912–1918, he served as a chief designer of the Aviation Department of the Russian Baltic Wagon Plant and designed a series of new-type airplanes.

In 1913, Sikorsky gained the world fame having successfully designed and flown multiengine airplanes Le Grand (known also as Russian Vitiaz) and Illia Muromets.

In 1918, he migrated to France, later, in 1919, to the United States, where founded his own aircraft-building corporation (1923). In 1925–1940, Sikorsky designed a series of unique aircrafts bringing to the U.S. the world leadership in the aircraft industry.

In 1939, the first ever helicopter designed by Sikorsky lifted off the ground on its first flight. Starting with 1943, Sikorsky's corporation had been the leading manufacturer of helicopters. In 1941, Sikorsky's S vertically-lift machines were put into service by the U.S. Armed Forces.

Totally, Sikorsky Aircraft designed 17 base aircrafts and 18 helicopters. The UK and France purchased licenses to launch their helicopter-building industry. Sikorsky's helicopters are notable for high safety of flights. That is why they were regularly used by U.S. Presidents as VIP-transport.

Ukrainian-born Igor Sikorsky was awarded with more than 80 various tributes, including the Wright Brothers Memorial Prize, and with degree of Honorable Doctor at many prestigious universities of the world.

Igor Sikorsky died on October 26, 1972, in Easton, Connecticut, USA.

Reference: Vitalii Ablitsov. Galaxy “Ukraine”. Ukrainian Diaspora: Outstanding Personalities – Kyiv, 2007. – 436 pages (in Ukrainian).

“Ігор Сікорський”

Igor Sikorsky

Ювілейна монета, присвячена одному з піонерів авіації, конструктору літаків та гелікоптерів, промисловцю Ігорю Івановичу Сікорському (1889–1972). Навчаючись у Київському політехнічному інституті (1907–1914), Ігор Сікорський почав працювати над першими розробками майбутніх гелікоптерів. Із 1910 року будував літаки. Перші багатомоторні літаки у світі – “Гранд”, “Ілля Муромець”, “Руський витязь” – його конструкції. Виходець із України, він уславив своє ім'я як один із найвідоміших авіаконструкторів світу.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to honor Igor Ivanovich Sikorsky, 1889–1972, pioneer of aviation, aircraft and helicopter designer, engineer, and manufacturer. When studying at the Kiev Polytechnic Institute (1907–1914) he started to work on first design of future helicopters; since 1910, engaged in aircraft design. Among his accomplishments are the first multi-engine aircrafts in the world: Le Grand, Ilya Muromets, and Russian Vitiaz. A native of Ukraine, Igor Sikorsky has been recognized all over the world as one of the most prominent aircraft designers.

**Монету введено в обіг
29 травня 2009 року.**

**Issued into circulation
on May 29, 2009**

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

**Художник і скульптор –
Святослав Іваненко.
Designer and engraver:
Sviatoslav Ivanenko**

На аверсі зображено літак “Ілля Муромець”, за розробку якого Сікорський отримав все-світнє визнання в 1913 році. Вгорі на рельєфному тлі півколом розміщено напис: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, під яким – малий Державний герб України, на дзеркальному тлі – рік карбування монети: **2009**, номінал – **2 ГРИВНІ** (внизу) та логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі зображено портрет Сікорського у формі пілота, праворуч від якого на тлі малюнка Леонардо да Вінчі розміщено написи: **ІГОР СІКОРСЬКИЙ** (півколом), роки життя: **1889–1972**.

The obverse design carries a picture of *Illia Muromets* aircraft that brought the world fame to Sikorsky, in 1913; the half-round inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine), against the relief background, above; the minor State Emblem of Ukraine, underneath; the year mark, **2009**, against the mirror-polished background, beneath; the face value **2 ГРИВНІ** (2 hryvnias) and the NBU mintmark, at the bottom.

The reverse bears a portrait of Igor Sikorsky dressed in an aviator uniform; the half-round legend **ІГОР СІКОРСЬКИЙ** (Igor Sikorsky); and the years of his life, **1889–1972**, written to the right of the portrait, against Leonardo Da Vinci's drawing.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні 2 hryvnias	Нейзильбер German silver	12.8	31.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	35 000

“Микола Боголюбов”

Біографічна довідка

Микола Миколайович Боголюбов народився 8 серпня 1909 року в Нижньому Новгороді (Росія). Його батько, Микола Михайлович Боголюбов, був духовним письменником, професором богослов'я; мати, Боголюбова (Ламінарська) Ольга Миколаївна, – викладачем музики. У 1921 році сім'я переїхала до Києва. Після закінчення семирічної школи Боголюбов самостійно вивчав фізику і математику. 14-літній юнак уже брав участь у семінарі кафедри математичної фізики Київського університету під керівництвом академіка Дмитра Граве. В 15 років Микола Боголюбов написав першу наукову працю. Шіснадцятирічним його прийняли до аспірантури АН УРСР, яку закінчив у 1929 році, отримавши у 20 років ступінь доктора математичних наук.

У 1929 році Боголюбов став науковим співробітником Української академії наук. У 1934-му почав викладати в Київському університеті. З 1948-го регулярно перебував і подовгу мешкав у Москві, де очолював Теоретичний відділ в Інституті хімічної фізики АН СРСР.

Окрім того, з 1950 року Боголюбов працював у Математичному інституті імені В.А.Стеклова і в Московському університеті, де в 1953-му заснував кафедру квантової статистики і теорії поля, якою керував до останніх днів свого життя. У 1950–1953 роках працював також у закритому інституті оборонного профілю в Арзамасі-16 (сучасний Саров, Росія).

З утворенням у 1957 році в Дубні (Московська область Росії) міжнародного центру в галузі ядерної фізики, Об'єднаного інституту ядерних досліджень (ОІЯД) Боголюбов організував і став керівником лабораторії теоретичної фізики, а в 1965–1988 роках був директором ОІЯД. У 1966 році став першим директором створеного ним Інституту теоретичної фізики АН УРСР у Києві. У 1983–1989 роках очолював Математичний інститут імені В.А.Стеклова у Москві.

Микола Миколайович Боголюбов був засновником радянських наукових шкіл у галузі нелінійної механіки, статистичної фізики і квантової теорії поля, членом багатьох іноземних академій, наукових закладів і товариств.

Помер видатний учений 13 лютого 1992 року в Москві.

Джерела: <http://uk.wikipedia.org>. Николай Николаевич Боголюбов, математик, механик, физик: Сборник воспоминаний. Дубна, 1994.

Nikolai Bogolyubov

Brief Biography

Nikolai Bogolyubov was born on August 8, 1909, in Nizhny Novgorod, Russia. His father, Nikolai Mikhailovich Bogolyubov, was an Orthodox priest and Professor of theology; his mother, Olga Nikolaevna Bogolyubova (Laminarska) was a teacher of music. In 1921, the family moved to Kyiv. Having graduated from the seven-year school Bogolyubov started to actively study physics and mathematics all by himself. The 14-years-old boy participated in the seminar of the Mathematical Physics Department at the Kyiv University directed by Academician Dmitri Grave. In his 15, Nikolai Bogolyubov wrote his first published scientific paper. At the age of 16, he entered postgraduate studentship at the Academy of Sciences of the UkSSR. He graduated from it in 1929 having been awarded with a degree of Ph.D. in mathematics.

In 1929, Bogolyubov became a researcher at the Ukrainian Academy of Sciences. Since 1934, he had been teaching at the Kyiv University. Since 1948, he regularly stayed for a long while in Moscow, where he chaired the Theoretical Department at the Institute for Chemical Physics of the Academy of Sciences of the USSR. In addition, since 1950, he had been working at the Steklov Mathematical Institute and at the Moscow University where, in 1953, he founded the Department for Quantum Statistics and the Field Theory chaired by him till the last days of his life. In 1950–1953, he was engaged in researches carried out at a secret defense institute in Arzamas 16 (today's Sarov, Russia).

When, in 1957, an international center for nuclear research Joint Institute for Nuclear Research (JINR) was launched in Dubna (Moscow Oblast, Russia), Bogolyubov founded and led the Laboratory of Theoretical Physics there; later, in 1965–1988, he directed the JINR. In 1966, he was the first director of the Institute for Theoretical Physics of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR, established by him in Kyiv. In 1983–1989, he had been heading the Steklov Mathematical Institute in Moscow.

Nikolai Bogolyubov was the founder of Soviet scientific schools in the sphere of nonlinear mechanics, statistical physics, and quantum field theory. He was an honorable member of many foreign academies, educational institutions, and associations.

He died on February 13, 1992, in Moscow.

References: <http://uk.wikipedia.org> Nikolai Nikolaevich Bogolyubov. Mathematician and Physicist: Collection of Memoirs. Dubna, 1994 (in Russian).

“Микола Боголюбов”

Nikolai Bogolyubov

Ювілейна монета, присвячена 100-річчю від дня народження Миколи Миколайовича Боголюбова (1909–1992) – одного із засновників сучасної фундаментальної науки, основоположника шкіл нелінійної механіки та статистичної фізики. Надзвичайний науковий талант Миколи Миколайовича дав змогу здійснити важливі для всієї світової науки відкриття в різних галузях. Його ім'я присвоєно Інституту теоретичної фізики Національної академії наук України.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to celebrate the 100th anniversary of the birth of Nikolai Nikolaevich (Mykola Mykolayovych, in Ukrainian spelling) Bogolyubov, 1909–1992, one of the founders of modern fundamental science, father of the schools for nonlinear mechanics and statistical physics, scientist of extraordinary gift who accomplished the global-impact and epoch-making discoveries in various fields of science. His name has been given to the Institute for Theoretical Physics of the National Academy of Science of Ukraine.

**Монету введено в обіг
20 серпня 2009 року.**

**Issued into circulation
on August 20, 2009**

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України

Producer: the NBU Mint

**Художник і скульптор –
Володимир Атаманчук.**

**Designer and engraver:
Volodymyr Atamanchuk**

На аверсі зображено графік та фрагменти формули з теорії нелінійних коливань і теоретичної фізики, на дзеркальному тлі вгорі розміщено малий Державний герб України, напис півколом: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** та логотип Монетного двору Національного банку України, внизу на матовому тлі – номінал **2 ГРИВНІ** (внизу), рік карбування монети – **2009** (ліворуч).

На реверсі в центрі зображено портрет М.Боголюбова, на матовому тлі розміщено фрагмент формули, внизу на дзеркальному тлі напис півколом: **МИКОЛА БОГОЛЮБОВ** і роки життя: **1909** (ліворуч), **1992** (праворуч).

The obverse design features a diagram and fragments of formulas from the nonlinear oscillations theory and theoretical physics. The minor State Emblem of Ukraine, the bow-shaped inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine), and the NBU mintmark are placed on the topside, on the mirror-polished field; while the face value **2 ГРИВНІ** (2 hryvnias) and the year of coinage, **2009**, stand on the frosted underside.

The reverse depicts a portrait of Nikolai Bogolyubov, in the center; a piece of formula, on the frosted upside; the half-round legend **МИКОЛА БОГОЛЮБОВ** (Mykola Bogolyubov), at the bottom; the year of his birth, **1909**, and the year of his death, **1992**, on the left and on the right, respectively, on the mirror-polished underside.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні 2 hryvnias	Нейзильбер German silver	12.8	31.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	35 000

“Іван Котляревський”

Біографічна довідка

Іван Петрович Котляревський народився 9 вересня 1769 року в Полтаві в сім'ї канцеляриста.

Початкову освіту здобув у місцевого дяка. В 1789–1793 роках працював канцеляристом, у 1793–1796 – домашнім учителем у сільських поміщицьких родинах.

У 1796–1808 роках перебував на військовій службі в Сіверському карабінерському полку. В 1806–1807 роках Котляревський у ранзі штабс-капітана брав участь у російсько-турецькій війні (1806–1812), був учасником облоги Ізмаїла. В 1808-му вийшов у відставку.

З 1810 року працював наглядачем “Дому для виховання дітей бідних дворян”.

У 1812-му під час походу Наполеона I Бонапарта на Росію Іван Котляревський з дозволу генерал-губернатора Лобанова-Ростовського сформував у містечку Грошніні Хорольського повіту на Полтавщині 5-й український козацький полк (за змови, що його буде збережено після закінчення війни як постійне козацьке військо), за що отримав чин майора.

У 1817–1821 роках І.П.Котляревський працював директором Полтавського театру.

Із 1827-го по 1835-й був попечителем “богоугодних” закладів.

Помер 10 листопада 1838 року. Похований у Полтаві.

Іван Котляревський – автор “Енеїди” (1798, три частини; 1842 – повне посмертне видання) – першого твору нової української літератури, написаного народною мовою.

У 1819 році Котляревський написав для Полтавського театру п'єсу “Наталка-Полтавка” і водевіль “Москаль-чарівник”, які стали основою започаткування нової української драматургії. М.Лисенко, використавши доробок своїх попередників (Анатолія Барсицького, Алоїза Єдлічки), створив оперу “Наталка-Полтавка”.

Творчість Котляревського високо цінував Т.Шевченко.

У 1903 році в Полтаві було споруджено перший у світі пам'ятник І.П.Котляревському (скульптор Леонід Позен), у 1973 році – пам'ятник-погруддя в Києві (скульптор Галина Кальченко). В 1952 році в Полтаві було відкрито літературно-меморіальний музей Котляревського. У багатьох містах України (Київ, Полтаві, Чернігові, Вінниці, Хмельницькому, Чернівцях та інших) є вулиці, названі на честь поета.

Джерела: <http://uk.wikipedia.org>. Малий словник історії України / Ред. В.А.Смолий. – К.: Либідь, 1997. – 464 с.

Ivan Kotliarevskyi

Brief Biography

Ivan Petrovych Kotliarevskyi was born into the family of a clerk, in the city of Poltava, on September 9, 1769. His primary education was provided by a local sexton and psalm-reader. From 1789 to 1793, Kotliarevskyi served as a clerk and then, between 1793 and 1796, was as a tutor for the landed gentry families at rural estates.

Between 1796 and 1808, he served in the Sivierskyi Dragoon Regiment of the Russian Army. In 1806–1807, Kotliarevskyi took part in the Russian military campaign against Turkey (1806–1812), and was involved in the siege of Izmil in the rank of staff-captain. He retired from the army in 1808.

Since 1810, he worked as a warden of an institution for education children of impoverished noblemen.

In 1812, during Napoleon I Bonaparte's Russian campaign, Ivan Kotliarevskyi by authority of the Governor-General Yakiv Lobanov-Rostovskiy organized the Fifth Ukrainian Cossack regiment (provided that it will be kept as a permanent Cossack army after the war) in the town of Horoshyn, Khorol District, Poltava Region for which he was promoted major.

Between 1817 and 1821, Ivan Kotliarevskyi served as a director of the Poltava Theater.

From 1827 through 1835, he managed several charity agencies.

He passed away on November 10, 1838, and was buried in Poltava, Ukraine.

Ivan Kotliarevskyi is an author of Eneida (Aeneid), the first work of the modern Ukrainian literature written in plain Ukrainian. Three parts of it were issued in 1798; while the full version was published posthumously, in 1842.

In 1819, Kotliarevskyi wrote the play Natalka Poltavka (Natalka from Poltava) and the vaudeville Moskal-Charivnyk (Muscovite the Sorcerer) for the Poltava Theatre which became monumental for the development of new Ukrainian national theater. Kotliarevskyi's oeuvre left an imprint on the Ukrainian culture: prominent composer Mykola Lysenko wrote Natalka Poltavka opera (with the use of the musical versions and adaptations of his predecessors Anatolii Barsytskyi and Alois Jedlicka) and Taras Shevchenko appreciated his poems and plays.

In 1903, the first statue to Ivan P. Kotlyarevsky was built in Poltava (sculptor: Leonid Pozen); in 1973, a bust-monument was erected in Kyiv (sculptor: Halyna Kalchenko). In 1952, the literary-memorial museum of I.P. Kotliarevskyi was opened in Poltava City. A lot of streets were named after the poet in many cities of Ukraine (Kyiv, Poltava, Chernihiv, Vinnytsia, Khmelnytskyi, Chernivtsi, and others).

References: <http://uk.wikipedia.org>; Small Dictionary of History of Ukraine / Ed. by V.A.Smolii – K.: Lybid, 1997, p. 464

“Іван Котляревський”

Ivan Kotliarevskyi

Ювілейна монета, присвячена Івану Петровичу Котляревському (1769–1838) – визначному українському письменникові, громадському діячеві, першому класикові нової української літератури, автору славетних творів – поеми “Енеїда”, п’єси “Наталка Полтавка” та водевілю “Москаль-чарівник”.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to honor Ivan Petrovych Kotliarevskyi, 1769–1838, outstanding Ukrainian poet, playwright, and public figure regarded as pioneer of the classic Ukrainian literature; author of *Eneida* (parody of Virgil’s *Aeneid*) poem, *Natalka Poltavka* (*Natalka from Poltava*) play, and *Moskal-Charivnyk* (*Muscovite the Sorcerer*) vaudeville.

Монету введено в обіг
22 вересня 2009 року.

Issued into circulation
on September 22, 2009

Монету відкарбовано на Банкотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

Художник і скульптор –
Святослав Іваненко.
Designer and engraver:
Sviatoslav Ivanenko

На аверсі зображено: малий Державний герб України, півколом написи – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (вгорі), **П’ЯТЬ ГРИВЕНЬ** (унизу) та стилізовану композицію (Еней, човен, фрагмент троянської колони і шолом), під якою – рік карбування монети – **2009**.

На реверсі зображено портрет Івана Котляревського, праворуч і ліворуч від якого – рядки з вірша Т.Шевченка “На вічну пам’ять Котляревському”: **...Поки сонце з неба сяє, Тебе не забудуть!...**, півколом розміщені написи: вгорі – **ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ**, унизу – роки життя: **1769 – 1838**.

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine; the bow-shaped inscriptions **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine) and **П’ЯТЬ ГРИВЕНЬ** (five hryvnias), on the upside and on the underside, respectively; a composition of Aeneas, a boat, a fragment of Troy pillar, and a helmet; and the year mark, **2009**, underneath.

The reverse carries a portrait of Ivan Kotliarevskyi; the lines from Taras Shevchenko’s poem *To Kotliarevskyi’s Imperishable Memory ...* **Поки сонце з неба сяє, Тебе не забудуть!** (While the sun in the sky shines, You will not be forgotten) written to the right and to the left thereof; the bow-shaped legend **ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ** (Ivan Kotliarevskyi) and the years of his life, **1769–1838**, in the upper and lower portions, respectively.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
5 гривень	Срібло 925 проби	15.55 (1/2 унції)	33.0	Пруф	Гладкий із заглибленими написами*	5 000
5 hryvnias	Silver 925	15.55 (1/2 oz)	33.0	Proof	Smooth with in-depth legend*	5 000

* Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 15.55; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin’s edge is smooth, with the in-depth legend of metal, Ag 925, its fine weight, 15.55, and the NBU mintmark

Серія “Видатні особистості України” • Outstanding Personalities of Ukraine

“Володимир Івасюк”

Біографічна довідка

Володимир Михайлович Івасюк народився 4 березня 1949 року в м. Кіцмані Чернівецької області в родині вчителів.

Навчався у Кіцманській середній школі та в місцевій музичній школі в класі фортепіано.

Першу пісню – “Коліскова” (на вірші батька) склав у 1964 році. В рідній школі створив вокально-інструментальний ансамбль “Буковинка”.

1966 року сім'я Володимира переїжджає до Чернівців. Тут він вступив до медичного інституту, але був виключений із нього за участь у “політичному інциденті”. Влаштувався працювати на завод “Легмаш”, де керував заводським хором. Під псевдонімом Весняний надіслав на обласний конкурс пісні “Відлітали журавлі” та “Коліскова для Оксаночки”. За пісню “Відлітали журавлі” удостоєний першої премії.

У 1970-му написав пісні “Червона рута” і “Водограй”, які 13 вересня вперше виконав з Оленою Кузнецовою у програмі Українського телебачення “Камертон доброго настрою”.

Володимир Івасюк та виконавці його пісень здобули гучну популярність і славу.

Творче життя Володимира Івасюка було вкрай насиченим. Він по праву вважається одним із основоположників української поп-музики. Композитором написано понад 100 пісень, багато з яких відзначені на престижних музичних фестивалях і конкурсах. Володимир Івасюк є також автором понад 50 інструментальних творів, музики до кількох спектаклів. Композитор чудово грав на скрипці, фортепіано, віолончелі, гітарі. Був неординарним живописцем.

У розквіті сил Володимира Івасюка не стало.

18 травня 1979 року тіло композитора випадково було знайдене повішеним у Брюховицькому лісі під Львовом. Офіційна версія – самогубство.

Похорон композитора, який відбувся 22 травня 1979 року на Личаківському цвинтарі у Львові, вилився у масову акцію протесту. З того часу на творчість композитора в Радянському Союзі фактично було накладено заборону.

Вінки пошани талановитому пісняреві покладено уже в незалежній Україні. Зокрема у березні 2009 року указом Президента України Володимиру Івасюку посмертно присвоєно звання Героя України.

Volodymyr Ivasiuk

Brief Biography

Volodymyr Mykhailovych Ivasiuk was born on March 4, 1949, in the town of Kitsman, Chernivtsi Oblast in the family of teachers.

He went to Kitsman secondary school and took piano lessons at a local music school.

In 1964 he wrote his first lullaby song, “Kolyskova” (the lyrics were his father’s). He created Bukovynka vocal and instrumental ensemble in his school.

In 1966, Volodymyr’s family moved to the city of Chernivtsi where he went to study at the Medical Institute but was expelled for taking part in “a political incident”. Then he was hired to work at the local Legmash factory where he later conducted the factory workers’ choir. Under a pen-name of Vesnyanyi he submitted his two songs, “Vidlitaly zburavli” (Storks were flying away) and “Kolyskova dlya Oksanochky” (Lullaby for Oksanochka), to a regional contest. “Storks were flying away” song brought him the first place.

In 1970, Volodymyr Ivasiuk released “Chervona Ruta” (Ruta graveolens, Red Rue) and “Vodohray” (Fountain) that were publicly performed in a duet with Olena Kuznetsova for the first time on September 13. It was broadcasted live within the framework of a Ukrainian television show Kamerton dobrogo nastroyu (Good Mood Tuning Fork). Volodymyr Ivasiuk and the performers of his songs became very popular and famous.

Volodymyr Ivasiuk worked a lot all his life. He is considered to be one of the founders of Ukrainian pop music. The composer wrote over 100 songs many of which won awards at the prestigious music festivals and contests. Volodymyr Ivasiuk is also the author of over 50 instrumental works and musical pieces for several plays. The composer played the violin, piano, cello and guitar like a virtuoso. He was also a great painter.

Volodymyr Ivasiuk died very young. Last time Volodymyr was seen in public on April 23, 1979 when he was a member of the jury at the first all-Ukrainian Pop Song Contest that took place in the city of Khmelnytskyi. On the night of April 23rd/24th he left for Lviv City and disappeared completely.

On May 18, 1979, the composer’s body was accidentally found hanged in the Briukhovychi Forest near Lviv. The officially listed cause of death – suicide – was highly doubted by people both in 1979 as well as today.

The composer was buried at the Lviv Lychakiv cemetery on May 22, 1979. The funeral resulted in mass protest. After that his compositions were actually banned in Soviet Union.

Only after Ukraine became independent the gifted songwriter was publicly granted honour and respect. Particularly, Volodymyr Ivasiuk was posthumously awarded the title “Hero of Ukraine” pursuant to the Presidential Edict in March, 2009.

“Володимир Івасюк”

Volodymyr Ivasiuk

Ювілейна монета, присвячена Володимиру Михайловичу Івасюку (1949–1979) – композиторові, поету, естрадному співакові, одному з основоположників вітчизняної поп-музики. Володимир Івасюк упродовж 1980–90-х років став символом українського відродження, твори якого здобули широке визнання не лише в Україні, а й за її межами.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to give tribute to Volodymyr Mykhailovych Ivasiuk, 1949–1979, composer, poet, pop singer, one of the founders of the national pop music; in 1980–90s, regarded as symbol of the national revival whose works have been widely acclaimed not only in Ukraine, but also abroad.

**Монету введено в обіг
29 вересня 2009 року.**

**Issued into circulation
on September 29, 2009**

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

**Художник і скульптор –
Володимир Атаманчук.
Designer and engraver:
Volodymyr Atamanchuk**

На аверсі розміщено: малий Державний герб України, під яким напис: **НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ** (вгорі), композицію – стилізовану квітку червоної рути на тлі орнаментальної смуги (ліворуч), музичні електронні інструменти (праворуч), унизу номінал та рік карбування монети – **2 / ГРИВНІ / 2009**.

На реверсі зображено портрет Володимира Івасюка серед листя калини на тлі стилізованої грамплатівки та розміщено написи: **ВОЛОДИМИР ІВАСЮК** (півколом), роки життя: **1949–1979**.

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine and the inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ** (the National / Bank / of Ukraine), at the top; a composition of stylized flower of *Chervona Ruta* (a rue having yellow flower which turns red only for a couple of minutes on the night of Ivan Kupala (St. Jon the Baptist)) against ornamental stripe, on the left side, and electric musical instruments, on the right side; the face value and the year of coinage **2 / ГРИВНІ / 2009** (2 / hryvnias / 2009), at the bottom.

The reverse features a portrait of Volodymyr Ivasiuk amid the snowball-tree leaves, against the stylized vinyl record; the half-round legend **ВОЛОДИМИР ІВАСЮК** (Volodymyr Ivasiuk); and the years of his life, **1949–1979**.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні 2 hryvnias	Нейзильбер German silver	12.8	31.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	35 000

“Богдан-Ігор Антонич”

Біографічна довідка

Богдан-Ігор Васильович Антонич народився 5 жовтня 1909 року у с. Новиця Горлицького повіту на Лемківщині (тепер – територія Польщі) в родині греко-католицького священика.

Початкову освіту майбутній поет здобував під наглядом приватної вчительки.

Упродовж 1920–1928 років навчався у гуманітарній гімназії імені Королеви Софії у Сяноку. На цілу Лемківщину, згадував пізніше поет, це була єдина гімназія, де вчили також і української мови.

Протягом 1928–1933 років Антонич – студент Львівського університету Яна Казимира, де навчався на філософському факультеті (за спеціальністю – польська філологія).

Перший свій вірш поет опублікував 1931 року у пластовому журналі “Вогні”. Потім розміщував поезії у багатьох періодичних виданнях.

Виступав з доповідями про українську та інші літератури; робив переклади; писав рецензії; публікував сатиричні фейлетони та пародії, в яких виявив гостру допитливість. Вів літературну хроніку у часописі “Дажбог”.

Богдан-Ігор Антонич пробував свої сили також у прозі та драматургії. Залишилася незакінчена новела “Три мандоліни” та великий фрагмент повісті, що мала називатися “На другому березі”. Склав лібретто до опери “Довбуш”, що її мав написати Антін Рудницький.

Певний час Богдан-Ігор Антонич редагував журнал “Дажбог” та (спільно з Володимиром Гаврилюком) журнал “Карби”. Антонич також малював, грав на скрипці і komponував музику, мріяв бути композитором. Ці галузі мистецтва, особливо малювання, дуже сильно вплинули на його лірику.

Помер Богдан-Ігор Антонич 6 липня 1937 року – на двадцять восьмому році життя. Після перенесеного апендициту та подальшого запалення легенів перевтомлене довгою і високою гарячкою серце поета не витримало. Поховали письменника на Янівському цвинтарі у Львові.

Джерела: Весни розспіваної князь. Слово про Антонича: Статті, есе, спогади, листи, поезії / Упоряд. М.М.Ільницький, Р.М.Лубківський; Передм. Л.М.Новиченка. – Львів: Каменяр, 1989. – 430 с. <http://uk.wikipedia.org>

Bohdan-Ihor Antonych

Brief Biography

Bohdan-Ihor Vasyliovych Antonych was born on October 5, 1909, in the village of Novytsia, Gorlice County in Lemkovia (present territory of Poland) in the family of a Greek Catholic priest.

The poet-to-be was tutored by a private teacher to get his elementary education.

During 1920–1928, he studied at a Queen Sofia School of Arts in Sanok City. According to the poet's later recollections, it was the only high school in whole Lemkovia where the Ukrainian language was taught.

Since the mid-1920s, the family of Bohdan-Ihor Antonych lived in Bortyatyn Village (now, Mostysk District, Lviv Oblast) where Reverend Vasyl was a local pastor. Bohdan-Ihor Antonych would often come to visit and there he wrote a number of his works.

Between 1928 and 1933, Antonych was a student at the Philosophy Faculty of Jan Kazimierz University in Lviv City (with his major in Polish Philology).

The poet published his first poem in 1931, in Vohni (The Lights) magazine issued by Plast National Scout Organization of Ukraine. Then he published his poetry pieces in many other magazines.

He gave presentations on the Ukrainian and other literature, did translations, wrote reviews and published feuilletons and satirical sketches which showed his flash of wit. He also edited the literary chronicle for Dazhbob magazine.

Bohdan-Ihor Antonych also made a shot at prose and drama writing. The novel Tri mandoliny (Three Mandolins) and fragments of the novel Na tomu berezi (On the Other Shore) are left unfinished. He also wrote libretto for the opera Dovbush to be composed by Antin Rudnytskyi.

For some time Bohdan-Ihor Antonych was an editor-in-chief for Dazhbob and co-edited (with Volodymyr Havrylyuk) Karby art journal. Antonych also painted, played the violin and composed music. He wanted to be a composer. These arts, especially painting, had a great impact on his poems.

Bohdan-Ihor Antonych died on June 6, 1937 at the age of 28. The poet's heart failed from the long and high fever after earlier appendicitis and subsequent pneumonia. The poet was buried at the Yanivsky cemetery in Lviv.

References: Vesny rozspivanoi knyaz. Slovo pro Antonycha (in Ukrainian): articles, essays, memoirs, letters, poems / Compilation of M. M. Ilnitskyi, R. M. Lubkivskyi; Preface of L. M. Novychenko. – Lviv: Kamenyar Publishing Group, 1989. – Page 430; <http://uk.wikipedia.org>

“Богдан-Ігор Антонич”

Bohdan-Ihor Antonych

Ювілейна монета, присвячена Богдану-Ігорю Антоничу (Антоничу Богдану-Ігорю Васильовичу; 1909 – 1937) – поетові-романтику, мислителю, який збагатив українську літературу філософською лірикою, релігійними, космічними мотивами. Поезія Богдана-Ігоря Антонича відіграла важливу роль у розвитку українського літературного модернізму.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to honor Bohdan-Ihor Antonych (Bohdan-Ihor Vasyliovych Antonych), 1909–1937, poet, romanticist, and philosopher who has enriched the Ukrainian literature with philosophical lyrics, as well as with religious and cosmic motifs; whose poetry has played an important role in the development of the Ukrainian literary modernism.

Монету введено в обіг
28 жовтня 2009 року.

Issued into circulation
on October 28, 2009

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України

Producer: the NBU Mint

Художники –
Володимир Таран,
Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптор –
Володимир Атаманчук.

Designers:
Volodymyr Taran,
Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engraver:
Volodymyr Atamanchuk

На аверсі розміщено: малий Державний герб України (вгорі), напис – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (ліворуч півколом), рік карбування монети – **2009** (унизу), номінал – **2 / ГРИВНІ** (у центрі), праворуч і ліворуч від якого по діагоналі – композиція, що стилізовано відображає образне трактування поезії Антонича (космічна – праворуч, рослинна – ліворуч), та логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі зображено портрет Богдана-Ігоря Антонича на тлі рослинного мотиву, праворуч – роки життя: **1909 / 1937**, унизу півколом напис: **БОГДАН-ІГОР АНТОНІЧ**.

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine, at the top; the half-round inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine), on the left side; the year of coinage, **2009**, at the bottom; the face value **2 / ГРИВНІ** (2 / hryvnias), in the center; a composition symbolizing the figurative interpretation of Antonych's poetry components (cosmic, to the right, and vegetative, to the left), and the NBU mintmark.

The reverse features a portrait of Bohdan-Ihor Antonych against a floral ornament; the years of his life, **1909 / 1937**, to the left; and the half-round legend **БОГДАН-ІГОР АНТОНІЧ** (Bohdan-Ihor Antonych), at the bottom.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні 2 hryvnias	Нейзильбер German silver	12.8	31.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	35 000 35 000

“Кость Левицький”

Біографічна довідка

Кость Антонович Левицький народився 18 листопада 1859 року в містечку Тисмениця, нині місто Івано-Франківської області, у сім'ї греко-католицького священика. Після закінчення 1878 року Станіславівської гімназії навчався на юридичних факультетах Львівського та Віденського університетів. 1884 року отримав ступінь доктора права і 1890 року відкрив адвокатську канцелярію у Львові.

Восени 1918 року Австро-Угорська імперія розпалася, а на її уламках постали незалежні держави. 19 жовтня Українська конституцiантa у Львові проголосила утворення на етнічних українських землях імперії суверенної Української держави. Реалізацію постанови було покладено на новостворену Українську Національну Раду (УНРaду), яка взяла курс на перебрання влади в краї мирним шляхом, для чого голова президії Ради Євген Петрушевич виїхав до Відня. Але під загрозою з боку поляків львівська делегація Ради під проводом Костя Левицького 31 жовтня прийняла рішення брати владу з допомогою зброї. В результаті переможного Першолістопадового повстання влада у краї перейшла до рук українців.

Менше двох місяців існував уряд Костя Левицького, але його державотворча діяльність залишила глибокий слід в історії ЗУНР. Після падіння 22 листопада 1918 року столиці держави Львова уряд перебрався до Тернополя, потім до Станіславова (нині Івано-Франківськ). Наприкінці грудня Кость Левицький уступив посаду голови уряду Сидору Голубовичу і очолив комісію Національної Ради з підготовки виборчої реформи. Коли у липні 1919 року польське військо захопило Галичину й змусило керівництво ЗУНР і Галицьку армію відступити за Збруч, він виїхав до Відня, куди восени після поразки визвольних змагань прибув уряд Євгена Петрушевича. Після ліквідації у 1923 році екзильного уряду повернувся до Львова.

Помер Кость Левицький 12 листопада 1941 року. Був похований у присутності вищого духовенства та численної громадськості Львова на Янівському меморіальному цвинтарі.

Джерела: Урядовий портал: <http://www.kmu.gov.ua>.

Kost Levytskyi

Brief Biography

Kost Antonovych Levytskyi was born on November 18, 1859, in the town of Tysmenytsya of today's Ivano-Frankivsk Oblast into the family of a Greek Catholic priest. After graduating from the Stanislaviv, gymnasium in 1878, he studied Law at the Lviv and Vienna Universities. In 1884 he got his PhD in Law and, in 1890, opened his law firm in Lviv.

He emerged as a political leader from the Ukrainophile movement. He helped to found Narodna Rada (National Council, 1885), the Galicia's first political organization and then served as its secretary and vice-president. Narodna Rada fought for the national and political aspirations of Ukrainian people. After formation of the Ukrainian National Democratic Party, in 1899, he was elected a Board member and later the Chairman of its executive body, the Popular Committee.

In the fall of 1918 the Austro-Hungarian Empire collapsed and the independent states were established on its territory. On October 19, the a Ukrainian constituent assembly in Lviv proclaimed the independent Ukrainian state on Austro-Hungarian territories. The new Ukrainian National Council (UNRada) was responsible to fulfill the resolution and headed for the peaceful reelection. With such intentions the Rada President Yevhen Petrushevych went to Vienna. But under the threat from the Poles the Lviv Rada delegation led by Kost Levytskyi decided to have a military takeover. As a result of a victorious armed coup in Lviv on November 1, 1918, the Ukrainians took over the country.

The government headed by Kost Levytskyi lived for less than two months but his activities to establish the state left a significant mark in the history of the West Ukrainian National Republic (WUNR). After the fall of the capital city, Lviv, on November 22, 1918, the government moved to Ternopil City and then to Stanislaviv (present Ivano-Frankivsk City). At the end of December, Kost Levytskyi moved over in favor of Sydir Holubovych and became a head of the National Council Commission on Election Reform. When the Poles, in July 1919, occupied Galicia and made the WUNR leadership and Ukrainian Galician Army retreat across the Zbruch River, Kost Levytskyi moved to Vienna where Yevhen Petrushevych's government arrived in fall after the defeat of liberation movement. In 1923, he came back to Lviv after the exile government was liquidated.

Kost Levytskyi died on November 12, 1941, when the World War II started. He was buried at the Yanivske memorial cemetery in Lviv.

Reference: Government Portal: <http://www.kmu.gov.ua>

“Кость Левицький”

Kost Levytskyi

Ювілейна монета, присвячена українському юристу, громадському і державному діячеві, голові уряду Західноукраїнської Народної Республіки – Костю Антоновичу Левицькому (1859–1941).

The NBU Mint has struck a jubilee coin to give tribute to Kost Antonovych Levytskyi, 1859–1941, Ukrainian lawyer, public figure, and statesman; Chairman of the Government of the Western Ukrainian People's Republic.

Монету введено в обіг
26 листопада 2009 року.

Issued into circulation
on November 26, 2009

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України

Producer: the NBU Mint

Художники –
Володимир Таран,
Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптори –
Володимир Дем'яненко,
Анатолій Дем'яненко.

Designers:
Volodymyr Taran,
Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engravers:
Volodymyr Demianenko
and Anatolii Demianenko

На аверсі в центрі зображено малий Державний герб України, під ним – рік карбування монети – 2009, по колу розміщено написи: НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ (вгорі), ДВІ ГРИВНІ (внизу) та логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі зображено портрет Костя Левицького, праворуч від якого розміщено роки життя: 1859–1941, ліворуч напис півколом: КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ.

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine, in the center; the year of coinage, 2009, beneath; the inscriptions НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ (the National Bank of Ukraine) and ДВІ ГРИВНІ (two hryvnias) running around the rim, on the upper and on the bottom sides, respectively; and the NBU mintmark.

The reverse features a portrait of Kost Levytskyi; the years of his life, 1859–1941, to the right; and the half-round legend КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ (Kost Levytskyi), to the left.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні 2 hryvnias	Нейзильбер German silver	12.8	31.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	35 000

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Історична довідка

16 листопада 2009 року Львівському національному медичному університету виповнилося 225 років. Хоча його історія як навчального закладу (не медичного профілю) починається з 20 січня 1661 року, коли привілеєм короля Яна Казимира Львівська єзуїтська колегія була піднесена до рангу академії з присвоєнням титулу університету. Він мав складатися з чотирьох факультетів. Однак саме медичного факультету аж до закриття університету в 1773 році так і не було створено.

16 листопада 1784 року згідно з привілеєм імператора Йосифа Другого університет у Львові було відновлено. До його складу увійшли факультети теології, права, філософський і медичний. Саме з цього дня відраховує свій вік Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького.

Упродовж 1891–1898 років були збудовані та почали функціонувати нові навчальні корпуси та клінічні бази університету: анатомофізіологічний, патологоанатомічний, хімічний, акушерства та гінекології, хірургії, внутрішніх хвороб, дерматовенерології, оториноларингології та інші. Окремі з цих будівель збереглися до сьогоднішніх днів.

У 1939 році після входження західноукраїнських земель до складу УРСР медичний факультет Львівського університету було виокремлено та реорганізовано у Львівський державний медичний інститут із двома факультетами: лікувально-профілактичним і фармацевтичним.

Із 1961 року водночас із підготовкою національних кадрів університет почав навчати іноземних громадян із країн Європи, Азії, Африки та Америки. За 40 років підготовлено близько 2000 лікарів і провізорів – іноземців, які успішно працюють у багатьох країнах світу.

17 жовтня 1996 року Львівський державний медичний інститут отримав статус вищого навчального закладу IV рівня акредитації і був перейменований на Львівський державний медичний університет.

21 серпня 2003 року указом Президента України № 872/2003 Львівському державному медичному університету імені Данила Галицького, враховуючи загальнодержавне і міжнародне визнання результатів його діяльності, вагомих внесок у розвиток національної освіти і науки, надано статус національного медичного університету.

Джерело: <http://www.meduniv.lviv.ua>.

Danylo Halytsky Lviv National Medical University

Historical Essay

On November 16, 2009, Lviv National Medical University turned 225 years. Though its history as educational institution (not as a medical one) started since January 20, 1661, when by the privilege of Polish King John II Casimir, the Jesuit Collegium acquired a status of Academy. It consisted of four departments and was awarded the title of University. However, until the break-up of the University, in 1773, the medical department was not established.

On November 16, 1784, according to the privilege of the Austrian Emperor Joseph II Lviv University consisting of four faculties: theology, philosophy, law, and medicine was revived. Since then Danylo Halytsky Lviv National Medical University has started counting its age.

During the years 1891–1898, new educational buildings and clinical bases were built and added to university such as Anatomic and Physiobiological, Pathoanatomical, Chemistry, Obstetrics and Gynecology, Surgery, Internal Medicine, Dermatology and Venereology, Otorhinolaryngology and others. Some of the buildings remain until now.

In the first half of the 20th century, the graduates from Krakow, Vienna, Heidelberg and other leading European educational institutions were teaching in Lviv.

In the year of 1939, after inclusion of Western Ukrainian territory to Ukrainian Republic of Soviet Union the Medical Department of Lviv University was separated and reorganized into Lviv State Medical Institute with two departments: Prevention and Treatment and Pharmacy.

Since 1961, in addition to educating locals University opened doors to students from Europe, Asia, Africa and America. For 40 years of its work over 2000 international doctors and pharmacists graduated from University and are successfully working in many countries of the world.

On October 17, 1996, Lviv State Medical Institute acquired a status of higher educational institution of the 4th level of accreditation and was awarded a title Lviv State Medical University.

Taking into account the national and international recognition of University activities, great contribution to the development of national education and science, the Danylo Halytsky Lviv State Medical University was conferred the status of National Medical University on the 21st of August 2003 by the President's Decree no. 872/2003.

Reference: <http://www.meduniv.lviv.ua>

“225 років Львівському національному медичному університету”

225 Years of the Lviv National Medical University

Ювілейна монета, присвячену Львівському національному медичному університету імені Данила Галицького – одному з найстаріших вищих медичних навчальних закладів України. З університетом пов'язана діяльність багатьох відомих науковців, виникнення і становлення понад 20 наукових шкіл.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to commemorate the Lviv National Medical University that in 1998 was named after Daniel of Galicia (Ukrainian version of name is Danylo Halytskyi), one of the oldest medical universities in Ukraine. The University is associated with activities of many famous scientists, origination and development of more than 20 research schools.

Монету введено в обіг 28 жовтня 2009 року.

Issued into circulation on October 28, 2009

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України

Producer: the NBU Mint

Художник –
Анатолій Дем'яненко.
Скульптори –
Анатолій Дем'яненко (аверс),
Володимир Дем'яненко (реверс).

Designer:
Anatolii Demianenko
Engravers:
Anatolii Demianenko (obverse)
and Volodymyr Demianenko (reverse)

На аверсі вгорі розміщено малий Державний герб України, напис півколом – НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ, внизу – номінал: 5 / ГРИВЕНЬ, у центрі на матовому тлі розміщено перші рядки клятви Гіппократа латиною, під яким – рік карбування монети – 2009 (ліворуч), символ університету (праворуч).

На реверсі зображено будівлю університету та написи: 225 / РОКІВ (угорі), ІМЕНІ / ДАНИЛА / ГАЛИЦЬКОГО (внизу), ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (по колу).

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine, at the top; the half-round inscription НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ (the National Bank of Ukraine) and the face value 5 / ГРИВЕНЬ (5 / hryvnias), beneath; the text of the first lines from the Hippocratic Oath in Latin, against the frosted background; the year mark, 2009, on the lower left; and the University emblem, on the lower right.

The reverse features the University building and the legends: 225 / РОКІВ (225 / years), at the top, ІМЕНІ / ДАНИЛА / ГАЛИЦЬКОГО (named after / Danylo / Halytskyi), at the bottom, and ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (the Lviv National Medical University), around the rim.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
5 гривень	Срібло 925 проби	15.55 (1/2 унції)	33.0	Пруф	Гладкий із заглибленими написами*	7 000
5 hryvnias	Silver 925	15.55 (1/2 oz)	33.0	Proof	Smooth with in-depth legend*	7 000

* Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 15.55; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin's edge is smooth, with in-depth legend of metal, Ag 925, its fine weight, 15.55; and the NBU mintmark

Історична довідка

На основі рішень Сен-Жерменського мирного договору 1919 р. і Тріанонського мирного договору 1920 р. Карпатська Україна увійшла до складу Чехо-Словацької Республіки. Складне міжнародне становище цієї країни напередодні Другої світової війни і дедалі зростаюча боротьба українського населення за політичні права примусили чехословацький уряд погодитися надати Карпатській Україні статус автономної республіки. 8 жовтня 1938 року було утворено перший автономний уряд на чолі з Андрієм Бродієм. Однак він намагався проводити проугорську політику, тому 26 жовтня 1938 року був усунутий з посади голови уряду, і прем'єр-міністром Карпатської України обрано Августина Волошина. Рішенням Віденського арбітражу 2 листопада 1938 р. значна частина Карпатської України (Ужгородський, Мукачевський і Севлюський повіти) з містами Ужгород, Мукаче-

ве і Берегово були приєднані до Угорщини. За цих умов столицю Карпатської України 10 листопада було перенесено до Хуста.

12 лютого 1939 року відбулися вибори до Сейму Карпатської України, на яких абсолютну більшість голосів виборців (близько 94 %) здобули кандидати Українського національного об'єднання. 15 березня 1939 року Сейм проголосив повну державну самостійність Карпатської України. Прийнята парламентом конституція Карпатської України визначила назву держави (Карпатська Україна), державний устрій (президентська республіка), державну мову (українська). Президентом Карпатської України було обрано Августина Волошина, який призначив прем'єр-міністром нового уряду суверенної держави Юліяна Ревая.

У ніч із 13 на 14 березня 1939 р. хортистська Угорщина за підтримки гітлерівської Німеччини розпочала відкриту агресію проти Карпатської України. 16 березня 1939 р. зазнавши значних втрат, ворог зумів захопити Хуст, а 18 березня більша частина території Карпатської України була окупована угорськими військами.

У гірських районах Карпатської України загони “Карпатської Січі” продовжували боротьбу з угорськими регулярними частинами до кінця травня 1939 року. Наприкінці березня 1939 р. президент республіки А.Волошин і частина уряду на чолі з прем'єром Ю.Реваєм виїхала через Румунію в еміграцію.

Недовгий період існування Карпатської України став однією з найяскравіших сторінок багатовікової боротьби карпатських українців за встановлення української державності.

Джерела: http://history.franko.lviv.ua/llk_2.htm. <http://litopys.org.ua/volosh/euzakarp.htm>.

70 Years of Proclamation of Carpathian Ukraine

Historical Essay

Pursuant to provisions of the Peace Treaty of Saint-Germain-en-Laye of 1919 and the Peace Treaty of Trianon of 1920 Carpathian Ukraine (also known as Carpathian Ruthenia or Carpatho-Ukraine) was incorporated to Czechoslovakia. However, the situation of international strain before World War II and the Ukrainians intensifying their struggle for political rights forced the Czechoslovakian government to give Carpathian Ukraine the status of autonomy. On October 8, 1938, the first independent government headed by Andrii Brodii was established. However, for his pro-Hungarian policy Brodii was dismissed on October 26, 1938, and replaced by Avbustyn Voloshyn. Pursuant to the First Vienna Award of November 2, 1938, a significant part of Carpathian Ukraine (Uzhgorod, Mukachevo, and Sevlush powiats with cities of Uzhborod, Mukachevo, and Berehovo) was annexed to Hungary. Under such conditions, on November 10, 1938, the capital of Carpathian Ukraine was moved to Khust.

On February 12, 1939, upon results of the elections to the Sejm of Carpathian Ukraine the Ukrainian National Party got a lion's share of votes (about 94 %). On March 15, 1939, the Sejm proclaimed the sovereignty of Carpathian Ukraine. The ratified Constitution of Carpathian Ukraine defined the name of the state (Carpathian Ukraine), the political system (presidential republic), and the national language (Ukrainian). Avbustyn Voloshyn was elected the President of Carpathian Ukraine, and Yulian Revai was appointed the Prime Minister of the new government.

On night from March 13 to March 14, 1939, Horthy's Hungary supported by Hitler's Germany started invasion of Carpathian Ukraine. On March 16, 1939, having suffered material losses the enemy took possession of Khust. On March 18, the major portion of Carpathian Ukraine was occupied by Hungarian troops.

In highlands of Carpathian Ukraine detachments of Carpathian Sich continued fighting with Hungarian regular troops till the end of May 1939. At the end of March 1939, President Voloshyn and a part of the government headed by Prime Minister Revai left Carpathian Ukraine for emigration through Romania.

A short period of existence of Carpathian Ukraine is one of the brightest pages of long-term struggle of Carpathian Ukrainians for establishing Ukraine's sovereignty.

References: http://history.franko.lviv.ua/llk_2.htm. <http://litopys.org.ua/volosh/euzakarp.htm>

“70 років проголошення Карпатської України”

70 Years of Proclamation of Carpathian Ukraine

Ювілейні монети, присвячені подіям 1938–1939 років, пов'язаним із проголошенням та збройним захистом Карпатської України, недовгий період існування якої став однією з найяскравіших сторінок багатовікової боротьби карпатських українців за встановлення української державності.

The NBU Mint has struck jubilee coins to commemorate the events of 1938–1939 related to proclamation and defense of Carpathian Ukraine whose short-period history has been incorporated as one of the most striking pages in long-term book of struggle of Carpathian Ukrainians for sovereignty and establishment of the Ukrainian statehood.

Монету номіналом 2 гривні введено в обіг 13 березня 2009 року, номіналом 20 гривень – 20 липня 2009 року.

Issued into circulation on March 13, 2009 (2-hryvnia coin) and on July 20, 2009 (20-hryvnia coin)

Монети відкарбованно на Банкнотно-монетному дворі Національного банку України
Producer: the NBU Mint

Художники – Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптори – Анатолій Дем'яненко, Володимир Атаманчук.
Designers: Volodymyr Taran, Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engravers: Anatolii Demianenko and Volodymyr Atamanchuk

На аверсі обох монет зображено килими з традиційним карпатським орнаментом і розміщено: малий Державний герб України, півколом напис – НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ, внизу на монеті номіналом 20 гривень напис – 20 / ГРИВЕНЬ / 2009; на монеті номіналом 2 гривні відповідно – 2 / ГРИВНІ / 2009. На обох монетах розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі обох монет зображено закарпатця з прапором, на тлі якого – герб Карпатської України, та розміщено написи: під прапором – 70 / РОКІВ, ліворуч півколом – ПРОГОЛОШЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

The obverse of both coins features carpets decorated with traditional Carpathian ornament; the minor State Emblem of Ukraine, at the top; the half-round inscription НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ (the National Bank of Ukraine); the face value 20 / ГРИВЕНЬ / 2009 (20 / hryvnias / 2009), at the bottom (on the silver coin); the face value 2 / ГРИВНІ / 2009 (2 / hryvnias / 2009), at the bottom (on the German-silver coin). The both coins have the NBU mintmark.

The reverse of both coins carries a picture of Transcarpathian man bearing a banner with Carpathian Ukraine's shield of arms and the legends: 70 / РОКІВ (70 / years), beneath the banner; ПРОГОЛОШЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ (Proclamation of Carpathian Ukraine), in a semicircular shape, on the left.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
20 гривень 20 hryvnias	Срібло 925 проби Silver 925	62.2 (2 унції)	50.0	Пруф Proof	Гладкий із заглибленими написами* Smooth with in-depth legend*	3 000
2 гривні 2 hryvnias	Нейзильбер German silver	12.8	31.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	35 000

* Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, вагу дорогоцінного металу в чистоті – 62.2; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin's edge is smooth, with in-depth legend of metal, Ag 925, its fine weight, 62.2; and the NBU mintmark

Серія “Відродження української державності” • Rebirth of Ukrainian Statehood

“350-річчя Конотопської битви”

Історична довідка

Після смерті Богдана Хмельницького уряд Московії посилив своє втручання у внутрішні справи Української держави. За цих умов гетьман Іван Виговський вимушений був укласти Гадяцький договір, згідно з яким Україна отримувала рівноправне місце в Речі Посполитій під назвою Велике Князівство Руське поряд із Польщею та Литвою. Дізнавшись про це, уряд Московії перейшов до відкритого збройного вторгнення в Україну. Навесні 1659 року 150-тисячна московська армія на чолі з Олексієм Трубецьким взяла в облогу одне з прикордонних міст України – Конотоп.

70 днів чотиридесятитисячний загін Григорія Гуляницького утримував фортецю проти багатотисячного війська Трубецького, що дало Виговському змогу організувати свою власну армію, отримати допомогу від Польщі й Криму і навіть залучити найманців.

За спільно розробленим планом татари сховалися в засідці в урочищі Торговиця на схід від села Соснівка – табору Виговського. Сам Виговський, залишивши командування братові Григорію Гуляницькому Степанові, вирушив на чолі маленького загону під Конотоп. Рано-вранці 27 червня козаки напали на військо Трубецького і, скориставшись раптовістю нападу, захопили велику кількість московських коней та вигнали їх у степ. Але оговтавшись, кіннота Трубецького контратакувала козацький загін, і Виговський відступив за річку Соснівку в напрямку свого табору.

Наступного дня, в суботу 28 червня, Трубецький відіслав 30 000 відбірної московської кінноти на чолі з боярином Семеном Пожарським наздогнати Виговського. Пожарський переправився через ріку Соснівку й отаборився на її березі. Тим часом п'ятитисячний загін Степана Гуляницького зайшов у тил Пожарського. Будучи непоміченим, захопив міст через Соснівку, зруйнував його і, загатавши вночі річку, затопив низину навколо неї.

Рано-вранці 29 червня 1659 року невеликий загін Виговського атакував табір Пожарського і після короткої сутички почав відступати, вдаючи втечу. Війська Пожарського, сподіваючись на легку здобич, залишили табір і почали його переслідувати. Коли московські війська вступили в село Соснівку, козаки трьома пострілами з гармат і трьома вогневими стрілами дали знак рушати орді та полякам, а самі всією армією розпочали контрнаступ на Пожарського. Побачивши пастку, Пожарський спробував відступити, але важка московська кіннота й артилерія загрузли у вогкому ґрунті біля річки. В цей час з флангу вдарили татари – московська армія опинилася в оточенні; почалася різанина. В результаті битви московське військо було вціент розгромлене.

Джерело: <http://uk.wikipedia.org>.

350 Years of the Battle of Konotop

Historical Essay

This was the time after the death of Hetman Bohdan Khmelnytskyi, when the Muscovy Tsar escalated its interference in the internal affairs of the Hetmanate. As a result, Ivan Vyhovskyi entered into negotiations with the Poles, and concluded the Treaty of Hadiach. Under the new treaty Ukraine was to become an equal constituent nation of the Polish-Lithuanian Commonwealth along with Poland and Lithuania under the name of Duchy of Rus. The news of a Cossack-Polish alliance alarmed Muscovy to the extent that a 150-thousand expeditionary force headed by Alexei Trubetskoi was dispatched to Ukraine and laid siege to Konotop fortress, in the spring of 1659. The first attempt to take it by assault failed. During 70 days, a four-thousand troop of Hryhorii Hulianyskyi held the fort against Trubetskoi's troops to allow Ivan Vyhovskyi not only to organize his own troops, but to secure support of his allies, the Crimean Tatars and the Poles.

According to the plan Tatars were left in an ambush, in Torbovytsia, to the east of the village of Sosnivka, where Vyhovskyi's forces were positioned. Meanwhile, Vyhovskyi left the command of his forces to the brother of Hryhorii Hulianyskyi, Stepan Hulianyskyi, and at the head of a small Cossack detachment left for Konotop.

Early morning of June 27, 1659, Vyhovskyi's detachment attacked Trubetskoi's army near Konotop, and using this sudden and unexpected attack managed to capture a sizable number of the enemy's horses and to drive them away and further into the steppe. The enemy counterattacked, and Vyhovskyi retreated across the bridge to the other bank of the Sosnivka River in the direction of his camp.

On July 28, Trubetskoi dispatched a detachment of 30,000 noble cavalry led by boyar Semion Pozharski across the river to pursue Ivan Vyhovskyi. Semion Pozharski, in his pursuit of the Cossacks, crossed the Sosnivka River and deployed his camp on the other bank. During the night a 5-thousand Cossack detachment led by Stepan Hulianyskyi stole under the cover of night behind the enemy lines and captured the bridge that Pozharski used to cross the river. The bridge was dismantled and the river dammed, thus flooding the valley around it.

Early on the morning of June 29, 1659, Vyhovskyi at the head of a small detachment attacked Pozharski's army. After a little skirmish, he started to retreat, feigning a disorganized flight in the direction of his main forces. Pozharski ordered his army to pursue the enemy. Once it entered Sosnivka, the Cossacks fired three cannon shots and winged three fire arrows to give the signal to the Tatars and counterattacked with all the forces stationed at Sosnivka. Having discovered the trap, Semion Pozharski ordered retreat, but his heavy cavalry got bogged down in the soggy ground created from the flooding the night before. At this moment the Tatars also advanced from the eastern flank. Almost all Russian troops perished, with few of them captured alive.

Reference: <http://uk.wikipedia.org>

“350-річчя Конотопської битви”

350 Years of the Battle of Konotop

Ювілейна монета, присвячена 350-річчю перемоги війська, очолюваного гетьманом України Іваном Виговським, у битві під Конотопом у червні 1659 року.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to commemorate the 350th anniversary of the victory of Cossack Host headed by Hetman Ivan Vyhovskiy (often spelled also as Jan Wyhowski), in the Battle of Konotop, in June 1659.

Монету введено в обіг
19 червня 2009 року.
Issued into circulation
on June 19, 2009

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

Художники –
Миколай Кочубей (аверс);
Володимир Таран, Олександр Харук,
Сергій Харук (реверс).
Скульптори – Анатолій Дем'яненко,
Володимир Атаманчук.
Designers: Mykolai Kochubei (obverse);
Volodymyr Taran, Oleksandr Kharuk,
and Serhii Kharuk (reverse)
Engravers: Anatolii Demianenko
and Volodymyr Atamanchuk

На аверсі на тлі крила (алегорії перемоги) зображено гетьманські клейноди, козацьку зброю та бандуру, вгорі розміщено малий Державний герб України і напис півколом – НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ, внизу – номінал 10 / ГРИВЕНЬ та рік карбування монети – 2009.

На реверсі в центрі зображено Івана Виговського на коні з шаблею у руці, позаду якого – козацьке військо (ліворуч), стилізовані абрисні укріплення Конотопа (праворуч), повержені знамена (внизу). Вгорі півколом розміщено напис: ПЕРЕМОГА В КОНОТОПСЬКІЙ БИТВІ, нижче у два рядки – 350 / РОКІВ.

The obverse features Hetman's insignia, Cossack weapons, and a bandore, against a wing (an allegory of victory); the minor State Emblem of Ukraine and the half-round inscription НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ (the National Bank of Ukraine), at the top; the face value 10 / ГРИВЕНЬ (10 / hryvnias) and the year mark, 2009, at the bottom.

The reverse carries a picture of Ivan Vyhovskiy, on horseback, with a sword in his hand, and the Cossack Host following him, on the left; abstract Konotop fortress, on the right; defeat banners, at the bottom; the half-round legend ПЕРЕМОГА В КОНОТОПСЬКІЙ БИТВІ (Victory in the Battle of Konotop) running around the upside; and the two-line text 350 / РОКІВ (350 / years) written below the legend.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
10 гривень	Срібло 925 проби	31.1 (1 унція)	38.6	Пруф	Гладкий із заглибленими написами*	8 000
10 hryvnias	Silver 925	31.1 (1 oz)	38.6	Proof	Smooth with in-depth legend*	8 000

* Гурт монети гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 31.1; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin's edge is smooth, with in-depth legend of metal, Ag 925, its fine weight, 31.1; and the NBU mintmark

Чверть мільярда років під панцирем

Коротко про черепахах

Що ми знаємо про них?

Черепахи – одні з найдавніших мешканців нашої планети. Науковці вважають їх нащадками пермських котилозаврів. Перша черепаха – *Proganochelys quenstedti* – з'явилася в Мезозойську еру в Триасовому періоді (тобто близько 250 млн. років тому). Із 26 родин до наших днів дожило 12. Вони поділяються на 230 видів.

Сучасних черепах можна безпомилково відрізнити від інших тварин за наявністю панцира. Він складається зі спинного щита – карапакса і черевного – пластрона. Зверху у більшості черепах панцир покритий симетричними роговими щитками. Спереду і ззаду панцир має отвори, через які тварина висуває свої кінцівки.

У деяких видів рухомі частини панцира можуть щільно закривати обидва отвори (або одне з них) у хвилину небезпеки. Форма панцира пов'язана зі способом життя черепах: у наземних видів він високий, куполоподібний, часто горбкуватий, у прісноводних – низький, сплюснений і гладкий, у морських має обтічну краплеподібну форму.

Черепахи всіх видів розмножуються одностаттєво. Після спаровування, що відбувається здебільшого на суші, самиці відкладають яйця в глекоподібну ямку, яку вони викопують задніми ногами. Потім ямка засипається й утрамбовується ударами пластрона. Яйця кулясті або еліптичні, білого кольору, покриті твердою вапняною шкаралупою. Лише у морських і деяких бокошиїх черепах яйця покриті м'якою шкірястою оболонкою. Кількість яєць, що відкладаються, коливається у різних видів від кількох штук до сотні. Багато черепах робить декілька кладок протягом сезону.

Колоритний вигляд черепах, їх специфічний характер, темперамент викликають симпатію. Невипадково ці тварини стали персонажами багатьох літературних, музичних творів, численних кінофільмів.

В Україні найпоширеніші сухопутні й болотяні черепахи. До речі, саме європейська болотяна черепаха стала прообразом "тітоньки Тортіли" з популярного мільтфільму про Буратіно. Європейські болотяні черепахи відносно швидко повзають і плавають завдяки перетинкам між пальцями. Раз на 15–20 хвилин вони піднімаються на поверхню водойми, в якій живуть, щоб запасти повітрям. Регулярно приймають і "сонячні ванни" на березі. Цим користуються браконьєри, які виловлюють на продаж занесених до Червоної книги тварин.

Європейських болотяних черепах у Європі практично не залишилося. В основному їх знищили любителі черепахового супу. Україна – самотній острівцець, де ці тварини ще живуть. Сподіватимемося – житимуть завжди.

A Quarter of Billion Years Under the Shell

Brief Information about Turtles

Turtles are one of the oldest inhabitants of our planet.

The scientists believe that turtles descend from the Permian *Cotylosaur* reptiles. The earliest turtles, *Proganochelys quenstedti*, date from the Triassic period of the Mesozoic era (i.e. about 250 million years ago). Twelve families out of 26 are alive today. They are divided into 230 species.

All living turtles can be accurately distinguished from other animals due to the protective shell around their bodies. It consists of a top part that is called the carapace and the underside, the plastron. The top shell of most turtles is covered with symmetrical horny scutes. The shell has anterior and posterior openings the animal uses to move its limbs through. Some species have moving parts of the shell that enables them to close tightly either openings (or one of them) in case of danger. The shape of the shell is related to how the turtle lives: tortoises have a large dome-shaped often hilly shell; aquatic fresh-water turtles have low, flat and smooth shell and aquatic sea turtles have streamlined drop-shaped one.

All species of turtles reproduce the same way. After mating, which is done mostly on land, the female turtles lay their eggs in a jar-shaped holes dug with their back legs. After that they cover the hole and tramp it down by hitting the ground with the plastron. The eggs are spherical or elongated, white and covered with hard lime shell. Only sea turtles and some side-necked turtles have their eggs covered with the soft leathery shell. The number of deposited eggs varies in different species from a few to a hundred. Many turtles lay eggs several times during a season.

People like turtles because of their colorful look, specific character and temperament. Not coincidentally, these animals became the characters of many books, songs and many movies.

Land turtles and pond terrapins are the most popular in Ukraine. By the way, the European pond terrapin is a prototype of "Auntie Tortilla" from the well-known children movie about Buratino (based on the novel *The Adventures of Pinocchio* by Carlo Collodi). The European pond terrapins relatively quickly walk and swim owing to their webbed feet. Every 15–20 minutes they rise to the top of the water where they live to breathe some air. They regularly go "sunbathing" on the beach. That is when the poachers hunt for sale the endangered species listed in Red Data Book.

There are few European pond terrapins left in Europe Most of them have been killed by the turtle soup fans. Ukraine is a small place where these animals are still living. We hope they will be living here always.

“Черепаша”

Turtle

Пам'ятна монета, присвячена черепаці – символу довголіття та мудрості.

The NBU Mint has struck a commemorative coin related to a turtle that is a symbol of longevity and wisdom.

**Монету введено в обіг
29 квітня 2009 року.**

**Issued into circulation
on April 29, 2009**

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

**Художник і скульптор –
Володимир Дем'яненко.
Designer and engraver:
Volodymyr Demianenko**

На аверсі в намистовому колі розміщено малий Державний герб України, над яким – рік карбування монети: **2009**; між намистовим колом і кантом монети – кругові написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (вгорі), **2 ГРИВНІ** (внизу), зазначено метал, його пробу – **Au 999.9** (ліворуч) та масу дорогоцінного металу в чистоті – **1.24**, розміщено логотип Монетного двору Національного банку України (праворуч).

На реверсі монети зображено черепаху та розміщено півколом написи: **ЧЕРЕПАХА** (вгорі), **TESTUDINES** (унизу).

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine centered within a circle of beads; the year mark, **2009**, above; the legends **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine) and **2 ГРИВНІ** (2 hryvnias) running around the rim, at the top and at the bottom, respectively; the metal content and standard, **Au 999.9**, to the left of the State Emblem; the fine weight, **1.24**, and the NBU mintmark, to the right.

The reverse carries a picture of a turtle surrounded with the legends **ЧЕРЕПАХА** (turtle) and **TESTUDINES**, at the top and at the bottom, respectively.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні	Золото 999.9 проби	1.24 (1/25 унції)	13.92	Спеціальний анциркулейтед	Гладкий	10 000
2 hryvnias	Gold 999.9	1.24 (1/25 oz)	13.92	Special uncirculated	Smooth	10 000

Серія “Найменша золота монета” • The Smallest Gold Coin

Золотий шедевр із Хоминої Могили

Спогад археолога

Класичним зразком скіфського ювелірного виробу в звіриному стилі є всесвітньо відома золота пектораль з кургану Товста Могила на Дніпропетровщині, знайдена видатним українським археологом Борисом Мозолевським.

Пектораль – далеко не єдине археологічне відкриття цього вченого і митця. Йому передувало знайдення ще одного унікального твору скіфського мистецтва – золотого кабана з кургану Хомина Могила поблизу с. Нагірне Дніпропетровської області.

Ось як про цю знахідку писав сам Борис Мозолевський у книзі “Скіфський степ”:

“Коли почали розкопувати могилу, під верхнім шаром насипу відразу ж пішла кам'яна кріпида. Це вже було знаменно, адже кургани таких розмірів каменем обкладалися рідко. Незабаром під кріпидою відкрилася і пляма бокової гробниці, на яку я покладав немало сподівань.

Як і кожна степова гробниця IV–III ст. до н. е., могила складалася з глибокої вхідної ями і підземного склепу. Грабіжники пройшли у вхідну шахту через насип кургану і, побачивши вхід до підземелля, не стали докопувати її до кінця. Їхня похибка врятувала для науки два кінські поховання в бокових нішах біля самої підлоги ями. Поховання, вуздечкам з яких міг позаздрити сам чортотлицький цар!

...У самому ж склепі центральної гробниці грабіжники воістину підсунули нам “свиню” – і в прямому, і в переносному розумінні слова. Вони геть усе винесли із могили, але згубили в ній невелику золоту скульптурку дикого кабана, що, ймовірно, правила за ручку до дерев'яної чаші. Знайшовши її, лаборантка Віра Левицька від несподіванки аж підкинула бідного вепра ножем, – подібні шедеври не часто трапляються навіть у непограбованих царських могилах.

Матеріали Хоминої Могили мали самостійне наукове значення. Але того літа (1970 року) важко було передбачити, що вони стануть невеликою, але могутньою увертюрою до відкриття, звістка про яке блискавично облетить весь світ, і котре ще найменують археологічним відкриттям століття. Історія ж його починалася під час розкопок Хоминої Могили”.

Джерела: Мозолевський Б.М. Скіфський степ. – К.: Наукова думка, 1983. – С. 137-142.

Gold Masterpiece From Khoma's Tomb

Archeologist's Reminiscences

The classic example of a Scythian jewel in the animal style is world famous gold pectoral from the *Tovsta Mohyla* burial mound in the Dnipropetrovsk Region which was found by the prominent Ukrainian archeologist *Borys Mozolevskiy*.

The pectoral is not the only archaeological discovery by the scientist and artist. It was preceded by the discovery of yet another unique work of Scythian art, a golden boar from the burial mound, *Khoma's Tomb*, near the village *Nabirne*, Dnipropetrovsk Region.

Borys Mozolevskiy himself wrote this about the discovery in the book “*Scythian steppe*”:

“When the tomb was being excavated, the stone *kripida* was found immediately under the upper layer of the mound. That was already notable because the mounds of such a size were rarely faced with stone. Soon, under the *kripida* I saw the spot of the side tomb and that filled me with a lot of expectations.

Like any of the steppe tombs of the 4th-3rd centuries B.C., the tomb consisted of a deep incoming pit and the underground feretory. The robbers got into the entrance shaft through the bank of the burial mound and, on seeing the entrance to the cave, didn't dig it to the end. Their error saved for the science two horse entombments in the side niches near the pit floor. These were the entombments, bridles which could be envied by the king of *Chortomlyk*!

... The robbers carried away everything from the feretory of the central entombment, apart from a small gold figurine of a wild boar which was supposedly a handle to the wooden bowl. On finding it, the lab-assistant, *Vira Levytska*, was so surprised, that she threw up the poor boar with a knife, as such masterpieces cannot be often found in the looted royal tombs. Judging by the size of the tomb and the wealth of the few things left in it, the burial mound belonged to a very wealthy person, a prominent representative of the Scythian nobility. The findings in another side tomb mound, though utterly devastated, also testified to that fact. A woman was buried there, the wife of the main deceased person. In addition to hundreds of gold plates from the attire, two silver vessels for wine, a gold earring, a carved bone spindle, and several plates of bone inlaid comb were also found there.

The materials of *Khoma's Tomb* were of the huge scientific value. But in the summer of the year 1970, it was difficult to predict, that they would become a small, but powerful overture to the discovery, the news of which would sweep through the world, and which would be named the archaeological discovery of the century. The excavations of *Khoma's Tomb* start its history”.

Reference: B. M. Mozolevskiy. *Scythian steppe*. – K.: Naukova dumka, 1983. – pp. 137-142

“Скіфське золото (кабан)” Scythian Gold (Wild Boar)

Пам'ятна монета, присвячена зразку ювелірного мистецтва степової Скіфії – золотій фігурці кабана (кінець IV ст. до н. е.) з кургану Хомина Могила поблизу с. Нагірне Дніпропетровської області.

The NBU Mint has struck a commemorative coin to mark a jewelry artifact of the Scythian steppe, the gold figurine of a wild boar (end of the 4th century B.C.) from Khomyna Mohyla burial mound, near the village of Nabirne, Dnipropetrovsk Oblast.

**Монету введено в обіг
24 грудня 2009 року.**

**Issued into circulation
on December 24, 2009**

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

**Художник і скульптор –
Володимир Дем'яненко.
Designer and engraver:
Volodymyr Demianenko**

На аверсі в намистовому колі розміщено малий Державний герб України, над яким – рік карбування монети: **2009**; між намистовим колом і кантом монети кругові написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (вгорі), **2 ГРИВНІ** (внизу), а також зазначено метал, його пробу – **Au 999.9** (ліворуч), масу дорогоцінного металу в чистоті – **1.24** та розміщено логотип Монетного двору Національного банку України (праворуч).

На реверсі зображено фігурку кабана, внизу півколом розміщено напис: **СКІФСЬКЕ ЗОЛОТО**.

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine centered within a circle of beads; the year mark, **2009**, above; the legends **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine) and **2 ГРИВНІ** (2 hryvnias) running around the rim at the top and at the bottom, respectively; the metal content and standard, **Au 999.9**, to the left of the State Emblem; the fine weight, **1.24**, and the NBU mintmark, to the right.

The reverse features the wild boar figurine with the semicircular legend **СКІФСЬКЕ ЗОЛОТО** (Scythian Gold) written beneath.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні	Золото 999.9 проби	1.24 (1/25 унції)	13.92	Спеціальний анциркулейтед	Гладкий	10 000
2 hryvnias	Gold 999.9	1.24 (1/25 oz)	13.92	Special uncirculated	Smooth	10 000

Серія “Найменша золота монета” • The Smallest Gold Coin

Українські плотогони

Довідково

Пліт, як і човен, – один із найдавніших винаходів людства. Плотогонство відоме і застосовується в усьому світі десятки тисяч літ.

Що стосується плотів, то можна виокремити такі їх види:

- сучасний: спеціальний засіб для рятування людей у відкритому морі;
- давній: сукупність з'єднаних між собою бочок або інших плавучих предметів, покритих зазвичай дощаним настилом;
- стародавній: сукупність з'єднаних між собою пучків колод.

Однією з країн, яку можна вважати батьківщиною найдавнішого виду плотогонства, є Україна.

Цей промисел у західних регіонах нашої країни розвинувся і став масовим завдяки унікальним природним умовам – швидкоплинним річкам, які протікають у горах, рясно покритих густими лісами.

Українські майстри річкового плотогонства називаються бокорашами. Найбільше їх працювало на Білому, Чорному і просто – на Черемоші.

Колись на цих річках були збудовані спеціальні водорегулювальні споруди, гамованки, греблі. З їх допомогою утворювалися водосховища, в яких готували до сплаву плоти і спускали їх на швидку річкову воду. Ця система діяла весь рік, за винятком деяких зимових місяців. Нині залишилися лише спогади про екзотичну трудову професію бокорашів, або дарабів. Вони вже стали легендою. У серпні 1979 року Черемошем пройшов останній пліт карпатського лісу. Нині водорегулювальні споруди розібрано, а Білий, Чорний і просто Черемош увійшли у свої звичні річища, які влітку міліють, а навесні і під час злив наповнюються й нуртують.

На Закарпатті неподалік знаменитого Синевирського озера (на Чорній річці поблизу села Колочава) в 1972 році було відкрито Музей лісу і сплаву. Це єдиний у Європі музей, де було збудовано греблю для сплавлення деревини і зібрано експонати, пов'язані з колишніми професіями верховинців-лісорубів та річкових сплавників лісу. Катастрофічними наводками 1998-го і 2001-го років будівлю музею і греблі було серйозно пошкоджено. Тоді вдалося врятувати лише окремі експонати музею. Незважаючи на те, що від музею залишилася лише частина споруд, щороку його відвідують тисячі туристів. Нині місцева влада докладє зусиль для відновлення повномасштабної діяльності музею

Джерело: <http://cbr.nature.org.ua/museum.htm> .

Ukrainian Raftsmen

Background Information

A raft along with a boat is one of the oldest inventions of man. Rafting has been known and practiced all over the world for thousands of years.

As for rafts, one can identify the following types:

- Dern raft: a special equipment to rescue people on high seas;
- Old raft: a construction of sealed barrels or other buoyant materials usually covered with a plywood deck;
- Primitive raft: a construction of sealed logs.

Ukraine can be considered as one of the home countries of the oldest type of rafting.

This industry was developed in the western regions of our country and became popular due to the unique natural conditions: the swift-flowing rivers in the mountains that are richly covered with dense forests.

The Ukrainian expert of river rafting is called bokorash.

Most of them worked on the White Cheremosh, Black Cheremosh and simply Cheremosh Rivers.

Many years ago the special water-regulating facilities, riffles, and dams were built on these rivers. They formed water storage reservoirs where the rafts were getting ready and floated on the fast river water. This system worked for an entire year except for some winter months. Today, only memories of the exotic craft of bokorash or darab are left. They became a legend. In August of 1979, the last raft of the Carpathian forest went down the Cheremosh River. Nowadays, the water-regulating facilities have been pulled down. The White Cheremosh and Black Cheremosh, as well as simply Cheremosh Rivers resumed their natural courses getting shallow in summer but filled and rough because of heavy rains in spring.

In Transcarpathian Region, near the famous Synevyr Lake (on the Black River nearby Kolochava Village), the Museum of Forest and Rafting was established in 1972. This is the only museum in Europe where you can see the constructed dam for rafting wood down the river and the exhibits related to the former occupations of lumbermen and wood rafters. Disastrous floods did serious damage to the museum building and the dam in 1998 and 2000. Back then only some of the museum exhibits got saved. Despite the fact that only some of the museum constructions are left thousands of tourists visit the museum every year. Today, the local government is making efforts to restore full functioning of the museum.

Reference: <http://cbr.nature.org.ua/museum.htm>

“Бокораш” Bokorash

Пам'ятні монети, присвячені професії плотогона, сплавника, яка вимагала неабиякої сили та спритності. Лісозаготівля проводилася на Поліссі та в Карпатах, де цей промисел був розвинутий ще у першій половині XX століття.

The NBU Mint has struck commemorative coins related to profession of timber-floater or raftsman (in Ukrainian vernacular – bokorash) that required uncommon strength and skill. The logging was carried out in Polesia (Polissia) and in the Carpathians where this craft was widespread till the 1950s.

**Монети обох номіналів введено в обіг 28 липня 2009 року.
Issued into circulation on July 28, 2009**

Монети відкарбованно на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

**Художники – Володимир Таран,
Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптори – Святослав Іваненко, Анатолій Дем'яненко.
Designers: Volodymyr Taran,
Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engravers: Sviatoslav Ivanenko and Anatolii Demianenko**

На аверсі обох монет угорі розміщено малий Державний герб України, під яким стилізований напис – НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ, в центрі – стилізоване зображення двох птахів, ліворуч і праворуч – карпатський пейзаж зі смереками, хатинами та колодами, внизу – написи: на монеті зі срібла – 10 / ГРИВЕНЬ / 2009, на монеті з нейзильберу – 5 / ГРИВЕНЬ / 2009.

На реверсі обох монет зображено постать бокораша з цапиною в руках, який спрямовує пліт униз по річці, з обох боків від нього – традиційний карпатський орнамент, угорі на стилізованому під торець колод тлі розміщено напис – БОКОРАШ.

Срібну монету виготовлено з використанням технології патинування.

The obverse of both coins bears the minor State Emblem of Ukraine, at the top; the stylized inscription НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ (the National / Bank / of Ukraine), below; two conventionalized birds, in the center, with the Carpathian landscape of spruces, cottages, and logs placed on either side thereof; the inscriptions 10 / ГРИВЕНЬ / 2009 (10 / hryvnias / 2009), on the silver coin; and 5 / ГРИВЕНЬ / 2009 (5 / hryvnias / 2009), on the German-silver coin.

The reverse of both coins carries a picture of a bokorash who is directing the raft downstream with the help of a tsapyna pole. On either side of him, there are traditional Carpathian ornamental patterns. Above, the legend БОКОРАШ (Bokorash) runs against the background resembling a shape of a log butt end.

The silver coin is struck with the use of patina coating technique.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
10 гривень	Срібло 925 проби	31.1 (1 унція)	38.6	Спеціальний анциркулейтед	Гладкий із заглибленими написами*	10 000
10 hryvnias	Silver 925	31.1 (1 oz)	38.6	Special uncirculated	Smooth with in-depth legend*	10 000
5 гривень	Нейзильбер	16.5	35.0	Спеціальний анциркулейтед	Рифлений	45 000
5 hryvnias	German silver	16.5	35.0	Special uncirculated	Grooved	45 000

* Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 31.1; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin's edge is smooth with in-depth legend of metal, Ag 925, its fine weight, 31.1, and the NBU mintmark

Стельмах

Довідково

Стельмаство – один із найпоширеніших у минулому промислів українців, основним призначенням якого є виготовлення коліс, возів, саней. Стельмаство відоме в Україні з давніх-давен. До початку ХХ століття воно мало характер масової кустарної промисловості і було однією з найважливіших передумов ефективного господарювання українців.

Для виготовлення возів стельмахи підбирали спеціальні породи дерев, які за формою підходили для виробництва окремих частин воза чи саней.

Найскладнішим був технологічний процес виготовлення коліс, тобто їх вигинання. Для цього будували спеціальну споруду з дерев'яних балок, шпартини між якими уцілювали мохом та обмазували глиною, дах покривали дошками. Посередині вставляли три балки для вигинання коліс, унизу будували піч, над якою встановлювали довгий чан із подвійним дном та отвором для виходу пари. Від печі проводили димохід. Воду наливали ззовні дерев'яним жолобом. Матеріал, що мав вигинатися,

закладали в так звану парню через вікна, які потім старанно замазували. Через добу після того, як у парні розводили вогонь, можна було приступати до вигинання обводів до коліс.

Видів та, як тепер сказали б, моделей возів в Україні було безліч. Загалом їх поділяли на два основних класи – “воловий” та “кінський”. Попри різноманітність форм українських возів, їх будова в принципі була однаковою, як і назви основних складових частин – снасть, ящик, колеса, голоблі. Щодо упряжі варто зауважити різницю між возами, які виготовлялися на лівому і правому берегах Дніпра. На лівому всі кінські вози мали голоблі й дугу, дишель – тільки волові. На правому застосовували дишель без дуги, замість хомута – шлею.

Стельмаство поклало початок ще одному промислу – виготовленню карет, яке поширилося переважно в українських містах.

Край стельмахуванню було покладено за радянської доби – в 60-х роках ХХ століття. За вказівкою першого секретаря ЦК КПРС Микити Хрущова конярству і гужовому транспорту було оголошено “війну”. На думку партійних керівників, ця галузь та промисел компрометували досягнення науково-технічного прогресу в Радянському Союзі.

В Україні силами ентузіастів збережено чимало зразків виробів стельмахів. Одну з найбільших колекцій зібрано в музеї гужового транспорту, який знаходиться в Переяславі-Хмельницькому на Київщині.

Багатотисячолітні традиції стельмаства в Україні є вагомим складовим світової історії науково-технічного прогресу.

Wheelman

Background

Wheel-making is one of the most popular businesses of the Ukrainians in the past. Its main purpose was to make wheels, wagons, and sleighs. Wheel-making industry has been known in Ukraine for a long time. Before the 20th century it was a large-scale handicraft industry and one of the most important factors for effective business in Ukraine.

For manufacturing wagons the wheelmen picked special species of trees that suited best for the production of certain parts of the wagon or sleigh.

The most difficult was the technological process of wheel manufacturing, especially a wheel bending procedure. For this purpose they would build a special construction with wooden beams and seal the openings between with moss and clay, the roof was covered with wooden planks. In the middle they would put three beams for bending wheels, at the bottom they would build a furnace, over which they place a long bowl with double bottom and an outlet for steam. From the stove they would make a flue. They would pour water from outside through a wooden gutter. The material to be bent was placed in the so-called parnia through the windows which were then carefully daubed. A day after building a fire they could start bending the outline to the wheels.

There were many kinds and models, as they would call it now, of wagons in Ukraine. Basically, they fell into two basic categories "ox-drawn" and "horse-drawn". Despite the diverse shapes of Ukrainian wagons, their structure was basically the same, as well as the names of the main components: the gear, box, wheels, and shaft. As to the harness it should be noted that there was the difference between the wagons made on the left bank of the Dnieper River and on right bank of the Dnieper River.

On the left bank, all the horse-drawn wagons had a shaft and an arc, only ox-drawn wagons had draft poles. On the right bank, they used draft poles without arcs; instead of straps they used breast bands.

Wheel-making laid the foundation of another craft, making of carriages, which spread mainly in Ukrainian cities.

Wheel-making industry ceased during the Soviet era, in the 1960s of the twentieth century. Pursuant to the Resolution of the Central Committee of First Secretary Nikita Khrushchev a "war" was declared to horse breeding and horse-drawn transport. According to the party leaders this industry discredited scientific and technological progress in the Soviet Union.

With the help of enthusiasts many wheelmen's works in Ukraine have been preserved. One of the largest collections is kept in the museum of horse-drawn transport in Pereiaslav-Khmelnytskyi, Kyiv Oblast.

Centuries-long traditions of wheel-making in Ukraine are an important component of the world history of scientific and technological progress.

“Стельмах” Stelmakh

Пам'ятні монети, присвячені одній із найпоширеніших у минулому професій деревообробників – стельмаству. Основне призначення цього промислу – виготовлення коліс, саней, возів, дуг тощо.

The NBU Mint has struck commemorative coins related to profession of stelmakh, a woodcraftsman who manufactures wheels, sledges, carts, shaft bows, etc. The craft has been known in Ukraine since a great while ago and was among the most widespread ones.

**Монети обох номіналів введено в обіг 28 грудня 2009 року.
Issued into circulation on December 28, 2009**

Монети відкарбованно на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

Художники – Володимир Таран,
Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптор – Володимир Дем'яненко.

Designers: Volodymyr Taran,
Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engraver: Volodymyr Demianenko

На аверсі обох монет розміщено: вгорі малий Державний герб України, під яким стилізований напис – НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ, у центрі – стилізоване зображення двох півників, ліворуч і праворуч – продукція стельмаського ремесла – вози, ярма, колеса, сани, притика. Декоративна орнаментальна центральна частина аверсу містить такі написи: на монеті зі срібла – 10 / ГРИВЕНЬ / 2009, на монеті з нейзильберу – 5 / ГРИВЕНЬ / 2009.

На реверсі обох монет зображено деревообробника, який теше з дерева деталь воза. Угорі на тлі стилізованої дошки розміщено напис **СТЕЛЬМАХ**, обабіч центральної композиції зображено декоративний орнамент.

Монету номіналом 10 гривень виготовлено з використанням технології патинування.

The obverse of both coins has the minor State Emblem of Ukraine, at the top; the conventionalized legend НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ (the National / Bank / of Ukraine) thereunder; two cockerels depicted in a conventionalized manner, in the center, with products of the *stelmakh* craft: carts, yokes, wheels, sledges, and yoke locking pins placed on either side thereof. The ornamental central part of the obverse bears the legend 10 / ГРИВЕНЬ / 2009 (10 / hryvnias / 2009), on the silver coin; 5 / ГРИВЕНЬ / 2009 (5 / hryvnias / 2009), on the German-silver coin.

The reverse design features a woodcraftsman hewing wood to make a cart detail. Above, against the background of a conventionalized board, there is the legend **СТЕЛЬМАХ** (*stelmakh*). The ornamental patterns are engraved to the left and on the right of the central composition.

The silver coin is struck with the use of patina coating technique.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
10 гривень 10 hryvnias	Срібло 925 проби Silver 925	31.1 (1 унція)	38.6	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Гладкий із заглибленими написами* Smooth with in-depth legend*	До 10 000 10 000
5 гривень 5 hryvnias	Нейзильбер German silver	16.5	35.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	45 000 45 000

* Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 31.1; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin's edge is smooth with in-depth legend of metal, Ag 925, its fine weight, 31.1, and the NBU mintmark

Серія “Народні промисли та ремесла України” • Folk Crafts of Ukraine

Святиня вірмен у Криму

Історична довідка

Сурб-Хач – монастирський комплекс Вірменської апостольської церкви. Розташований він за три з половиною кілометри на південний захід від м. Старий Крим (Кіровський район Автономної Республіки Крим) на висоті п'ятсот метрів над рівнем моря, на схилі гори Гриця.

До складу комплексу монастиря входять: церква Сурб-Ншан ("Святе Знамення", збудована 1358 року) з притвором, внутрішнім подвір'ям та дзвіницею; 2-подібні у плані двоповерхові келії (1719) з бутового каменю; трапезна XVI–XVIII ст. в західній частині монастирського подвір'я; фонтани XVIII–XIX ст., розташовані на двох терасах поблизу комплексу.

Комплекс датують XIV–XVIII ст. Перша згадка про нього пов'язана з 1358-м роком, коли, як стверджують дослідники, інок Ованес почав зводити в лісових хащах на гірському схилі церкву Сурб-Ншан на місці привезеного ще в XIII ст. хачкара (каменя-хреста) із древньої вірменської столиці Ані. Саме він, хачкар

(кам'яний хрест) Пургчакар ("Спаський камінь") дав назву як церкві, так і всьому комплексу.

Сама поява храму та облаштування в ньому єпархіального престолу Вірменської апостольської церкви зумовлена історично: це своєрідний духовний протест проти насильницького окатоличення вірменів тодішньої Кафи (нинішньої Феодосії) генуезцями-колоністами. Зростає і розбудовувався комплекс протягом п'яти століть.

Із західного боку храму в XVI ст. добудували притвор. Дзвіниця споруджена на південно-західному куті будівлі. При монастирі були не лише келії, а й дім відпочинку (цось на киталт готелю) для тих, хто довго добирався сюди звіддала.

Сурб-Хач час від часу переживав періоди занепаду і відновлення. Однак він був і залишається головною святинєю нинішньої вірменської громади України.

За радянської влади Сурб-Хач закрили. У довоєнні роки його використовували як піонерський табір. Під час Другої світової війни монастир дуже постраждав. І від бойових дій, і від пограбувань.

У 1994 році у храмі поновлено богослужіння, а в 2002-му постановою Ради міністрів АР Крим його повернуто Вірменській апостольській церкві. Сурб-Хач внесено до головних туристичних об'єктів півострова Крим.

Джерела: <http://uk.wikipedia.org>.

Armenian Sanctuary in Crimea

Historical Reference

Surb-Khach Monastery is a monastery complex of the Armenian Apostolic Church. It is located in the South-Eastern part of Crimea, three and a half kilometers from the town of Staryi Krym (Kirovsk District, Autonomous Republic of Crimea) 500 meters above the sea level on the Hrytsia mountainside.

The monastery complex comprises the Church of Surb-Nshan ("Holy Cross" in Armenian,) built in 1358 with the narthex, courtyard, and bell-tower; the 2-shaped two-level cells (1719) made of stone; the refectory of the 16th–18th centuries in the western part of the monastery yard; and the fountains of the 18th–19th centuries located on two terraces, near the complex.

The monastery complex dates from the 14th–18th centuries. The earliest known reference to the complex is related to 1358 when, according to the research, Monk Hovhannes started building the church of Surb-Nshan in the wildwood, on hillside in the location of a Hachkar (a stone cross) brought here from Ani, the capital city of the medieval Armenia in the 13th century. This very Hachkar, Purgchakar (the stone of Christ the Savior) gave the name to both the church and the entire complex.

The very fact of building the cathedral and turning it into a spiritual center of the Armenian Apostolic Church is subject to a historical reason: it was a way of spiritual protest against the Genoese colonists who forced the Armenians in former town of Kefe (present Feodosia) to get Catholic faith. The complex grew and developed for five centuries.

The narthex was added to the western part of the cathedral in the sixteenth century. A bell tower was built on the southwest corner of the building. There were not only cells in the monastery, but also a guesthouse (something like a hotel) for the pilgrims who traveled here long distance.

Surb-Khach Monastery went through occasional periods of decline and restoration. However it was and still remains the main sanctuary of present Armenian community in Ukraine.

During Soviet times Surb-Khach Monastery was shut down. It served as a pioneer camp before the war. During the Second World War the monastery suffered a lot from the military operations and robbery.

In 1994, the cathedral got restored for worshiping and then, in 2002, it was returned to the Armenian Apostolic Church pursuant to the resolution of the Council of Ministers of the Autonomous Republic of Crimea. Surb-Khach Monastery is added to the main tourist sites of the Crimean Peninsula.

Reference: <http://uk.wikipedia.org>

“Монастир Сурб Хач”

The Surb Khach Monastery

Пам'ятна монета, присвячена одній з визначних вірменських пам'яток Криму – монастирю Сурб Хач (Святий Хрест), заснованому в XIV ст.

The NBU Mint has struck a commemorative coin to mark the Surb Khach (the Holy Cross) Monastery, a remarkable Armenian monument in the Crimea established in the 14th century.

Монету введено в обіг
30 березня 2009 року.

Issued into circulation
on March 30, 2009

Монету відкарбовано на Банкотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

Художник і скульптор –
Святослав Іваненко.
Designer and engraver:
Sviatoslav Ivanenko

На аверсі розміщено малий Державний герб України (вгорі), напис півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**. В оточенні рослинного орнаменту зображено хачкар (кам'яний хрест), який розміщений на території монастиря, внизу – рік карбування монети: **2009** і номінал – **ДЕСЯТЬ ГРИВЕНЬ**.

На реверсі зображено будівлі монастиря та розміщено написи: **СТАРИЙ КРИМ / ВІРМЕНСЬКИЙ МОНАСТИР XIV ст.** (ліворуч) і **СУРБ ХАЧ** (праворуч).

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine, at the top; the half-round inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine); a *khachkar* (Armenian vernacular for the stone cross) located within the monastery area, framed with a vegetable ornament; the year of coinage, **2009**, and the face value **ДЕСЯТЬ ГРИВЕНЬ** (ten hryvnias), at the bottom.

The reverse features a picture of the monastery building and the legends **СТАРИЙ КРИМ / ВІРМЕНСЬКИЙ МОНАСТИР XIV ст.** (the old Crimea / Armenian monastery the 14th century), to the left, and **СУРБ ХАЧ** (the *Surb Khach*), to the right.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
10 гривень	Срібло 925 проби	31.1 (1 унція)	38.61	Пруф	Гладкий із заглибленими написами*	До 10 000
10 hryvnias	Silver 925	31.1 (1 oz)	38.61	Proof	Smooth with in-depth legend *	Up to 10 000

* Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 31.1; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin's edge is smooth with in-depth legend of the metal, Ag 925, its fine weight, 31.1, and the NBU mintmark

Перлина української дерев'яної архітектури

Краєзнавчий етюд

Високі ворота, дерево потемніло від часу й дощів. Хвіртка відчиняється поволі, натруджено скрипить. Кілька кроків у подвір'я – і опиняєшся поза часом. Галасливе і швидкісне сьогодення залишається за дерев'яним муром. Він – це межа. Всередині триває шістнадцяте століття. На пагорбі, до якого від воріт веде заросла пахучим зіллям доріжка, – старезна церковця. Обабіч неї тихо спить кладовище: з високої трави і заростів квітів піднімаються вкриті мохом надгробки, залізни хрести, пофарбовані у блакитне. Давні могили вже зовсім втратили вигляд поховань, перетворившись на зелені пагорби. Сонячно цвіте пижмо. З-під дашка каплиці вилітають ластівки. Тут спочиває історія.

У літописах Опілля не зазначено, коли саме було зведено церкву Святого Духа в Рогатині (Івано-Франківщина). Однак на північній стіні храму є напис: 1598. Дослідники вважають, що його зробили будівничі. Сьогодні храм та його іконостас є однією з найвизначніших пам'яток давньоукраїнської дерев'яної архітектури та монументально-декоративного мистецтва.

Церкву відносять до десяти найцінніших дерев'яних сакральних споруд України. Храм збережено в такому вигляді, яким він був понад чотириста років тому. Відтворено п'ятиярусний вітарт, споруджений у 1650 році на замовлення і коштом рогатинського Братства – місцевого просвітницького об'єднання. Перший у Галичині ренесансно-бароковий іконостас був мальований олійними фарбами. Припускають, що його виконали майстри Львівської школи. В експозиції іконопису, скульптури і різьби, яка діє в церкві Святого Духа з 1983 року, представлені автентичні образи вітартя, а також інші сакральні живописи. Полотна презентують церковне малярство Галичини XVI–XIX століть.

За матеріалами сайтів: www.saga.ua/43_articles_showarticle_2319.html та www.museum-rogatyn.at.ua.

Gem of Ukrainian Wooden Architecture

Historical Essay

A tall entrance gate, its wood has darkened with time and rain...

The gate is opening slowly making squeaky noise. A few steps into the yard and you are beyond the time. Bustling and fast-speed modern life stays outside the wooden wall that serves as a boundary and in the yard the sixteenth century reigns. A narrow path covered with fragrant grass leads from the gate uphill to an old church. Near it quietly sleeps cemetery with crosses painted in blue and rising above moth covered grave hills, tall grass, and flowers. The old graves have turned into green hills and have completely lost their original look. Tansies are blooming with sunny colors. Swallows are flying from under the roof of the chapel. It is history's resting place.

Ancient chronicles of Opillia do not describe exactly when the church of the Holy Spirit in Rohatyn (Ivano-Frankivsk Region) was built. However, on the northern wall of the church there is a sign: 1598. Researchers think that it was made by the builders. Today, the temple with its iconostasis is one of the most remarkable monuments of Ukrainian ancient wooden architecture and monumental-decorative art.

This church is in the list of ten most valuable wooden sacred buildings of Ukraine. The temple today looks exactly as it looked over 400 years ago. Five tiered altar originally built in 1650 has been restored by the Fellowship of Rohatyn, local education union. The first in Galicia iconostasis in Renaissance and Baroque style was painted with oil paints. It is assumed that it was created by the Lviv masters. The exhibition of the Church of Holy Spirit that is open since 1983 include works of iconography, sculpture and carving, as well as authentic images of the altar and other sacred paintings. These art pieces present church decorative art of Galicia of the 16th – 19th centuries.

References: www.saga.ua/43_articles_showarticle_2319.html та www.museum-rogatyn.at.ua

“Церква Святого Духа в Рогатині”

The Holy Ghost Church in Rohatyn

Пам'ятна монета, присвячена визначному зразку давніх типів українських дерев'яних храмів – Церкві Святого Духа в Рогатині (1598). Надзвичайно високою мистецькою цінністю є іконостас, що зберігся до нашого часу. Храм є пам'яткою, що увічнила талант галицьких майстрів архітектури, різьблення та іконопису.

The NBU Mint has struck a commemorative coin to mark the Holy Ghost Church in Rohatyn (1598), a striking example of Ukrainian wooden temples. Its iconostasis has been preserved till now in a very good condition and has an extraordinarily high artistic value. The temple is a monument that has immortalized the Galician masters' talent for architecture, carving, and icon painting.

Монету введено в обіг
29 вересня 2009 року.

Issued into circulation
on September 29, 2009

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

Художник і скульптор –
Володимир Дем'яненко.
Designer and engraver:
Volodymyr Demianenko

На аверсі зображено: малий Державний герб України, напис півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (вгорі), стилізоване зображення храмової ікони XVI ст. “Зішестя Святого Духа на апостолів”, праворуч і ліворуч від якої – свічки, внизу – рік карбування монети – **2009** і номінал монети – **ДЕСЯТЬ ГРИВЕНЬ** (півколом).

На реверсі зображено церкву та розміщено написи: **ЦЕРКВА / СВЯТОГО / ДУХА / XVI / ст.** (вгорі), **РОГАТИН** (унизу півколом).

The obverse depicts the minor State Emblem of Ukraine, at the top; the half-round inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine) running around the rim, on the upside; a stylized picture of the church icon of the 16th century *The Descent of the Holy Spirit on the Disciples*; the candlesticks, on either side of the icon; the year of coinage, **2009**, and the face value **ДЕСЯТЬ ГРИВЕНЬ** (ten hryvnias) written in a semicircle shape, at the bottom.

The reverse features a picture of the Church, as well as the legend **ЦЕРКВА / СВЯТОГО / ДУХА / XVI / ст.** (Church / of the Holy / Ghost / the 16th / century), and the half-round text **РОГАТИН** (Rohatyn) written on the topside and on the underside, respectively.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
10 гривень	Срібло 925 проби	31.1 (1 унція)	38.61	Пруф	Гладкий із заглибленими написами*	До 10 000
10 hryvnias	Silver 925	31.1 (1 oz)	38.61	Special uncirculated	Smooth with in-depth legend*	Up to 10 000

* Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 31.1; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin's edge is smooth with in-depth legend of the metal, Ag 925, its fine weight, 31.1, and the NBU mintmark

Династія Галаганів

Біографічна довідка

Український козацько-шляхетський рід Галаганів бере свій початок наприкінці XVII століття від козака Івана Галагана з містечка Омельника (тепер село Омельник Кременчуцького району Полтавської області).

Іван Галаган мав двох синів— Гната (рік народження невідомий, помер у 1748 році) і Семена (роки народження і смерті невідомі). Вони, власне, і здобули багатство, яке забезпечило заможне життя родині на віки. Щоправда, своєрідним шляхом.

Гнат Іванович Галаган був козацьким полковником. У 1708 році зрадив гетьмана Івана Мазепу і перейшов на сторону Петра I. 14 травня 1709 року допоміг царським військам полковника Яковлева зруйнувати Стару Січ. За це одержав від Петра I великі земельні володіння на Лівобережній Україні.

У спільних із російською армією походах на Крим брав участь і миргородський наказний полковник Семен Іванович Галаган, за що теж був відданий.

Син Гната Григорій Галаган (1716–1777) став прилуцьким полковником. Його син Іван Григорович Галаган також здобув звання полковника. В 1763–1764 роках служив у Прилуках. Нащадки Івана Григоровича (Григорій Іванович, Петро Григорович, Павло Григорович, Григорій Павлович) обіймали різні урядові посади в Російській імперії. Останній із них, Григорій Павлович (нар. 1819) був одним із керівників ліберального руху в Україні. З його смертю 1888 року припинився рід Галаганів по чоловічій лінії. Усі маєтності перейшли до нащадка по жіночій лінії— дочки П.Г.Галагана Марії Павлівни (за чоловіком Комаровської). Її дочка Катерина Павлівна Комаровська (онука П.Г.Галагана) вийшла заміж за генерала-лейтенанта графа Костянтина Миколайовича Ламсдорфа. Йому царським указом від 1 вересня 1894 року було дозволено іменуватися графом Ламсдорфом-Галаганом з тим, щоб це прізвище в такому вигляді переходило до старшого в роду.

Фантастичне піднесення нащадків козака Івана Галагана обірвав жовтневий переворот 1917 року.

У сучасній Україні шанують родину Галаганів передусім завдяки добрим справам, які зробив останній представник цього роду Григорій Павлович. Він, підтримував українські прогресивні рухи. З його ініціативи було відкрито гімназію в Прилуках (1874), а також колегію (названу іменем передчасно померлого сина Павла) в Києві (1871).

The Galagan Family

Brief Biography

A family of the Galagans, Ukrainian Cossacks and noblemen, originated in the late 17th century from Ivan Galagan, a Cossack from the town of Omelnyk (today the village of Omelnyk in Kremenchuk District, Poltava Oblast).

Ivan Galagan had two sons, Hnat (year of birth is unknown, died in 1748) and Semen (years of birth and death are unknown). They two got very rich and provided a well-off life for their families forever. However, it was quite a story.

Hnat Ivanovych Galagan was a Cossack colonel. In 1708, he betrayed Hetman Ivan Mazepa and switched to the side of Peter I of Russia. On May 14, 1709, he helped the Tsar's troops headed by the colonel Yakovlev to destroy the Old Sich. For his treacherous acts Hnat Galagan was granted large land holdings in the Left-Bank Ukraine by Tsar Peter I.

Semen Ivanovych Galagan, acting colonel of Myrhorod, also participated in Russian campaigns against Crimea, for what he was rewarded as well.

Hnat's son, Hryhorii Galagan (1716–1777) became a colonel of Pryluky.

His son, Ivan Hryhorovych Galagan, received the title of colonel. In 1763–1764, he served in Pryluky Town. Ivan Hryborovych's descendants (Hryhorii Ivanovych, Petro Hryborovych, Pavlo Hryborovych, and Hryhorii Pavlovych) held various government positions in the Russian Empire. The last of them, Hryhorii Pavlovych (born in 1819) was one of the leaders of liberal movement in Ukraine. With his death, in 1888, the Galagan male family line came to an end. All estates passed to the female heir Mariya Pavlivna (her married name was Komarovska), Pavlo Hryborovych Galagan's daughter. Her daughter Kateryna Pavlivna Komarovska (a granddaughter of P. H. Galagan) married Lieutenant General Count Kostiantyn Mykolaiovych Lamsdorff. Pursuant to the Tsar's Decree as of September 1, 1894, he was entitled to be Count Lamsdorff-Galagan so that this name would pass to the oldest son of the family.

Fantastic social uplift of the descendants of Cossack Ivan Galagan was suddenly terminated by October revolution in 1917.

Nowadays the Galagan family is highly respected mainly for the good works the last representative of the family, Hryhorii Pavlovych, did. He was not ashamed of his roots; supported Ukrainian progressive movements. He initiated and financially assisted the establishment of a grammar school (1874) in Pryluky Town, many elementary schools, as well as College (in memory of his son Pavlo who died early) in Kyiv (1871).

“Родина Галаганів”

The Galagan Family

Пам'ятна монета, присвячену відомому козацько-старшинському, згодом дворянському роду Галаганів, представники якого успаїлися як меценати, громадські діячі, що сприяли розвитку української культури та освіти. Зусиллями Григорія Галагана в Києві в 1871 р. було засновано відому Колегію Павла Галагана.

The NBU Mint has struck a commemorative coin to honor the Galagans, at first high-ranked Cossacks and later noblemen whose representatives became famous as public figures and patrons of arts promoting the development of the Ukrainian culture and enlightenment. The famous Pavlo Galagan's College was established in Kyiv, in 1871, thanks to Hryhorii Galagan's efforts.

Монету введено в обіг 29 жовтня 2009 року.
Issued into circulation on October 29, 2009

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі Національного банку України
 Producer: the NBU Mint

Художники: Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптор – Володимир Атаманчук.

Designers: Volodymyr Taran, Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engraver: Volodymyr Demianenko

На аверсі вгорі розміщено малий Державний герб України, напис півколом – НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ, у центрі зображено родовий маєток Галаганів у Сокиринцях, унизу – номінал монети та рік карбування – 10 / ГРИВЕНЬ / 2009.

На реверсі на тлі будівлі колегії зображено представників родини Галаганів – Катерину (ліворуч), Григорія (праворуч), Павла (вгорі портрет у медальйоні), внизу – герб роду та розміщено написи: вгорі півколом – КАТЕРИНА 1826–1896, ПАВЛО 1853–1869, ГРИГОРІЙ 1819–1888, під будівлею – КОЛЕГІЯ / ПАВЛА ГАЛАГАНА, внизу – РІД ГАЛАГАНІВ.

The obverse bears the minor State Emblem of Ukraine, at the top; the inscription НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ (the National Bank of Ukraine) running around the rim, on the upside; a picture of the Galagan estate in the village of Sokyryntsi, in the center; the face value and the year mark 10 / ГРИВЕНЬ / 2009 (10 / hryvnias / 2009), at the bottom.

The reverse features portraits of Kateryna Galagan, on the left, Hryhorii Galagan, on the right, and a locket with a portrait of Pavlo Galagan, at the top, against the background of the College building; as well as the family shield of arms, in the bottom portion. The legends КАТЕРИНА 1826–1896, ПАВЛО 1853–1869, and ГРИГОРІЙ 1819–1888 run around the rim; the text КОЛЕГІЯ / ПАВЛА ГАЛАГАНА (College / of Pavlo Galagan) is written under the picture of the College building; and РІД ГАЛАГАНІВ (the Galagan Family) is inscribed, at the bottom.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
10 гривень	Срібло 925 проби	31.1 (1 унція)	38.61	Пруф	Гладкий із заглибленими написами*	7 000
10 hryvnias	Silver 925	31.1 (1 oz)	38.61	Proof	Smooth with in-depth legend*	7 000

*Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 31.1; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin's edge is smooth with in-depth legend of the metal, Ag 925, its fine weight, 31.1, and the NBU mintmark

Серія “Славетні роди України” • Famous Families of Ukraine

Місто спільної користі

Історична довідка

Сімферополь – місто порівняно молоде. Хоча місцевість у долині річки Салгір, в якій воно розташоване, приваблювала людей завжди. І не випадково: місто з обох боків захищене Кримськими горами. Середня річна температура – близько 10 градусів тепла. Зима м'яка, волога; літо сухе; осінь тепла, тиха, ясна. Тож не було великого здивування, коли археологи у 1927 році відкрили в печері Чокчура, що на лівому березі Салгіра, стоянку стародавніх людей, вік якої сягав 50 тисяч років.

У II віці до н. е. – IV віці н. е. в південно-східній частині нинішнього Сімферополя знаходилася столиця пізньоскіфської держави – Неаполь. Він, як і вся скіфська держава, безліч разів потерпав від спустошливих набігів кочівників – готів, аланів, гунів – і зрештою був зруйнований. Минали століття. Хвилі нових завойовників – хозарів, печенігів, половців, монголо-татар прокочувалися по рівнинах північного причорномор'я та Криму і залишили на цих привабливих землях свої сліди. З середньовічним, доволі бурхливим періодом кримської історії пов'язане виникнення Ак-мечеті ("Білої мечеті"). Перші відомості про неї з'являються наприкінці XV – на початку XVI століть. З них випливає, що Ак-мечеть була важливим адміністративним центром півострова, резиденцією калги-султана – другої за значенням (після кримського хана) особи у краї. За даними опису Криму, складеного в 1783 році, в Ак-мечеті налічувався 331 будинок, 7 мечетей.

Нині офіційною датою заснування Сімферополя вважається 8 лютого 1784 року – день схвалення російською імператрицею проекту адміністративного устрою новоствореної Таврійської області, центром якої мало стати нове місто, назване Сімферополем. Названо його так за пропозицією російського вченого і громадського діяча Євгенія Булгаріса. "Це найменування означає місто користі, – писав він, – а тому герб – вулик з бджолами, а вгорі на ньому напис: Корисне".

Перші будівлі нового міста було закладено в червні 1784 року. Поступово воно зростало. Заселялося в основному вихідцями з України та Росії. 8 жовтня 1802 року Сімферополь офіційно було визнано центром Таврійської губернії. 18 жовтня 1921 року – столицею Кримської АРСР. 1954 року Сімферополь, як і весь Крим, увійшов до складу України.

Джерело: <http://www.simferopol.ws>.

The City of Common Good

Historical Essay

Simferopol is a relatively young city. However, being located in the valley of the Salbir River it has always attracted people. And it is not by chance: the city is protected on both sides by the Crimean Mountains. The average annual temperature is about 10 degrees Celsius above zero. Winters are mild and wet, summers are dry, and autumns are warm, quiet, and clear. Therefore, there was no great surprise when, in 1927, archaeologists discovered a camping site of ancient people dating back to 50 thousand years ago, in Chokurcha cave on the left bank of the Salbir River.

In the 2nd century B.C.–the 4th century A.D., Neapol, the capital of the late Scythian state was located in the southeastern part of the current Simferopol. It, like all Scythian states, many times suffered from the devastating raids by nomads Goths, Alans, Huns, and ultimately was destroyed. Centuries passed. Waves of new invaders Khazars, Pechenigs, Cumans, and Mongol-Tatars rolled across plains of the Northern Black Sea region and the Crimea, leaving imprints on these attractive lands. During medieval times, a tumultuous period of the Crimean history, Aqmescit ("White Mosque") appeared. The first record about it dates back to the late 15th–the early 16th centuries. It described Aqmescit as an important administrative center of the peninsula and residence of calga sultan, the second most important (after the Crimean Khan) person in the Province. According to the description of the Crimea, compiled in 1783, Aqmescit numbered 331 houses and 7 mosques.

Now, the official date of establishment of Simferopol is February 8, 1784, the day when the Russian Empress approved the plan of administrative system of newly formed Taurida Province, with the center, a new city, named Simferopol. Its name was proposed by Russian scientist and public figure Eugene Bulgaris. "This name means the city of usefulness," he wrote "and therefore its emblem is a beehive with the inscription above: Useful."

The first buildings of the new city were laid in June 1784. Gradually, it grew and was settled mainly by people from Ukraine and Russia. On October 8, 1802, Simferopol was officially recognized as a center of Taurida Province. On October 18, 1921, it became the capital of the Crimean Republic. In 1954, Simferopol together with all the Crimea became a part of the Ukrainian Republic.

Reference: <http://www.simferopol.ws>

“225 років м. Сімферополю”

225 Years of the City of Simferopol

Ювілейна монета, присвячена 225-річчю столиці Автономної Республіки Крим, адміністративному та культурному центру – місту Сімферополю (з грецької – місто-збирач). Воно розташоване в долині річки Салгир на межі гірського і рівнинного Криму. Місто почало будуватися в 1784 році, хоча частина долини, де воно розташоване, була заселена з давніх часів.

The NBU Mint has struck a jubilee coin in honor of the city of Simferopol (a city of common good from Greek), the capital of the Autonomous Republic of the Crimea, an administrative and cultural center situated in the Salbir River valley, on the natural border between the mountainous and the plain parts of the Crimea. The city development started in 1784, but a portion of the valley where the city is located had been populated from the earliest times.

**Монету введено в обіг
1 червня 2009 року.**

**Issued into circulation
on June 1, 2009**

Монету відкарбовано на Банкотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

**Художники –
Володимир Дем'яненко (аверс),
Володимир Таран, Олександр Харук,
Сергій Харук (реверс).
Скульптори – Володимир Дем'яненко,
Володимир Атаманчук.**

**Designers:
Volodymyr Demianenko (obverse),
Volodymyr Taran, Oleksandr Kharuk,
and Serhii Kharuk (reverse)
Engravers: Volodymyr Demianenko
and Volodymyr Atamanchuk**

На аверсі зображено візитну картку міста – залізничний вокзал, угорі розміщено малий Державний герб України, під ним написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ / 5 / ГРИВЕНЬ / 2009** та логотип Монетного двору Національного банку України (праворуч).

На реверсі монети на тлі плану побудови міста 1768 року зображено дві пам'ятки архітектури початку ХХ ст., між якими – герб міста, під ним у лавровому вінку написи – **225 / РОКІВ**, унизу півколом – **СІМФЕРОПОЛЬ**.

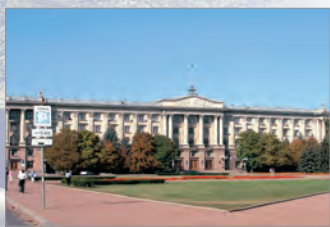
The obverse bears a picture of the railway station; the minor State Emblem of Ukraine, at the top; the inscriptions **НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ / 5 / ГРИВЕНЬ / 2009** (the National / Bank / of Ukraine / 5 / hryvnias / 2009); and the NBU mintmark, on the right.

The reverse features two architectural monuments of the early 20th century pictured against the city layout of 1768 with the city shield of arms placed between them; the inscription **225 / РОКІВ** (225 / years) surrounded with laurel garland, beneath; and the half-round legend **СІМФЕРОПОЛЬ** (Simferopol), at the very bottom.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
5 гривень 5 hryvnias	Нейзильбер German silver	16.54	35	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	45 000

Миколаїв – столиця корабелів України

Історична довідка

Історичні джерела засвідчують, що ще на початку 2-го тисячоліття н. е. на землях сучасного Миколаєва існував християнський Дівочий монастир, який був зруйнований навалом монголів у 1233–36 роках. Відтоді аж до XVIII століття сучасна Миколаївщина була так званим Диким Полем. Поступово воно заселялося. Переважно – запорозькими козаками, які стали основою формування українського етносу на цих землях. По берегах річок та балок засновувалися козацькі слободи, зимівники, паланки, влаштовувалися переправи через ріки. Сюди також тікали селяни з усієї України, з Польщі, Литви й Московії.

Місто Миколаїв було закладене 1789 року князем Григорієм Потьомкіним на півострові при злитті Інгулу й Південного Бугу як флотське і корабельне місто. Першим його мешканцем став підприємець, військовий діяч і будівничий Михайло Фалєєв. Саме ордер № 1065 від 9 вересня 1789 року, що був йому виданий, і є першою документальною згадкою сучасної назви міста. У ньому, крім іншого, зазначалося: “Фаберову дачу іменувати Спаське, а Вітовку – Богоявленське, а нову верф, що зводиться на Інгулі, містом Миколаєвим...”

Існує версія, що назву воно отримало на честь перемоги російських військ 1788 року під час взяття турецької твердині Очаків, що збіглася з Днем святого Миколая.

Будувалося місто за спеціально складеним архітектором Іваном Старовим планом – із прямими вулицями і кварталами правильної форми. Життя Миколаєва було повністю підпорядковане суднобудуванню. Майже сто років тут знаходився штаб Чорноморського флоту.

1862 року в місті було відкрито комерційний порт, що послужило поштовхом до його перетворення на значний економічний і торговельний осередок. Місто стало важливим промисловим центром на півдні України.

У 1918 році в Миколаєві перебували союзні війська гетьмана Павла Скоропадського. Радянська влада на Миколаївщині утвердилася лише 1920 року.

Під час Другої світової війни місто майже три роки було окуповане фашистами. Звільнене 28 березня 1944 року.

У повоєнний час Миколаїв став одним із найбільших центрів суднобудування в СРСР.

1 грудня 1991 року миколаївці разом із жителями області на Всеукраїнському референдумі 89.45% голосів “за” підтвердили Акт проголошення незалежності України.

Нині Миколаєв є флагманом українського суднобудування, великим промисловим і культурним осередком держави.

Mykolaiv is the Shipbuilding Capital of Ukraine

Historical Essay

Historical sources indicate that at the beginning of the second century A.D. there was a convent on the lands of modern Mykolaiv, it was destroyed by Mongol invasions in 1233–1236. Until the 18th century, the modern Mykolaiv region was called Wild Field. Gradually it was settled by mostly Zaporozhian Cossacks, who gave birth to the formation of Ukrainian ethnics in these lands. Cossacks' slobodas (settlements), zymivnykys (small winter settlements), palankys (a group of settlements) were established on the banks of rivers and gorges, bridges appeared across the rivers. Villagers from all over Ukraine, Poland, Lithuania, and Muscovy found refuge here.

The city of Mykolaiv was founded as a naval and ship city on the peninsula at the confluence of the Southern Bug and Ingul Rivers by Duke Grigori Potemkin, in 1789. Its first citizen became a businessman, military leader, and builder Mikhaïl Faleev. He was issued an order no. 1065 dated September 9, 1789, with the first record of a modern city name. In addition to other things it had the following information: "Faberov's cottage is to be called Spas'ke, Vitovka to be called Bogoyavlenske, and a new shipyard built on the Inbul River to be called the city of Nikolaev (Russian spell of Mykolaiv)..."

There is a version that it is named in honor of the victory of Russian troops in 1788 after Turkish stronghold Ochakov fell, and it coincided with the Day of St. Nicholas (St. Mykolai in Ukrainian).

The city was built according to a special plan drawn up by architect Ivan Starov, with straight streets and quarters of the regular shape. The life of Mykolaiv was completely subordinated to shipbuilding. It served the headquarters of the Black Sea Fleet for almost hundred years.

In 1862, the city opened a commercial port, which sparked its transformation into an economic and commercial center. The city became an important industrial center in southern Ukraine. In 1918, Mykolaiv hosted allied army of Hetman Pavlo Skoropadskyi. The Soviet power was established in Mykolaiv only in 1920.

During the Second World War the city was occupied by fascists for nearly three years. It was liberated on March 28, 1944.

After the war Mykolaiv became one of the largest shipbuilding centers in the USSR.

On December 1, 1991, the residents of Mykolaiv area at a nationwide referendum with 89.45% votes supported the Declaration of Independence of Ukraine.

Currently, Mykolaiv is the capital of Ukraine's shipbuilding industry, a large industrial and cultural center of the state.

“220 років м. Миколаєву”

220 Years of the City of Mykolaiv

Ювілейна монета, присвячена 220-річчю м. Миколаєва – гордості українських корабелів, важливому суднобудівному, промисловому, адміністративному та культурному центру Південної України. Місто Миколаїв розташоване на лівому березі Бузького лиману.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to mark the city of Mykolaiv, a pride of shipbuilders, important shipbuilding, industrial, administrative, and cultural center of Southern Ukraine situated on the left bank of the Southern Bug Lagoon.

**Монету введено
в обіг 7 вересня 2009 року.
Issued into circulation
on September 7, 2009**

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

**Художник і скульптор –
Святослав Іваненко.
Designer and engraver:
Sviatoslav Ivanenko**

На аверсі розміщено: напис півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, малий Державний герб України, під яким – чайка, а також композицію: Варварівський міст, крейсер, побудований у Миколаєві, унизу – якор, ровесник міста, виготовлений у 1789 році, під яким рік карбування монети – **2009** та напис півколом: **П'ЯТЬ ГРИВЕНЬ**, логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі зображено фрегат “Святий Миколай” (перший корабель, побудований на Миколаївській верфі) на тлі архітектурних пам'яток міста – Миколаївської астрономічної обсерваторії та будинку штабу Головного командування Чорноморського флоту, вгорі – герб міста, під яким напис – **МИКОЛАЇВ**, унизу напис – **РІК ЗАСНУВАННЯ / 1789**.

The obverse bears, from the top downward: the half-round inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine); the minor State Emblem of Ukraine; a seagull and a composition of Barbara's bridge and a Mykolaiv-built cruiser; an old anchor manufactured in 1789; the year mark, **2009**; and the face value **П'ЯТЬ ГРИВЕНЬ** (five hryvnias). The NBU mint-mark is placed on the lower right.

The reverse features *the St. Nicolas* frigate, the first vessel built at the Mykolaiv shipyard, against the background of the city's architectural sights: the Mykolaiv Astronomical Observatory and the building of Headquarters of the Black Sea Navy Commander-in-Chief; the city's shield of arms, above; the legend **МИКОЛАЇВ** (Mykolaiv), below; and the text **РІК ЗАСНУВАННЯ / 1789** (year of foundation / 1789), at the very bottom.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
5 гривень 5 hryvnias	Нейзильбер German silver	16.54	35	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	35 000

Рік Бика

Довідково

2009-й за східним календарем вважався роком земляного (жовтого) Бика (Цзі-Чоу). Розпочався він 26 січня 2009 року, закінчився – 13 лютого 2010 року.

Зауважимо, що нині китайська астрологічна культура поширилася по всьому світу і стала загальним надбанням людства. Зокрема зустрічати новий рік за східним календарем останніми роками почали і в Україні.

Оскільки для українців ця традиція є в цілому новою, для багатьох людей ще залишаються незрозумілими окремі особливості східного календаря. Наприклад, чому роки починаються в різні дні січня чи лютого? Що означають кольори тварин і символи стихії?

Нагадаємо, що початком нового року в Китаї вважається день другого молодого місяця після зимового сонцестояння. Оскільки місячний календар і місячний цикл відрізняються від сонячного, то і дата молодика щороку зміщується відносно попереднього року. Однак відбувається це завжди у межах дат від 21 січня до 20 лютого.

Звіздарі всіх континентів давно помітили, що основні астрологічні тенденції повторюються через кожні дванадцять років. Європейські астрологи назвали цю закономірність апостольським числом (зодіаком), а в Китаї її пов'язують зі стародавньою легендою про дванадцять тварин, покликаних Богом.

Ось послідовність, за якою роки змінюють один одного: відкриває цикл рік Шура, далі йдуть: Бик, Тигр, Кролик, Дракон, Змія, Кінь, Коза, Мавпа, Півень, Собака і Свиня.

Практикують на сході і градацію календаря за десятирічним циклом (у доповнення до дванадцятирічного). Базується вона на п'ятих елементах космосу як системи організації матерії та на чоловічому (Янь) і жіночому (Інь) витоках. До елементів космосу (за нашою термінологією – до основних стихій) належать вогонь, земля, метал, вода і дерево. Кожному елементу відповідає свій колір. Вогню – червоний, землі – жовтий і коричневий, металу – білий, воді – чорний і синій, дереву – зелений. Кожен елемент присутній у календарі двічі – у чоловічому й жіночому образах.

Серед знаменитостей, що народилися в рік Бика, – Річард Левове Сердце, Ганс Християн Андерсен, Йоган Себастьян Бах, Наполеон Бонапарт, Чарлі Чаплін, принцеса Діана, Волт Дісней, Саддам Хусейн, Джеральд Форд, Джавахарлал Неру, Маргарет Тетчер, Валентина Терешкова та інші.

Народжені в рік Бика характеризуються високою працездатністю і послідовністю. Наполегливо добиваються мети, не зважаючи ні на які перешкоди та ускладнення.

Year of the Bull (Ox)

Background Information

According to the Oriental calendar, the Year of 2009 was considered the Year of the Earth (yellow) Ox (Ji Chou). It started on January 26, 2009, and ended on February 13, 2010.

It should be noted that today the Chinese astrology has spread worldwide and become very popular among all people. In the last few years it has become a common trend in Ukraine to celebrate the New Year according to the Oriental calendar.

Since this tradition is generally new for the Ukrainians, many people still do not understand all the specific features of the Oriental calendar. For example, it is confusing why years start on the different days in January or February. What do the colors of animals and the symbols of elements stand for?

To remind you, the start of a new year in China is considered the day of the second new moon after the winter solstice. Since the lunar calendar and the lunar cycle are different from the solar one, the date of the new moon gets shifted every year against the previous year. However, it is always within the period between January 21 and February 20.

Astrologers from all continents noticed a long ago that the main astrological trends recur every twelve years. European astrologers named this pattern the apostolic number (Zodiac), but in China it comes from an ancient legend about twelve animals called by god.

Here is the sequence of years: the cycle starts with the Year of the Rat followed by the Ox, Tiger, Rabbit, Dragon, Snake, Horse, Sheep, Monkey, Rooster, Dog, and Boar.

In the oriental countries they also use the gradation of calendar by a ten-year cycle (in addition to a twelve-year cycle). It is based on five basic elements of the universe as a system of organization of matter and on the masculine (Yang) and feminine (Yin). The five basic elements of the universe (according to the terms we use – basic forces) include Fire, Earth, Metal, Water, and Wood. Each element corresponds to a certain color. Fire to red, Earth to yellow and brown, Metal to white, Water to black and blue, Wood to green. Each element is present in the calendar twice, in male and female images.

Famous people born in the Year of the Ox: Richard the Lion Heart, Hans Christian Andersen, Johann Sebastian Bach, Napoleon Bonaparte, Charlie Chaplin, Princess Diana, Walt Disney, Saddam Hussein, Gerald Ford, Jawaharlal Nehru, Margaret Thatcher, Valentina Tereshkova, and others.

Those born under the influence of the Ox are hard working and consistent. They are persevering in reaching their goals despite any obstacles and challenges.

“Рік Бика” Year of the Bull

Пам'ятна монета, присвячена року Бика – одній із тварин східного календаря, який засновано на дванадцятирічному циклі Юпітера – найбільшій планеті Сонячної системи.

The NBU has struck a commemorative coin related to the Bull, one of animal symbols of the Chinese calendar based on a twelve-year cycle of Jupiter, the largest planet of the Solar system.

**Монету введено
в обіг 5 січня 2009 року.**

**Issued into circulation
on January 5, 2009**

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України

Producer: the NBU Mint

**Художники –
Володимир Таран,
Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптори –
Анатолій Дем'яненко,
Володимир Атаманчук.**

**Designers:
Volodymyr Taran,
Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engravers:
Anatolii Demianenko
and Volodymyr Atamanchuk**

На аверсі в оточенні стилізованого рослинного орнаменту розміщено написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК / УКРАЇНИ / 5 / ГРИВЕНЬ**; угорі – малий Державний герб України, внизу – рік карбування монети: **2009**, зазначено метал, його пробу – **Ag 925**, масу дорогоцінного металу в чистоті – **15.55** та логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі в оточенні стилізованого рослинного орнаменту зображено в лубочному стилі бика (очі його оздоблені 2 рубінами масою по 0.01 карата). Над цією композицією і під нею розміщено абрисні фігурки всіх 12 символів східного календаря.

The obverse bears the legend **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК / УКРАЇНИ / 5 / ГРИВЕНЬ** (the National Bank / of Ukraine / 5 / hryvnias) written against a primitive floral ornament. At the top, there is the minor State Emblem of Ukraine; whereas at the bottom, there are the year of coinage, **2009**, the designation of the metal, its standard, **Ag 925**, and the fine weight, **15.55**, as well as the NBU mintmark.

The reverse features a bull pictured in a cheap-popular-print style, its eyes being decorated with two sards of 0.01 carats each. The bull is surrounded with a stylized floral ornament. Contours of the twelve symbols of the Oriental Calendar run above and below the composition.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
5 гривень	Срібло 925 проби	15.55 (1/2 унції)	33.0	Пруф	Рифлений	20 000
5 hryvnias	Silver 925	15.55 (1/2 oz)	33.0	Proof	Grooved	20 000

Писанка – символ життя

Етнографічна довідка

Писанки – пофарбовані або орнаментовані курячі яйця. Їх виготовлення пов'язувалося з дохристиянським народним звичаєм зустрічі весни, пізніше – з Великоднем.

Писанкарство поширене у багатьох слов'янських країнах, а особливо – в Україні.

Писанка (інша назва – галунка) – символ сонця, життя, його безсмертя, любові і краси, весняного відродження, добра, щастя, радості.

Дослідники вважають, що українська писанка має понад 100 символічних малюнків. У кожному з них зашифровано певну інформацію.

Сонце на писанках позначається знаками у вигляді кола, кола з крапками, з хрестом усередині, з променями, а також у вигляді шести- та восьмипроменевих розеток, зірок.

На багатьох народних писанках зустрічається зображення вогню, сонця, зорі. Вогонь, поряд із водою, є чинником світобудови, символом чоловічої сили. На писанках він позначається знаком триріг (інші назви – трикветр, триніг), який складається з трьох заокруглених або ламаних гачків, що виходять зі спільного центру або від кола чи трикутника.

До найдавніших знаків, що символізують світотворення, належить хрест. Відомий ще з кам'яної доби, він є знаком тримірності Всесвіту. Повний хрест утворюється перетином двох площин. Вертикальна лінія хреста – лінія небесна, активна, чоловіча. Це – знак вогню. Горизонтальна лінія є земною, пасивною, жіночою. Це – знак води. При перетині (поєднанні) двох чинників виникає третя сила – сила любові, життя, творення. Хрест здатний розширюватися безмежно в будь-якому напрямку, тому символізує вічне життя.

Часто на давніх українських писанках трапляється один із різновидів хреста – сварга (інші назви – свастика, чотириріг). Цей графічний символ наявний майже в усіх древніх або первісних культурах світу.

Існує два різновиди сварги: пряма (правостороння) та обернена (лівостороння). Пряма символізує схід сонця, творення, добро, позитивну енергію. Обернена сварга (з заокругленими відрогамі ліворуч) символізує захід сонця, руйнування, зло, негативну енергію. Свого часу фашисти спалювали цей знак, використавши його як свій символ. Хоча сам знак до людиноненависництва не має жодного стосунку. Сварга на українських писанках є символом довголіття, родючості, здоров'я і життя.

Одним із найпоширеніших символів на писанках, так само, як і на рушниках, настінних розписах, є дерево життя.

Найпростіше – тричленне позначення дерева-сім'ї. Це стовбур із трьома гілочками: батько, мати, дитина.

Сітка, решето, за давніми повір'ями, мають силу оберега від злих духів, відокремлюють добро від зла.

Ще одним поширеним знаком на писанках є символ змії. Його ще називають сигма (від латинської назви букви). Змій – охоронець домашнього вогнища, а також володар незліченних підземних скарбів, якими, за легендою, щедро обдаровує того, хто йому сподобається.

Половину сигми можна розглядати як спіраль, що є схематичним зображенням еволюції Всесвіту, а також рухом сонця, знаком плодючості.

У трикутнику втілено ідею триєдності Всесвіту: неба, землі і води. Трикутник, обернений вершиною вгору, є сонячним і має символіку життя, вогню, полум'я, чоловічої основи, духовності.

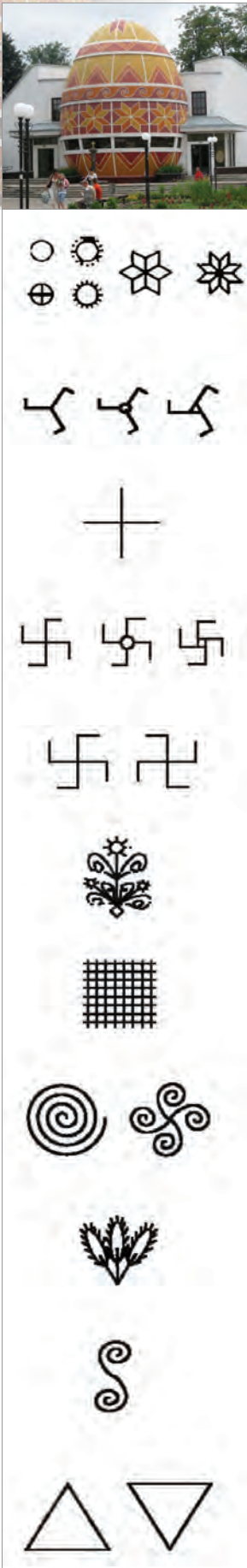
Трикутник, обернений вершиною донизу, є символом, пов'язаним із місяцем, жіночою основою, водою, символізує Велику матір, богиню Рожаницю.

Символічне навантаження має і кольорова гама писанок. Червоний колір символізує радість життя, любов; жовтий – місяць і зорі, урожай; зелений – багатство, буяння рослинного світу, його воскресіння; блакитний – чисте небо, здоров'я; бронзовий – матінку-землю; чорний із білим – пошану до померлих родичів, їхніх душ.

Із запровадженням християнства значення писанки поступово змінювалося. Сама вона стала символом радості і віри у воскресіння Ісуса Христа.

Єдиний у світі музей писанки створено в Україні – в місті Коломия. Частиною музею є пам'ятник писанці, висота якого сягає 13.5 метра. Тобто коломиїський пам'ятник є найбільшою писанкою в світі.

Джерела: <http://ostriv.in.ua/> <http://uk.wikipedia.org>.

Pysanka or Easter Egg is a Symbol of Life

Background Information

Easter eggs or pysankas are dyed or painted/decorated chicken eggs. The art of the decorated egg dates back to the pre-Christian folk rituals of springtime celebration and then later it was adopted to represent Easter.

The art of the painted eggs is popular in many Slavic countries and especially in Ukraine.

Pysanka (another name is Halunka) is a symbol of the sun, life and its eternity, love and beauty, spring rebirth of the earth, good things, happiness, and joy.

The research shows that the Ukrainian Easter egg has over 100 symbolic ornaments. Each of them carries specific symbolic meaning.

The sun on Easter eggs is depicted as a circle, a circle surrounded with beads, a circle with a cross inside, a circle with beams or as six- or eight-pointed rosettes and stars.

You can see symbolic images of the flame, sun, and stars on many folk Easter eggs. Image of the flame next to the water symbolizes the creation of the world, as well as the male power. On Easter eggs, the flame is designed as tryrib (three-borned) (other names: triquetra (three-cornered) and trynih (three-legged) that consists of three rounded or broken hooks coming out either from the same center or from the circle or triangle).

A cross is the ancient symbol for the creation of the world. It's been known since the Stone Age and represented the tree-dimensional Universe. A full cross is formed by intercrossing of two subspaces. The vertical line of the cross represents the line of divine, active, and male. It is a symbol of flame. The horizontal line is worldly, passive, and female. It is a symbol of water. While intercrossing (combining) these two factors create the third one – a symbol of love, life, and creation. Cross can be extended boundlessly in any direction, that is why it represents the eternal life.

On the ancient Ukrainian Easter eggs one can often see Svarga- (other names are swastika, chotyrynih) type of crosses. This graphic symbol is represented in almost every ancient or primitive religions of the world.

There are two types of Svargas: direct (right-handed) and reverse (left-handed). A direct one symbolizes the sunrise, creation, well-being, and positive energy. A reverse Svarga (with spurs rounded to the left) symbolizes the sunset, destruction, evil, and negative energy. The fascists discredited this symbol when they used it as their own sign. However, it has nothing to do with antihumanism. Svarga represents longevity, fertility, health, and life on the Ukrainian Easter eggs.

The tree of life is one of the most famous ornaments both on Easter eggs, on embroidered towels, and on wall paintings.

The simplest one is a tree-way family tree which is a trunk with tree branches: a father, a mother, and a child.

A grid or a sieve, according to the old beliefs, is a mighty to protect from the evil spirits that can separate good from evil.

Another popular ornament on Easter eggs is a snake. A symbol of snake is also known as Sigma (after a name of Latin letter). A snake is a home guardian, as well as a possessor of many underground treasures that, as a legend says, he generously gives out to those he likes.

A half-Sigma can be considered as a spiral which represents the evolution of the universe, as well as the solar motion, and the symbol of fertility.

A triangle symbolizes the trinity of the universe: heaven, earth, and water. The triangle facing top up is a symbol of the sun and represents life, fire, flame, male principle, and spirituality.

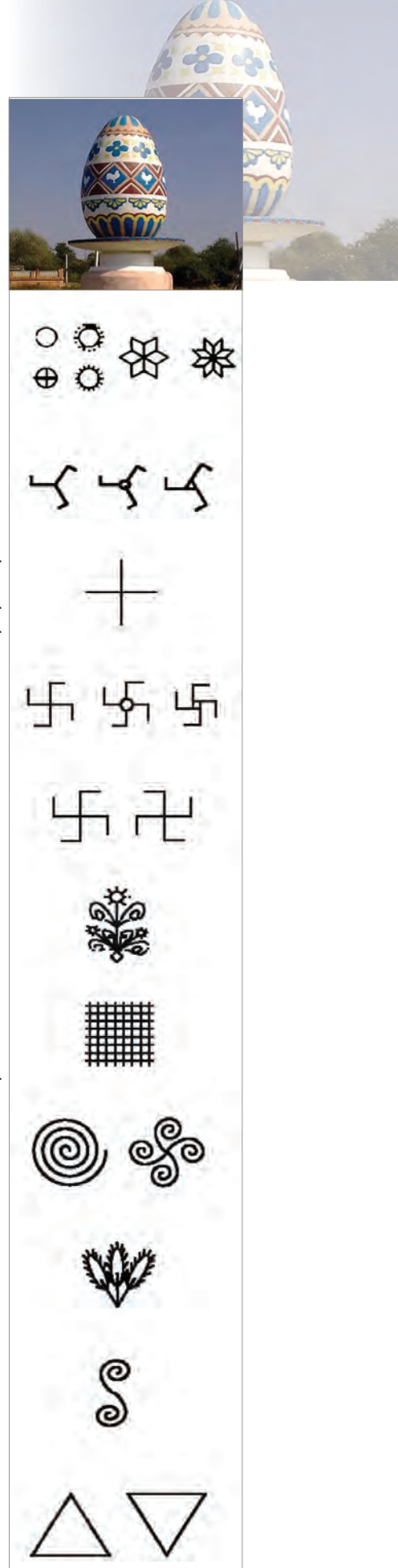
The Triangle facing top down is a symbol of the moon, female principle, and water; it represents the Great mother, a Birth Goddess.

Colors on Easter eggs also carry symbolic weight. Red signifies the joy of life and love; yellow – the moon and stars, harvest; green – the color of wealth, growth of plants, and resurrection; blue represents blue skies and good health; bronze – Mother Earth; black and white were used to honor the deceased family members and their souls.

With the advent of Christianity, the symbolism of the Easter egg eventually changed to represent joy and faith of resurrection of Jesus Christ.

The only museum to honor Easter egg art was opened in the town of Kolomyia. Among its exhibits there is a 13.5-meter high monument to Easter egg, the biggest one in the world.

References: <http://ostriv.in.ua>; <http://uk.wikipedia.org>

“Українська писанка”

Пам'ятні монети, присвячені писанкарству – яскравому взірцю української традиційної художньої творчості, яка має свої специфічні орнаментальні мотиви і кольорову гаму в кожному етнографічному регіоні України.

Монети обох номіналів введено в обіг 16 квітня 2009 року.

Монети відкарбованно на Банкнотно-монетному дворі Національного банку України

Художники і скульптори монети номіналом 20 гривень –
Анатолій Дем'яненко, Володимир Атаманчук.
Художники монети номіналом 5 гривень –
Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптори
Анатолій Дем'яненко, Володимир Дем'яненко.

На аверсі монети номіналом 20 гривень розміщено: вгорі – малий Державний герб України, напис півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, на тлі рушників зображено композицію – на тарілі писанки, оздоблені геометричним і рослинним орнаментами, притаманними різним областям України, під якою напис: **20 / ГРИВЕНЬ / 2009**.

На аверсі монети номіналом 5 гривень угорі на дзеркальному тлі розміщено малий Державний герб України (ліворуч) та фрагмент писанки, внизу на матовому тлі – номінал: **5 / ГРИВЕНЬ / 2009** та фрагмент писанки, дзеркальне і матове поля монети розділяє стилізований на-

пис: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**.

На реверсі монети зі срібла – коло монети оздоблено орнаментом під писанку, контур якого утворює яйце, всередині якого розміщено композицію – жінка-писанкарка розмальовує яйце і поруч з нею сидить дівчинка. На тлі орнаментального кола розміщено напис – **УКРАЇНСЬКА** (ліворуч) **ПИСАНКА** (праворуч).

На реверсі монети з нейзильберу зображено: внизу – на рушнику паска зі свічкою та крашанками, над якими розміщено стилізований напис – **УКРАЇНСЬКА ПИСАНКА**, вгорі – писанку на тлі писанкових узорів, притаманних Лемківщині, Буковині, Гуцульщині тощо.

Номінал	Метал	Маса, г	Діаметр, мм	Категорія якості карбування	Гурт	Тираж, шт.
20 гривень	Срібло 925 проби	62.2 (2 унції)	50.0	Пруф	Гладкий із заглибленими написами*	8 000
5 гривень	Нейзильбер	16.54	35.0	Спеціальний анциркулейтед	Рифлений	50 000

*Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 62.2; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

Інші монети • Other coins

Ukrainian Pysanka

Designers and engravers of the 20-hryvnia coin:
Anatolii Demianenko and Volodymyr Atamanchuk

Designers of the 5-hryvnia coin:
Volodymyr Taran, Oleksandr Kharuk,
and Serhii Kharuk
Engravers

Anatolii Demianenko and Volodymyr Demianenko

Issued into circulation
on April 16, 2009

Producer: the NBU Mint

The **obverse** of the 20-hryvnia coin bears the minor State Emblem of Ukraine and the bow-shaped inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine), at the top; a composition of a dish with *pysanka* eggs painted with geometric and vegetational ornamental patterns of various regions of Ukraine, against the background of *rushnyk* embroidered towels; as well as the face value and the year mark **20 / ГРИВЕНЬ / 2009** (20 / hryvnias / 2009), at the bottom.

The upper mirror-polished portion of the **obverse** of the 5-hryvnia coin bears the minor State Emblem of Ukraine, on the left, and a piece of a *pysanka* egg, whereas the frosted lower portion carries the face value and the year mark **5 / ГРИВЕНЬ / 2009** (5 / hryvnias / 2009), as well as a piece of another *pysanka* egg. The inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine) runs along the interface

of the mirror-polished and the frosted portions of the obverse.

The **reverse** of the silver coin features a composition of an egg-painting woman and a girl sitting near her placed within an egg-shaped field framed with a margin decorated with an ornamental pattern after *pysanka* painting motifs. The legend **УКРАЇНСЬКА ПИСАНКА** (Ukrainian) *ПИСАНКА* (*pysanka*) runs along the margin, on the left and on the right, respectively.

The **reverse** of the German-silver coin features a composition of an Easter cake with a candle and painted eggs laying on a *rushnyk* embroidered towel, on the underside; the stylized legend **УКРАЇНСЬКА ПИСАНКА** (Ukrainian *pysanka*) standing above the composition; and a large *pysanka* egg against the background of *pysanka* painting ornaments of Lemkovia, Bukovyna, and Hutsulia, on the upside.

Face value	Metal	Weight, g	Diameter, mm	Quality	Edge	Mintage, pieces
20 hryvnias	Silver 925	62.2 (2 oz)	50.0	Proof	Smooth with in-depth legend*	8 000
5 hryvnias	German silver	16.54	35.0	Special uncirculated	Grooved	50 000

* The coin's edge is smooth with the in-depth legend of metal, Ag 925, its fine weight, 62.2, and the NBU mintmark

Головний музей великого Кобзаря

Історична довідка

Музей Тараса Шевченка в Києві створювався двічі.

У 1933 році на базі літературного музею, що діяв при Інституті Тараса Шевченка в Харкові, було засновано Галерею картин Т.Г.Шевченка, яка відкрилася для відвідувачів 1934 року. З Інституту Тараса Шевченка до Галереї було передано 107 оригінальних мистецьких творів художника.

У 1939 році з нагоди 125-річчя з дня народження великого Кобзаря в Києві в будинку Академії Наук УРСР було організовано Республіканську ювілейну Шевченківську виставку, на якій, крім експонатів Галереї картин, було представлено інші матеріали з архівів і музеїв Києва, Харкова, Москви, Ленінграда, Саратова, Львова, Баку.

У 1940 році Рада Народних Комісарів УРСР постановила організувати в Києві на базі Республіканської ювілейної Шевченківської виставки Центральний державний музей Т.Г.Шевченка, зосередивши тут усі оригінальні матеріали, пов'язані з його життям і творчістю. Згідно з постановою всі матеріали з виставки, представлені різними музеями і установами, були закріплені за музеєм, експозицію якого відкрито у квітні 1941 року в приміщенні Маріїнського палацу міста Києва. Зібрано було близько 10 000 експонатів.

Діяльність новоствореного музею була припинена після нападу фашистської Німеччини на Радянський Союз. Перед окупацією Києва вдалося евакуювати до Новосибірська лише найцінніші експонати. Вони повернулися в Україну в 1944 році.

Вдруге музей Тараса Шевченка в Києві було створено у 1949 році. Він набув статусу державного. Відкрився 24 квітня у будинку № 12, що по бульвару, який також носить ім'я великого Кобзаря. Тут музей перебуває донині. У 2000 році йому присвоєно статус національного.

Колекція музею складається з унікальних цінностей: оригіналів малярських робіт Тараса Шевченка, документів про його життя і творчість, рукописних списків поезій, рідкісних фотографій поета та його друзів, першодруків творів з автографами Шевченка, майже всіх видань творів поета й літератури про нього, починаючи з прижиттєвих і закінчуючи сучасними вітчизняними та зарубіжними виданнями. У 24 залах розміщено понад 4 тисячі експонатів.

Джерела: <http://uk.wikipedia.org>. Дорошенко К.П. Державний музей Т.Г.Шевченка в Києві // Шевченківський словник. Том 1 / Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Академії Наук УРСР. – К.: Головна редакція УРЕ, 1978. – С. 187-188.

The Main Museum of the Great Poet

Historical Information

Taras Shevchenko Museum was established in Kyiv twice.

The gallery of Taras Shevchenko's paintings was founded in 1933 on the basis of the Museum of Literature in Kharkiv which operated at the Institute named after Taras Shevchenko; and it was opened to visitors in 1934. 107 original art works were handed over to the gallery from Institute named after Taras Shevchenko.

In 1939, on the occasion of 125 anniversary of the great poet's birth, the building of the Academy of Sciences of the USSR in Kyiv housed the Republican Shevchenko jubilee exhibition which offered not only the exhibits from the gallery of paintings, but also the materials from archives and museums in Kyiv, Kharkiv, Moscow, Leningrad, Saratov, Lviv and Baku.

In 1940, the Council of People's Commissars of the USSR decided to establish in Kyiv the Central Taras Shevchenko State Museum on the basis of the Republican Shevchenko jubilee exhibition, concentrating here all the original materials related to his life and creative work. In compliance with the decision all the materials from the exhibition presented by various museums and institutions were allotted to the museum, the exposition of which opened in April 1941 on the premises of Mariinskyi Palace, in Kyiv. Nearly 10 000 exhibits were collected for it.

The activity of the newly-established museum was terminated after Nazi Germany's attack on the Soviet Union. Only the most valuable exhibits were evacuated to Novosibirsk before the occupation of Kyiv began. They were returned to Ukraine in 1944.

In 1949, Taras Shevchenko Museum was reestablished in Kyiv. It obtained the status of the state one. It was opened on April 24 in the house number 12, which is on the Boulevard, also named after the great poet. The museum is still there. In the year 2000 it was awarded with the national status.

The Museum collection includes unique values: original painting works by Taras Shevchenko, documents about his life and creative work, handwritten lists of poetry, rare photographs of the poet and his friends, first printed works with Shevchenko's autographs, almost all editions of the poet's works and literature about him, starting with intravital and ending with modern domestic and foreign publications. Twenty-four rooms house over 4 thousand exhibits.

References: <http://uk.wikipedia.org>; K. P. Doroshenko. Taras Shevchenko State Museum in Kyiv // Shevchenko dictionary. Volume 1 / Institute of Literature named after T.G. Shevchenko of the Academy of Sciences of the USSR. – K.: Chief Editorial Board of the Ukrainian Soviet Encyclopedia, 1978. – pp. 187-188.

“60 років Національному музею Т.Г.Шевченка”

60 Years of the Taras Shevchenko National Museum

Ювілейна монета, присвячена одному з найбільших літературно-художніх музеїв України – Національному музею Т.Г.Шевченка. У колекції музею зберігаються оригінали мистецьких творів Кобзаря, рукописи поезій, прижиттєві видання з автографом, фотографії, меморіальні речі, а також майже всі видання творів поета, шевченкознавча література тощо.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to mark the Taras Shevchenko National Museum, one of the largest museums of Ukraine dealing with literature and arts. Within the museum collection there are kept originals of Great Kobzar's artistic works, manuscripts of his poetry, editions of Shevchenko's writings issued in his lifetime with his facsimile, as well as pictures, memorial things, almost all editions of poet's works, literature on studies of his oeuvre, etc.

**Монету введено в обіг
29 квітня 2009 року.**

**Issued into circulation
on April 29, 2009**

Монету відкарбовано на Банкотно-монетному дворі
Національного банку України

Producer: the NBU Mint

**Художник і скульптор –
Володимир Атаманчук.**

**Designer and engraver:
Volodymyr Atamanchuk**

На аверсі розміщено малий Державний герб України, напис півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** та композицію, що складається з експонатів музею, на передньому плані якої – картина “Катерина” та бандура, праворуч від якої – логотип Монетного двору Національного банку України, рік карбування монети – **2009**, нижче півколом напис – **5 ГРИВЕНЬ**.

На реверсі на тлі будівлі – пам'ятки архітектури першої половини XIX ст., в якій розміщена експозиція музею, зображено портрет Т.Г.Шевченка та напис – **НАЦІОНАЛЬНИЙ / МУЗЕЙ/** (угорі на дзеркальному тлі) **ТАРАСА / ШЕВЧЕНКА / 60 / РОКІВ** (на рельєфному тлі).

The obverse bears, from the top downward: the minor State Emblem of Ukraine and the bow-shaped inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine); a composition of the museums displays with *Kateryna* painting and a bandore placed to the fore; the NBU mintmark and the year mark, **2009**, to the right of the composition; and the face value **5 ГРИВЕНЬ** (5 hryvnias) written in a semicircular shape.

The reverse features a portrait of Taras Shevchenko against the background of the museum's building, an architectural monument of the first half of the 19th century; and the legend **НАЦІОНАЛЬНИЙ / МУЗЕЙ / ТАРАСА / ШЕВЧЕНКА / 60 / РОКІВ** (of Taras / Shevchenko / 60 / years) the first two words of which run on the mirror-polished field, at the top, the rest of the text being written against the relief field, below.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
5 гривень 5 hryvnias	Нейзильбер German silver	16.54	35.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	30 000

Інші монети • Other coins

Міжнародний рік астрономії

Довідково

У 2009 році виповнилося 400 літ з того часу, як Галілео Галілей уперше використав телескоп для дослідження об'єктів Всесвіту. У зв'язку з цим Міжнародна астрономічна спілка оголосила 2009 рік Міжнародним роком астрономії. ЮНЕСКО підтримала таке рішення. Відповідну резолюцію прийняла і 62-га Генеральна Асамблея ООН.

Україна також не залишилася осторонь. Рада Української астрономічної асоціації створила Національний координаційний комітет, до складу якого ввійшли представники провідних астрономічних установ країни. Він розробив план заходів щодо проведення Року астрономії і в подальшому координував їх утілення в життя.

Мета Року – стимулювати зацікавленість, особливо серед молоді, астрономією та наукою в цілому.

Основна акція року, яка проходила під гаслом “Відкрий для себе Всесвіт”, тривала понад чотири дні і ночі – з 2 по 5 квітня 2009 року. Її сутність полягала у масових спостереженнях за зоряним небом під егідою науковців та аматорів астрономії.

Саме у ці дні Місяць перебував у фазі після першої чверті, а отже, був видимим не тільки вночі, а й у вечірній час, як і Сатурн з його потужною системою кілець.

Цілодобовий всесвітній он-лайн веб-портал “Навколо світу за допомогою 80 телескопів” стартував 3 квітня. Він допоміг мешканцям обох півкуль Землі упродовж дня і ночі завітати до найбільших наземних астрономічних обсерваторій. Серед надпотужних телескопів, що були задіяні у цьому проекті, “Кек” і “Джеміні-Північ” на Гавайях, Англо-австралійський телескоп і телескоп на Канарських островах, телескоп Південної Африки, а також телескоп Європейської південної обсерваторії в Чилі. У проекті брали участь космічні орбітальні обсерваторії – телескоп імені Габбла, гамма-телескоп “Інтеграл” та багато інших. Проект “100 годин астрономії” був доступний для мешканців усіх континентів, включаючи Антарктиду!

Активну участь у заходах Міжнародного року астрономії взяли українці.

Багатолюдні спостереження за зоряним небом проведено у Головній астрономічній обсерваторії НАН України; в Астрономічній обсерваторії Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна; в Астрономічній обсерваторії Львівського національного університету ім. І.Франка; в Кримській астрофізичній обсерваторії; в Астрономічній обсерваторії Одеського національного університету ім. І.І.Мечникова, а також на імпровізованих майданчиках у всіх обласних центрах України.

5 квітня всі бажаючі стали учасниками ще однієї частини проекту – “Дня Сонця” та “100 годин астрономії для малюків”.

Міжнародний рік астрономії виправдав сподівання, які на цей захід поклали науковці.

Джерела: http://www.astronomy2009.com.ua/docs/all_propos.pdf.

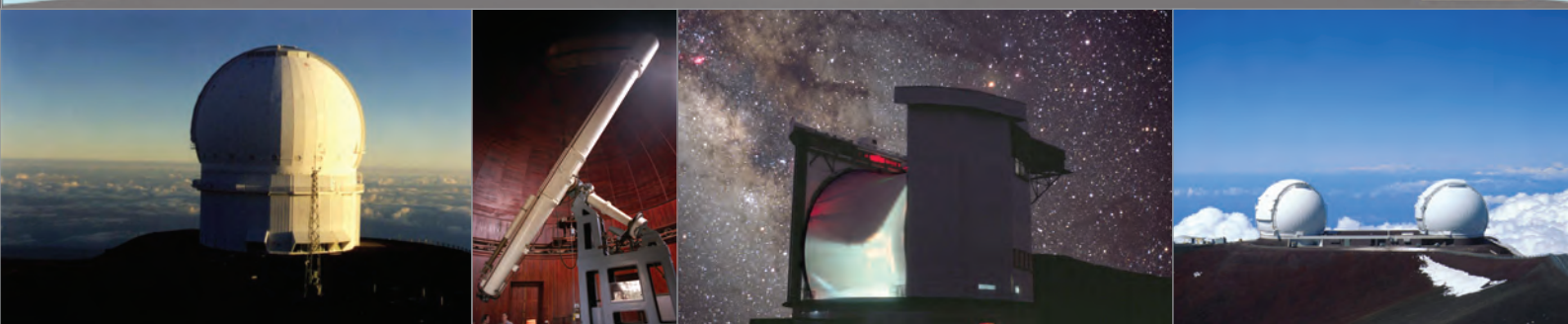
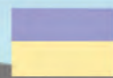
Міжнародний Рік Астрономії 2009. Офіційний сайт.

Фото з сайтів <http://space.vn.ua>

<http://uk.wikipedia.org>.

МІЖНАРОДНИЙ РІК АСТРОНОМІЇ 2009

International Year of Astronomy

Background Information

The year 2009 marks 400 years as Galileo Galilei first used telescope to study the Universe. Therefore the International Astronomical Association announced 2009 as the International Year of Astronomy. UNESCO supported such decision. The relevant resolution was also adopted by the 62nd UN General Assembly.

Ukraine also did not remain unininvolved. The Council of Astronomical Association of Ukraine created a National Coordinating Committee, which consisted of representatives of leading astronomical institutions of Ukraine. This committee planned out a set of events for the Year of Astronomy and coordinated their further implementation.

The goal for the Year of Astronomy is to stir interest in astronomy and science as a whole, especially amongst the young people.

The main campaign of the year, with a motto "The Universe is yours to discover," lasted for over four days and night, from April 2 till April 5, 2009. The essence of this campaign was enveloped in public observation of the starry night sky under espouses of the scientists and amateurs of astronomy alike.

In these particular days the Moon was in its first quarter phase and was therefore visible not only at the nighttime but also in the evenings, as was true for the Saturn and its prominent array of rings.

Round-the-clock worldwide online web portal "Around the World with 80 Telescopes" was launched on April 3, 2009. It has helped the residents of both hemispheres of the Earth during the day and night to visit the largest terrestrial astronomical observatories. Among the high-powered telescopes that were involved in this project are the telescopes such as Keck and Gemini-North in Hawaii, English-Australian Telescope and telescope in the Canary Islands, telescope of South Africa and the telescope of European Southern Observatory in Chile. The orbital observatories in space, which participated in this project, were the Hubble telescope, gamma-ray telescope Integral and many others. The project of "100 Hours of Astronomy" was available to the populous of all continents including Antarctica.

All those interested could learn what takes place in the observatories of their country and in observatories on the other hemisphere of the Earth, as well as, ask questions and send messages, receive new images of objects in the Universe, learning what astronomers are studying at this particular time.

Ukrainians took an active role in the International Year of Astronomy events.

Numerous public observations of the night sky was facilitated by: the Main Astronomical Observatory of National Academy of Science (NAS) of Ukraine; the Astronomical Observatory of the Vasili Karazin Kharkiv National University; the Astronomical Observatory of the Ivan Franko Lviv National University; the Crimean Astrophysical Observatory; the Astronomical Observatory of the Illia Mechnikov Odesa National University; and also, at impromptu grounds in all Regional cities of Ukraine.

On April 5, all those interested took part in another half of the project: "Day of the Sun" and "100 Hours of Astronomy for Kids."

The International Year of Astronomy fulfilled the expectations, which the researchers imparted on this event.

Referenes: http://www.astronomy2009.com.ua/docs/all_propos.pdf;
International Year of Astronomy 2009. Official site

“Міжнародний рік астрономії”

Пам'ятні монети, присвячені Міжнародному року астрономії, яким ООН оголосила 2009 рік. Чотири роки тому Галілео Галілей вперше використав телескоп для дослідження об'єктів Всесвіту. Міжнародний рік астрономії – це мирна глобальна співпраця з метою дослідження загадок виникнення людства та Всесвіту – тієї загальної спадщини, яка пов'язує всіх мешканців Землі.

Монету номіналом 20 гривень введено в обіг 15 червня 2009 року.

Монету номіналом 5 гривень введено в обіг 14 жовтня 2009 року.

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі Національного банку України

Художник і скульптор монети номіналом 100 гривень – Володимир Дем'яненко.
Художники монети номіналом 5 гривень – Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптори монети номіналом 5 гривень – Анатолій Дем'яненко, Святослав Іваненко.

На аверсі монети номіналом 100 гривень зображено: вгорі – малий Державний герб України, рік карбування монети – 2009, під якими напис у три рядки – НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ, умовне зображення Сонячної системи, в якій третя від Сонця планета – Земля виконана блакитним топазом масою 0.2 карата; на тлі орбіт – армілярна сфера (класичний астрономічний прилад, який використовували для визначення координат небесних світил), під якою півколом у два рядки напис – 100 / ГРИВЕНЬ.

На аверсі монети номіналом 5 гривень розміщено: малий Державний герб України, напис півколом – НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ (вгорі); композицію, що символізує космос: ліворуч Уранія – покровителька астрономії, одна з дев'яти муз давньогрецької міфології, та зоряний простір із фрагментом схеми руху планет Сонячної системи; внизу – рік карбування

монети: 2009 та логотип Монетного двору Національного банку України, на стилізованому сувої номінал – 5 ГРИВЕНЬ.

На реверсі монети номіналом 100 гривень на рельєфному тлі зображено: ліворуч Галілео Галілея (вгорі), стилізовану середньовічну мініатюру спостереження за зоряним небом (унизу); праворуч – одну з галактик (угорі), радіотелескоп (унизу). На дзеркальному тлі монети зображено обсерваторію (внизу) та розміщено вгорі написи – МІЖНАРОДНИЙ (півколом) / РІК, у центрі композиції напис – АСТРОНОМІЇ, в якому замість літери “О” – зображення планети “Сатурн”.

На реверсі монети номіналом 5 гривень розміщено: портрет Юрія Дрогобича (праворуч), під яким роки його життя – бл. 1450 / 1494, логотип Міжнародного року астрономії (ліворуч), під яким напис – МІЖНАРОДНИЙ / РІК / АСТРОНОМІЇ, внизу – артефакти дослідників космосу.

Номінал	Метал	Маса, г	Діаметр, мм	Категорія якості карбування	Гурт	Тираж, шт.
100 гривень	Срібло 999 проби	1 000	100.0	Спеціальний анциркулейтед	Гладкий із заглибленими написами*	До 700
5 гривень	Нейзильбер	16.54	35.0	Спеціальний анциркулейтед	Рифлений	45 000

* Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 999, масу дорогоцінного металу в чистоті – 1000.0; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

Інші монети • Other coins

International Year of Astronomy

Designer and engraver of the 100-hryvnia coin:
Volodymyr Demianenko

Designers of the 5-hryvnia coin:
Volodymyr Taran, Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engravers of the 5-hryvnia coin:
Anatolii Demianenko and Sviatoslav Ivanenko

Issued into circulation on June 15, 2009
(the 100-hryvnia coin)
and on October 14, 2009
(the 5-hryvnia coin)

Producer: the NBU Mint

The NBU Mint has struck commemorative coins to mark the International Year of Astronomy proclaimed by the United Nations. Four hundred years ago, Galileo Galilei for the first ever time made use of a telescope to observe objects of the Universe. The International Year of Astronomy means peaceful global work for exploring the enigmas of anthropogenesis and Universe origin, i.e. the common heritage linking all earthlings.

The obverse of the 100-hryvnia coin bears, from the top downward: the minor State Emblem of Ukraine and the year mark, 2009; the three-line text НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ (the National / Bank / of Ukraine); a conventional picture of the Solar system with Earth, the third distant planet from the Sun, being made of a 0.2-karat blue topaz; an armillary sphere (classic astronomical instrument for determination of celestial bodies coordinates); and the face value 100 / ГРИВЕНЬ (100 / hryvnias) written in two lines.

The obverse of the 5-hryvnia coin carries the minor State Emblem of Ukraine and the arch-shaped inscription НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ (the National Bank of Ukraine), at the top; a composition symbolizing the cosmic space: Urania, the Muse of Astronomy, on the left, and a starry space with a piece of the planetary motion system; the year mark, 2009; the NBU mintmark;

and the face value 5 ГРИВЕНЬ (5 hryvnias) written on a scroll, at the bottom.

The left frosted portion of the reverse of the 100-hryvnia coin features a portrait of Galileo Galilei, at the top, and a stylized medieval miniature of observing starry sky, underneath. The right frosted portion shows one of the Galaxies, above, and a radio-telescope, below. The mirror-polished portion pictures an observatory and the legend МІЖНАРОДНИЙ (international) / РІК (year) АСТРОНОМІЇ (of astronomy), the latter having a Saturn image instead of the first "O" character.

The reverse of the 5-hryvnia coin features a portrait of Yuri Drohobych, on the right; the years of his life, бл. 1450 / 1494, running beneath the portrait; the NBU mintmark, on the left; the legend МІЖНАРОДНИЙ / РІК / АСТРОНОМІЇ (International / Year / of Astronomy), below; and artifacts of space explorers, at the bottom.

Face value	Metal	Weight, g	Diameter, mm	Quality	Edge	Mintage, pieces
100 hryvnias	Silver 999	1 000	100.0	Special uncirculated	Smooth with in-depth legend*	Up to 700
5 hryvnias	German silver	16.54	35.0	Special uncirculated	Grooved	45 000

* The coin's edge is smooth with the in-depth legend of metal, Ag 999, its fine weight, 1000.0, and the NBU mintmark.

“Вечори на хуторі біля Диканьки”

Літературознавча довідка

“Вечори на хуторі біля Диканьки” – перша книга Миколи Васильовича Гоголя, не враховуючи поеми “Танці Кюхельгартен”, надрукованої під псевдонімом В.Алов, яка була видана в Петербурзі у 1829 році й зазнала нищівної критики рецензентів. Вражений таким розгромом, поет-початківець навіть на певний час виїхав за кордон – у Німеччину. Друга літературна спроба виявилася щасливою. Причому не останньою мірою завдяки тематиці. Юний Гоголь-Яновський виклав на папері те, чим жила його душа, те, чим вона, власне, і була, – часточкою його мальовничої Батьківщини – України.

Нагадаємо, що “Вечори на хуторі біля Диканьки” вийшли в світ у 1831-му (перший том) і 1832-му (другий том) роках. Складаються з восьми повістей: “Сорочинський ярмарок”, “Вечір напередодні Івана Купала”, “Травнева ніч, або Утоплениця”, “Зникла грамота”, “Ніч перед Різдом”, “Страшна помста”, “Іван Федорович Шпонька і його тітонька”, “Зачароване місце”. Розповідь нібито ведеться пасічником Рудим Паньком. Дії твору вільно переносяться з XIX століття (“Сорочинський ярмарок”, “Вечір напередодні Івана Купала”) в XVIII (“Травнева ніч, або Утоплениця”, “Зникла грамота”, “Ніч перед Різдом”), потім – у XVII (“Страшна помста”) і знову в XIX (“Іван Федорович Шпонька та його тітонька”). Об’єднують обидві книги розповіді старого дядька Хоми Григоровича – відважного запорожця, який своїм життям ніби сполучає минуле з сьогоденням, бувальщини з небилицями.

Як справжній митець, дослідник і інженер людських душ автор надзвичайно колоритно змалював людей, які живуть на українських землях, зокрема на хуторі поблизу Диканьки, тонко передав чарівність і неповторність їхньої мови, навіть подав словничок найуживаніших слів. Майстерно описав українську природу, унікальні народні звичаї і вірування, людські радощі і скорботи. І все це пройняте такою великою любов’ю, таким захопленням, замилюванням, що не залишає байдужим нікого.

Про це свідчать численні відгуки читачів, висловлені як майже 200 років тому, так і тепер.

Серед тих, хто схвально відгукнувся про перший твір Миколи Гоголя, був відомий російський поет Олександр Пушкін. Ознайомившись із першою частиною збірника, він написав: “Ось справжні веселощі, щирі, невимушені, без вихилів, без манірності. А яка часом поетичність!”

Російський поет Євгеній Баратинський, одержавши від 22-річного Гоголя примірник повістей з автографом, написав у квітні 1832 року до Москви літератору Івану Киреевському: “Я дуже вдячний Яновському за подарунок. Дуже хотів би з ним познайомитися. Ще не було у нас автора з такою веселою веселістю, яка у нас, на півночі, є великою рідкістю”.

Сам Микола Гоголь, упорядковуючи у 1842 році перше повне зібрання творів, про “Вечори на хуторі біля Диканьки” відгукнувся так: “Всю першу частину слід було б вилучити повністю: це перші учнівські спроби, не варті уваги читача; але вони нагадують про перші солодкі хвилини молодого натхнення, і мені стало жалко вилучати їх, як жалко викидати з пам’яті перші пригоди юності, що більше ніколи не повернется”.

Невблаганний час підтвердив цінність творів Гоголя. Вони популярні, як і 200 років тому.

Джерела: /<http://www.klassika.ru> . Фото з сайту <http://dykanka.at.ua>.

The Evenings on a Farm near Dikanka

Literary Information

"The Evenings on a Farm near Dikanka" is the first book of Nikolai Gogol, if not counting the poem of German idyllic life Ganz Kuchelgarten, which was published under the name V. Alov, in St. Petersburg, in 1829, and withstood a shattering criticism of reviewers. Having suffered such a blow, the beginner-poet even left the country for a while to Germany. The second literary attempt turned out to be a lucky one. In fact, the subject matter played not the least of roles. Young Gogol-Yanovski shared on paper the life of his soul, that which it was in essence, the part of his picturesque Motherland of Ukraine.

It should be noted that "The Evenings on a Farm near Dikanka" emerged in 1831 (Volume One), and in 1832 (Volume Two). It embodies eight stories, which are: "The Sorochyntsi Fair," "The Night Before Ivan Kupala," "The May Night or the Drowned," "The Lost Commendation Letter," "The Night Before Christmas", "The Terrible Revenge," "Ivan Fedorovych Sponka and his Aunt," and "The Bewitched Place." The story is supposedly being told by a beekeeper Rudyi Panko. The action scenes in this book are freely carried over from the 19th century ("Sorochyntsi Fair," "The Night Before Ivan Kupala") to the 18th century ("The May Night or the Drowned," "The Lost Commendation Letter," "The Night Before Christmas"), and then to the 17th century ("The Terrible Revenge"), and again back to the 19th century ("Ivan Fedorovych Sponka and his Aunt"). Both books are tied together by the stories of an old deacon, Khoma Hryhorovych, a brave Zaporozhian Cossack, who as if thru his life connects the past with the present, the reality with the fairy-tale.

As a true artist extraordinaire, researcher, and an engineer of the human souls, the author remarkably colorfully portrayed the people who lived in the Ukrainian lands, in particular on a farm near Dikanka, finely passed the charm and uniqueness of their language, and even provided a dictionary of the most used words. He skillfully described the Ukrainian nature, the unique folk traditions and beliefs, human happiness and sorrows. And all of it is permeated by such a great love, such an awe and admiration, which will not leave anyone indifferent.

As a testament to this are the reviewers of the readers, of those expressed nearly 200 years ago and those of today.

Among those who approvingly critiqued Nikolai Gogol first work was a famous Russian poet Alexander Pushkin. Having reviewed the first part of the collected works, he wrote: "Here are the true joys: sincere, unsolicited, without curves and pretention. And at times, what a weft of poesy!"

Russian poet Yevgeny Baratynski, having received copy of collected works with an autograph from a 22-year-old Gogol, wrote to a novelist Ivan Kireevski in April 1832 in Moscow, "I am very grateful to Yanovski for the gift. I would very much like to meet him. So far we did not have an author with such a cheerful joviality, which here in the North is such a great rarity."

Nikolai Gogol himself while comprising the first complete collection of works in 1842, "The Evenings on a Farm near Dikanka" remarked in the following way: "The first part should be withheld altogether: they are first learning experiments, not worthy of a reader's attention; but they remind me of the first sweet moments of youthful inspiration, and I felt pity to exclude them, as it would be pitiful to pluck out of the memory the first youth adventures that could never come again."

The merciless time had re-established the value of Gogol literary works. They are as popular as 200 years ago.

Sources: <http://www.klassika.ru>

“За твором М.В.Гоголя “Вечори на хуторі біля Диканьки”

Пам'ятна монета, присвячена творчості М.Гоголя, який створив поетичний образ українського народу, з надзвичайною художньою силою розкрив його самобутній характер із притаманним йому почуттям гумору, а ліричний образ України, створений ним у творі “Вечори на хуторі біля Диканьки”, назавжди увійшов до європейської літератури. Сюжет однієї з найскавіших повістей збірки – “Ніч перед Різдвом” – є головною темою композиції монети.

Монету введено в обіг
10 серпня 2009 року.

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України

Художники –
Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.
Скульптори –
Володимир Атаманчук (аверс),
Володимир Дем'яненко (реверс).

На аверсі в гротескному стилі зображено кругову композицію “розповідач і слухачі”, що складається з персонажів твору “Вечори на хуторі біля Диканьки”, у центрі якої – портрет М.Гоголя з пером у руці, та розміщено: вгорі – малий Державний герб України, написи півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, внизу – **50 ГРИВЕНЬ**.

На реверсі в гротескному стилі зображено по

колу композицію, що ілюструє повість “Ніч перед Різдвом”, у центрі – різдвяна зірка зі свічкою всередині, полум'я якої імітує жовтий сапфір. Під зіркою півколом розміщено напис: **“НІЧ ПЕРЕД РІЗДВОМ”**.

Елементи оздоблення монети – сапфір жовтий масою 0.06 карата, локальна позолота (вміст золота – 0.000048 г).

Номинал	Метал	Маса, г	Діаметр, мм	Категорія якості карбування	Гурт	Тираж, шт.
50 гривень	Срібло 999 проби	500.0	85.0	Спеціальний анциркулейтед	Гладкий із заглибленими написами*	До 1 500

*Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 999, масу дорогоцінного металу в чистоті – 500.0; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

Інші монети • Other coins

After Nikolai Gogol's *Evenings on a Farm near Dikanka*

Designers:
Volodymyr Taran, Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engravers:
Volodymyr Atamanchuk (obverse)
and Volodymyr Demianenko (reverse)

Issued into circulation
on August 10, 2009

Producer: the NBU Mint

The NBU Mint has struck a commemorative coin after motifs of Nikolai Gogol's oeuvre notable for the author creating a poetical image of the Ukrainian people and brilliantly exposing unique traits of Ukrainian character with a sense of humor habitual for it. His lyrical Evenings on a Farm near Dikanka collection of novels belongs to the heritage of the European literature. The subject of Christmas Eve novel inspired the designers of the coin who used it as a leitmotif of the coin design.

The obverse bears a grotesque round composition of narrators and listeners consisting of characters of *Evenings on a Farm near Dikanka* with a portrait of Nikolai Gogol holding a quill pen in his hand placed in the center of the composition. The obverse also carries the minor State Emblem of Ukraine and the inscriptions **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine), **50 ГРИВЕНЬ** (50 hryvnias) running around the rim, at the top and at the bottom, respectively.

The reverse features a grotesque round composition after *Christmas Eve* novel with a Bethlehem star and a candle inside it being placed in the center of the composition. The candle's flame is imitated by a yellow sapphire. The arc-shaped legend **"НІЧ ПЕРЕД РІЗДВОМ"** (*Christmas Eve*) runs underneath the Bethlehem star.

The decorations: yellow sapphire of 0.06 karats and local gold coating (gold content 0.000048 g)

Face value	Metal	Weight, g	Diameter, mm	Quality	Edge	Mintage, pieces
50 hryvnias	Silver 999	500.0	85.0	Special uncirculated	Smooth with in-depth legend*	Up to 1 500

* The coin's edge is smooth with the in-depth legend of metal, Ag 999, its fine weight, 500.0, and the NBU mintmark.

Рада Європи

Історична довідка

Рада Європи – міжнародна організація 47 держав-членів, які розташовані на європейському континенті. Членство в Раді відкрите для всіх європейських держав, які визнають принцип верховенства закону і гарантують основні права людини та свободи для своїх громадян.

Один із найбільших успіхів Ради – Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, яка слугує основою для діяльності Європейського суду з прав людини.

Штаб-квартира Ради Європи знаходиться у Страсбурзі. Певний час засідання Ради відбувалися в Університетському палаці Страсбурга, нині – в спеціально збудованому Палаці Європи.

Вважаємо за доцільне застерегти, що Раду Європи не слід плутати з Європейською Радою. На відміну від останньої, вона не є органом Євросоюзу.

Рада Європи почала формуватися недовзі після промови Вінстона Черчілля в університеті Цюріха 19 вересня 1946 року, в якій прем'єр-міністр Великобританії закликав до створення Сполучених Штатів Європи на зразок Сполучених Штатів Америки. Офіційно ж Раду засновано 5 травня 1949 року Лондонською Угодою, підписаною десятьма країнами-засновниками. Цей договір зараз відомий як Статут Ради Європи.

Рада має п'ять структурних підрозділів: Комітет міністрів, Парламентська Асамблея, Європейський суд із прав людини, Конгрес місцевих та регіональних влад, секретаріат.

Країни-засновники Ради Європи: Бельгія, Великобританія, Данія, Італія, Ірландія, Люксембург, Нідерланди, Норвегія, Франція, Швеція.

Інші члени Ради Європи:

Австрія, Азербайджан, Албанія, Андорра, Болгарія, Боснія і Герцеговина, Вірменія, Греція, Грузія, Естонія, Ісландія, Іспанія, Кіпр, Латвія, Литва, Ліхтенштейн, Мальта, Молдова, Монако, Німеччина, Польща, Португалія, Республіка Македонія, Росія, Румунія, Сан-Марино, Сербія, Словаччина, Словенія, Туреччина, Угорщина, Україна, Фінляндія, Хорватія, Чехія, Чорногорія, Швейцарія.

Україна як незалежна держава стала членом Ради Європи у 1995 році.

Джерело: <http://uk.wikipedia.org>.

The Council of Europe

Historical Essay

The Council of Europe is an international organization of 47 member states located in Europe. It is open for every European country that secures supremacy of law and fundamental human rights of the citizens.

The most famous conventional body of the Council of Europe is the European Court of Human Rights, which enforces the European Convention on Human Rights adopted in 1950.

The seat of the Council of Europe is in Strasbourg, France. First meetings were held in Strasbourg's University Palace, but the Council of Europe moved soon into its own building, the Palace of Europe.

It should be noted that the Council of Europe is not the same as the European Council (of Ministers). It is not a governmental body of the European Union.

The Council of Europe was founded soon after Sir Winston Churchill in his famous speech at the University of Zurich, on September 19, 1946, called for an establishment of United States of Europe on the model of the United States of America.

The five statutory institutions of the Council of Europe are the Committee of Ministers, the Parliamentary Assembly, the European Court of Human Rights, the Congress of Local and Regional Bodies, and the Secretariat of the Council of Europe.

The Council of Europe was officially established on May 5, 1949, by the Treaty of London signed by ten founder-states. It is known as the Statute of the Council of Europe.

Founders: Belgium, the United Kingdom, Denmark, Italy, Ireland, Luxembourg, Netherlands, Norway, France, and Sweden.

Other members: Austria, Azerbaijan, Albania, Andorra, Bulgaria, Bosnia and Herzegovina, Armenia, Greece, Georgia, Estonia, Iceland, Spain, Cyprus, Latvia, Lithuania, Liechtenstein, Malta, Moldova, Monaco, Germany, Poland, Portugal, Republic of Macedonia, the Russian Federation, Romania, San Marino, Serbia, Slovakia, Slovenia, Turkey, Hungary, Ukraine, Finland, Croatia, the Czech Republic, Montenegro, and Switzerland.

Ukraine as an independent state joined the Council of Europe in 1995.

Source: <http://uk.wikipedia.org>.

“60 років Раді Європи”

60 Years of the Council of Europe

Ювілейна монета, присвячена міжурядовій регіональній організації, метою якої є розвиток співробітництва держав-учасниць на базі спільних принципів та ідеалів, а також сприяння їх економічному і соціальному прогресу. Україна стала членом Ради Європи в листопаді 1995 року.

The NBU Mint has struck a jubilee coin in celebration of the 60th anniversary of the Council of Europe, intergovernmental regional organization whose purpose is to develop cooperation between the member states on the basis of common principles and ideals, as well as to support mutual economic and social progress. Ukraine joined the Council of Europe in November of 1995.

**Монету введено в обіг
20 серпня 2009 року.**

**Issued into circulation
on August 20, 2009**

Монету відкарбовано на Банкнотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

**Художник і скульптор –
Святослав Іваненко.
Designer and engraver:
Sviatoslav Ivanenko**

На аверсі у внутрішньому колі в обрамленні п'ятикутних зірок зображено мапу Європи, під верхньою зіркою – рік карбування монети: **2009**, по зовнішньому колу вгорі розміщено малий Державний герб України та написи по колу – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ, П'ЯТЬ ГРИВЕНЬ** (унизу), розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі у внутрішньому колі зображено логотип Ради Європи, під яким напис: **1949 / PİK**, по зовнішньому колу розміщено написи: **COUNCIL OF EUROPE, CONSEIL DE L'EUROPE, РАДА ЄВРОПИ** (внизу).

Монету відкарбовано з використанням сучасних технологій виготовлення біметалевих монет

The obverse design features a European map surrounded with five-point stars with the year mark, **2009**, placed beneath the upper star, within the inner ring. The outer ring bears the minor State Emblem of Ukraine; the inscriptions **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ, П'ЯТЬ ГРИВЕНЬ** (the National Bank of Ukraine, five hryvnias) running around the margin, on the upside and on the underside, respectively; and the NBU mintmark.

The reverse, within the inner ring, features the Emblem of the Council of Europe and the date of its foundation, **1949 / PİK** (1949 / year) underneath the Emblem. The legends **COUNCIL OF EUROPE, CONSEIL DE L'EUROPE, and РАДА ЄВРОПИ** run around the margin.

The coin has been struck with the use of the state-of-art technique for producing bimetallic coins.

Номинал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
5 гривень	Зовнішнє коло – мідно-нікелевий сплав, внутрішнє – нордїк	9.4	28.0	Спеціальний анциркулейтед	Секторальне рифлення	45 000
5 hryvnias	The inner ring is made of copper and nickel alloy, the outer ring of Nordic	9.4	28.0	Special uncirculated	Sectoral grooving	45 000

Інші монети • Other coins

Київський академічний театр оперети

Історична довідка

Київський академічний театр оперети (точніше Київський театр музичної комедії) засновано у 1934 році. Однак варто згадати децю ранишу історію, пов'язану з приміщенням, у якому він упродовж 75 років знаходиться.

Театр розміщено в будівлі колишнього Троїцького народного дому, збудованого на початку ХХ-го століття на благодійні кошти відомого українського цукрозаводчика і мецената Миколи Терещенка. Саме в приміщенні Троїцького народного дому видатний актор Микола Садовський у 1907 році заснував перший український стаціонарний театр. На його сцені грали корифеї українського театру початку ХХ ст. Примою була одна з краєвих актрис тогочасної Європи Марія Заньковецька; тут у 1916 році розпочав свою акторську діяльність Лесь Курбас. Кілька років у театрі завідувачем літературної частини працював молодий Симон Петлюра.

У перші роки радянської влади Троїцький народний дім було перетворено на клуб металістів і спортивні зали. Лише 1934 року в приміщенні знову повернувся театральний колектив.

Першою виставою наново організованого театру музичної комедії стала оперета Карла Целлера "Продавець птахів" (прем'єра відбулася 14 грудня 1935 року). Окрім неї, до репертуару театру було включено оперети Йоганна Штрауса "Летюча миша", Франца Легара "Циганська любов", Жака Оффенбаха "Синя борода". 1938 року на сцені театру вперше поставлено українську оперету – "Весілля в Малинівці" Олексія Рябова.

У роки Другої світової війни театр було евакуйовано до Казахстану. Восени 1994 року він повернувся додому.

Після війни приміщення театру кардинально реконструйовано. Реконструкцію спроектовано групою архітекторів Київського інституту "Діпромист" під керівництвом лауреата Шевченківської премії Ернеста Бикова.

За 75 сезонів театром здійснено понад 200 постановок українських і зарубіжних авторів.

Сучасний театральний колектив поряд із традиційними популярними оперетами практикує також постановки мюзиклів, музичних вистав, музично-пластичних дійств, шоу-програм.

Майже кожного сезону колектив Київського театру оперети готує прем'єрну виставу. Ювілейний сезон ознаменовано прем'єрою оперети Імре Кальмана "Містер Ікс" та мюзиклу "Лампа Аладдіна".

Kyiv Academic Theater of Operetta

Historical Essay

Kyiv Academic Theater of Operetta (to be more precise, the Kyiv Musical Comedy Theater) was founded in 1934. However, it should be mentioned about its earlier history, related to the building in which it was situated during 75 years.

The Theater is placed in the former Troitskyi People's House, built at the beginning of the 20th century for the charity money of famous Ukrainian sugar producer and patron of art Mykola Tereschenko. In this building of the Troitskyi People's House the great actor Mykola Sadovskyi founded the first Ukrainian permanent theater, in 1907. The Ukrainian theater leading figures of the beginning of the 20th century played at its stage. Prima Donna was one of the best European actresses of that time, Maria Zankovetska; here, in 1916, Les Kurbas began his actor's career. For several years young Simon Petliura worked as a manager of literary part in the theater.

In the first years of soviet rule the Troitskyi People's House was turned into the club of metalworkers and gymnasiums. Only in 1934 the building was returned to the theater troupe again.

The first performance of the reorganized musical comedy theater was operetta *The Bird Seller* by Carl Zeller (the first night took place on December 14, 1935). In addition to it the theater repertoire contained operettas *The Bat* by Johann Strauss, *Gipsy Love* by Franz Lehar, and *Bluebeard* by Jacques Offenbach. In 1938, the Ukrainian operetta *Wedding in Malinovka* by Oleksii Riabov was performed at the stage of the theater.

During the World War II the theater was evacuated to Kazakhstan. In autumn 1994 it came home.

After the war the building of the theatre was seriously reconstructed. The reconstruction was designed by the group of architects of the Kyiv Institute of Dipromist headed by the Laureate of the Shevchenko National Prize Ernest Bykov.

For 75 seasons the theater performed more than 200 plays by the Ukrainian and foreign authors. A modern theater troupe presents musicals, musical sbows, musical plastic performances, and show programs along with traditional popular operettas.

Almost every season Kyiv Theater of Operetta troupe prepares the first night performance. An anniversary season was marked by the first night of operetta *Mister X* by Emmerich Kalman and the musical *Aladdin's Lamp*.

“75 років Київському академічному театру оперети”

75 Years of the Kyiv Academic Operetta Theater

Ювілейна монета, присвячена 75-річчю з дня заснування Київського академічного театру оперети. На його сцені з успіхом ідуть класична оперета, сучасні й класичні мюзикли, сміливо втілюються різноманітні творчі експерименти. Стіни театру оперети зберігають спогади про визначних особистостей, які творили та плекали українське театральне мистецтво.

The NBU Mint has struck a jubilee coin to commemorate the 75th anniversary of the Kyiv Academic Operetta Theater. It has been successfully staging classical operettas, as well as contemporary and classical musicals embracing various creative experiments.

**Монету введено в обіг
30 листопада 2009 року.**

**Issued into circulation
on November 30, 2009**

Монету відкарбовано на Банкотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

**Художники – Володимир Таран,
Олександр Харук, Сергій Харук.**

**Скульптори –
Володимир Атаманчук,
Святослав Іваненко.**

**Designers: Volodymyr Taran,
Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk
Engravers: Volodymyr Atamanchuk and
Sviatoslav Ivanenko**

На аверсі розміщено: малий Державний герб України (вгорі), напис півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, внизу – номінал та рік карбування монети: **10 / ГРИВЕНЬ / 2009**, у центрі – танцювальну сцену на дзеркальному тлі зі стилізованим зображенням вогників.

На реверсі зображено фасад будівлі театру, над яким силуети театральних героїв, що запозичені зі старих афіш, і розміщено написи: **КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИ** (вгорі півколом) та **75 / РОКІВ** (унизу).

The obverse bears, from the top downward: the minor State Emblem of Ukraine and the arc-shaped inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine); a dance scene against the mirror-polished background with stylized sparks; as well as the face value and the year of coinage **10 / ГРИВЕНЬ / 2009** (10 / hryvnias / 2009).

The reverse features a picture of the Theater's facade with a composition of operetta characters after motifs of old playbills placed above the building. The arc-shaped legend **КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИ** (Kyiv Academic Operetta Theater) runs around the rim, on the upside; **75 / РОКІВ** (75 / years) is written in two lines, at the bottom.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
10 гривень	Срібло 925 проби	31.1 (1 унція)	38.61	Пруф	Гладкий із заглибленими написами*	5 000
10 hryvnias	Silver 925	31.1 (1 oz)	38.61	Proof	Smooth with in-depth legend	5 000

*Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – Ag 925, масу дорогоцінного металу в чистоті – 31.1; на гурті також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

* The coin's edge is smooth with the in-depth legend of metal, Ag 925, its fine weight, 31.1, and the NBU mintmark

Інші монети • Other coins

Запорізька область

Історико-краєзнавча довідка

Запорізьку область утворено 9 січня 1939 року. Розташована вона на південному сході України. Займає головним чином лівобережну частину басейну нижньої течії Дніпра. На півночі і північному заході межує з Дніпропетровською областю, на заході – з Херсонською, на сході – з Донецькою, а на півдні її побережжя омиває Азовське море, берегова лінія якого в межах області перевищує 300 км. Протяжність із півночі на південь 208 км., із заходу на схід – 235 км. Територія області займає 27.18 тис. кв. км, що становить 4.5% території України. Чисельність населення області – близько 2 млн. осіб (приблизно 4% населення України).

Історія Запорізького краю особливо багата на важливі події, починаючи з середини XVI століття. До цього територія Запоріжжя два століття (після татаро-монгольської навали 1237–1240 рр.) входила до складу Золотої Орди. У 1445 році запорозькі степи по лівому берегу Дніпра були приєднані до Кримського ханства. З кінця XV віку їх населяли кочові та напівосілі ногайці.

Природно-географічні та історичні умови у XV–XVI ст. сприяли тому, що південноукраїнські землі стали одним із центрів формування запорізького козацтва. Його головним оплотом і символом став острів Хортиця, відомий ще з давньоруських часів.

Подією загальноукраїнського значення стало формування з окремих козацьких загонів та промислових артілей соціально-політичної та військової організації запорозького козацтва – Запорозької Січі (“Війська Запорозького Низового”).

Запорозька Січ – перше на території України політичне утворення з усіма ознаками республіки. Вона довго зберігала свою незалежність та посідала визначне місце в міжнародних відносинах – європейські держави встановлювали з нею дипломатичні стосунки та шукали військового союзу.

Наприкінці XVIII ст. землі південної України увійшли до складу Російської імперії.

Запоріжжя стало одним із полігонів, де втілювалися стратегічні плани індустріалізації СРСР. У 1927 р. почалося будівництво ДніпроГЕСу – наймогутнішої на той час гідроелектростанції у Європі. Поряд з нею прискореними темпами споруджувався комплекс нових енергомістких підприємств, які і нині є основою промисловості краю.

У регіоні виробляється четверта частина всієї електроенергії сучасної України, основним виробником якої є Запорізька атомна станція.

Zaporizhia Oblast

Historical Essay

Zaporizhia Oblast was established on January, 9, 1939. It is situated in southeastern Ukraine. Basically it occupies the left-bank part of the Dnieper Low Stream-Flow Basin. It is bordered by Dnipropetrovsk Oblast to the northwest, Kherson Oblast to the west, Donetsk Oblast to the east and the Sea of Azov, the coastline of which exceeds 300 km in this Oblast, to the south. Oblast stretches from the north to the south for 208 km and from the west to the east for 235 km. The Oblast territory occupies 27.18 thousands sq. km, which makes 4.5% of the territory of Ukraine. The population of Oblast is about 2 million people (approximately 4% of the population of Ukraine).

History of Zaporizhia land is full of important events which began in the middle of the 16th century. Before this period the territory of Zaporizhia belonged to the Golden Horde for two centuries (after Tatar Mongol invasion of 1237–1240). In 1445 Zaporizhia steppes at the left bank of the Dnieper were incorporated to the Crimean Khanate. Since the end of the 15th century they were inhabited by nomadic and semi-settled Nogai people.

Natural geographical and historical conditions of the 15th–16th centuries promoted the formation of one of Zaporozhian Cossack centers at the Southern Ukrainian territory. Island Khortytsia, well-known since Old Russian times, became its main bulwark and symbol.

An event of Ukraine-wide significance was the formation of separate Cossack troops and industrial artels of socio-political and military Zaporozhian Cossack organization, Zaporozhian Sich (Viisko Zaporozhske Nyzove).

Zaporozhian Sich was the first within the territory of Ukraine political body with all the characteristics of republic. For a long period of time it retained its independence and occupied a prominent place in international relations: the European states established diplomatic relations with it and looked for military alliance. At the end of the 18th century, the territories of Southern Ukraine were incorporated to the Russian Empire.

Zaporizhia became one of the grounds where the strategic industrialization plans of the USSR were incarnated. In 1927, the building of Dnieper HEPS started; it was the greatest hydroelectric power station in Europe by then. Along with it the complex of new power-consuming enterprises which are the basis of contemporary industry of Oblast, were erected at an accelerated pace.

Fourth part of all electric energy of modern Ukraine, the basic producer of which is the Zaporizhia Nuclear Power Station, is produced in this region.

“70 років утворення Запорізької області”

70 Years of Foundation of Zaporizhia Oblast

Пам'ятна монета, присвячена 70-річчю утворення Запорізької області. Основою економічного потенціалу цього регіону України є потужний індустриальний комплекс та уславлені родючі чорноземи. Запоріжжя – край із багатою історією, один із центрів формування запорозького козацтва.

The NBU Mint has struck a jubilee coin on occasion of the 70th anniversary of the foundation of Zaporizhia Oblast whose economic potential is based on a huge industrial complex and famous fertile chernozems (black soils). This land has a rich history being one of the centers of Zaporizhian Cossackdom formation.

**Монету введено в обіг
17 грудня 2009 року.**

**Issued into circulation
on December 17, 2009**

Монету відкарбовано на Банкотно-монетному дворі
Національного банку України
Producer: the NBU Mint

**Художник і скульптор –
Святослав Іваненко.
Designer and engraver:
Sviatoslav Ivanenko**

На аверсі зображено герб Запорізької області, ліворуч від якого – логотип Монетного двору Національного банку України, та розміщено: вгорі – малий Державний герб України, напис півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, декоративний орнамент з дубовим листям, унизу – рік карбування та номінал монети – **2009 / ДВІ ГРИВНІ**.

На реверсі розміщено композицію, на передньому плані якої на тлі стилізованих хвиль Дніпра стоїть кам'яна баба, характерна для степової частини України, гармата часів Запорозької Січі, на другому плані – Дніпрогес, угорі півколом напис – **ЗАПОРІЗЬКА 1939 ОБЛАСТЬ** та декоративний орнамент із дубовим листям.

The obverse bears a shield of arms of Zaporizhia Oblast; the NBU mintmark, to the left of the shield; the minor State Emblem of Ukraine and the arc-shaped inscription **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (the National Bank of Ukraine), at the top; a decorative ornament of oak leaves; the year of coinage and the face value **2009 / ДВІ ГРИВНІ** (2009 / two hryvnias), at the bottom.

The reverse features a composition of a stone *baba idol* and a Cossack cannon placed against the background of abstract waves of the Dnieper River with the Dnieper HEPS standing behind. The legend **ЗАПОРІЗЬКА 1939 ОБЛАСТЬ** (Zaporizhia 1939 Oblast) and a decorative oak-leaf ornament stand around the rim.

Номінал Face value	Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Категорія якості карбування Quality	Гурт Edge	Тираж, шт. Mintage, pieces
2 гривні 2 hryvnias	Нейзильбер German silver	12.8	31.0	Спеціальний анциркулейтед Special uncirculated	Рифлений Grooved	45 000

Конкурс “Краща монета року”

The Best Coin of the Year Contest

Загальнонаціональний конкурс “Краща монета року” започатковано в Україні в 2006 році. Серед основних його завдань – пропагування державотворчих процесів у країні, створення рейтингової шкали якості продукції Монетного двору Національного банку України, підвищення професійного рівня учасників як творчого, так і виробничого процесу, стимулювання та заохочення художників і скульпторів до пошуку креативних ідей, привернення уваги широких кіл громадськості до мистецтва пластики.

Конкурс провадиться в два етапи. На першому вивчається громадська думка щодо художнього рівня та якості пам’ятних і ювілейних монет, введених в обіг Національним банком України протягом року, що передуює року проведення конкурсу. На другому відібрані громадськістю три монети оцінює компетентне журі, до складу якого входять фахівці Національного банку, Банкотно-монетного двору Національного банку України, члени Експертної ради з питань дизайну пам’ятних монет України, уповноважені представники Асоціації нумізматів України. Переможець визначається шляхом таємного голосування.

Починаючи з 2009 року запроваджено кілька номінацій конкурсу, а саме: “Краща монета року”; “Унікальне ідейне рішення”; “Найкраще художнє рішення”. Уперше за цими номінаціями було оцінено монети 2008 року карбування.

Нагадаємо, що на першому етапі конкурсу, який проводився в 2006 році, найвищі оцінки громадськості одержали пам’ятні монети “Сорочинський ярмарок” (золото, срібло) – 25% голосів; “Свято-Успенська Святогірська лавра” (срібло, нейзильбер) – 19.3%; “Покрова” (срібло, нейзильбер) – 16.2% голосів. На другому етапі конкурсу перемогу присуджено монеті **“Сорочинський ярмарок”**, яка і стала кращою пам’ятною монетою України **2005 року** карбування. Художник – Миколай Кочубей, скульптори – Володимир Атаманчук і Роман Чайковський.

За підсумками конкурсу на кращу монету **2006 року** карбування громадськість надала перевагу монетам “Водохреще” (срібло, нейзильбер) – 40.5% голосів; “Кирилівська церква” (срібло, нейзильбер) – 11.1%; “15 років незалежності України” (срібло, нейзильбер) та “Іжак” (золото) – по 5.4% голосів. Перемогу присуджено монеті **“Водохреще”**. Художник – Миколай Кочубей, скульптори – Володимир Атаманчук і Роман Чайковський.

Since 2006, the NBU has been holding a competition for the best coin of the year to propagate the evolution of Ukraine’s sovereignty, to rate the quality of products struck at the NBU Mint, to raise the professional skills of both designers and the Mint’s workers, to encourage the designers and engravers to seek new creative ideas, as well as to attract the public attention towards the coinage art.

The competition is held in two stages. At the first stage, the public appreciates design and quality of commemorative coins put into circulation by the National Bank of Ukraine in a year preceding the year of competition. At the second stage, three best coins, in the public’s opinion, are evaluated by the competent jury of specialists from the National Bank of Ukraine, the NBU Mint, members of the Commission for Artistic Design of Ukrainian Commemorative Coins, and authorized representatives of the Numismatic Association of Ukraine, by secret voting.

Starting with 2009, the jury has awarded first prize in three nominations: for the Best Coin of the Year, for the Unique Design Idea and for the Best Creative Idea. The coins issued in 2008 were the first to be judged within the framework of the new system.

In **2006**, at the first stage, the public gave the highest marks to the following commemorative coins: *Sorochyntsi Fair* (gold, silver) 25%; *The Sviatohirsk Assumption Lavra* (silver, German silver) 19.3%; and *Protection of the Virgin* (silver, German silver) 16.2%. At the second stage, the jury awarded the title of the Best Coin of 2005 to *Sorochyntsi Fair* coin (designer: Mykolai Kochubei; engravers: Volodymyr Atamanchuk and Roman Chaikovskiy).

According to the public opinion, three best commemorative coins of 2006 were as follows:

The Baptism (silver, German silver) 2 080 or 40.5% votes;

The St. Cyril Church (silver, German silver) 567 or 11.1% votes;

15 years of Ukraine’s Independence (silver, German silver) and *Hedgehog* (gold) scored an equal number of votes: 275 each (5.4%).

At the second stage, the jury awarded the first prize to *The Baptism* coin (designer: Mykolai Kochubei; engravers: Volodymyr Atamanchuk and Roman Chaikovskiy)

According to the public opinion, three best commemorative coins of **2007** were:

Chumatskyi Shliakh (silver) 26.6% votes;

Фаворитами першого етапу конкурсу на кращу монету України **2007 року** карбування стали монети “Чумацький шлях” (срібло) – 26.6% голосів; “1100 років м. Переяславу-Хмельницькому” (нейзильбер) – 12.9%; “Голодомор – геноцид українського народу” (срібло, нейзильбер) – 10.1% голосів. Перемогу присуджено двом монетам: **“Голодомор – геноцид українського народу”** та **“Чумацький шлях”**. Авторська розробка дизайну монети “Голодомор – геноцид українського народу” Анатолія Гайдамаки, Петра Дроздовського, Миколи Обезюка, художник – Миколай Кочубей, скульптори – Роман Чайковський, Володимир Атаманчук, Володимир Дем’яненко. Художники аверсу монети “Чумацький шлях” – Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук, реверсу – Анатолій Дем’яненко, скульптори – Анатолій Дем’яненко, Володимир Дем’яненко.

Лідерами першого етапу конкурсу на кращу монету **2008 року** карбування стали:

у номінації “Краща монета року”: “Ластівчине гніздо” (срібло, золото), художники аверсу – Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук, реверсу – Борис Груденко, скульптори – Анатолій Дем’яненко, Володимир Атаманчук; “Хрещення Київської Русі” (срібло, нейзильбер), художник – Святослав Іваненко, скульптори – Володимир Атаманчук, Святослав Іваненко; “Благовіщення” (срібло, нейзильбер), художник – Миколай Кочубей, скульптори – Святослав Іваненко, Анатолій Дем’яненко. Ці монети набрали загалом 53% голосів.

У номінації “Унікальне ідейне рішення” громадськістю кращими визнано монети: “Хрещення Київської Русі” (срібло, нейзильбер); “Тисячоліття монетного карбування у Києві” (срібло), художники – Борис Груденко, Святослав Іваненко, скульптор – Анатолій Дем’яненко; “Благовіщення” (срібло, нейзильбер). Зазначені монети набрали загалом майже 42% голосів.

Лідери у номінації “Найкраще художнє рішення”: “Ластівчине гніздо” (срібло, золото); “Благовіщення” (срібло, нейзильбер); “Хрещення Київської Русі” (срібло, нейзильбер). Ці монети набрали загалом 49% голосів.

На другому етапі конкурсу перемогу присуджено:

у номінації “Краща монета року” пам’ятній монеті **“Хрещення Київської Русі”**;

у номінації “Унікальне ідейне рішення” пам’ятній монеті **“Тисячоліття монетного карбування у Києві”**;

у номінації “Найкраще художнє рішення” пам’ятній монеті **“Ластівчине гніздо”**.

1100 Years of Pereiaslav Khmelnytskyi (German silver) 12.9% votes;

The Famine is Genocide of the Ukrainian People (silver, German silver) 10.1%. At the second stage, the jury gave the first prize to two coins: *The Famine is Genocide of the Ukrainian People* (Design idea: Anatolii Haidamaka, Petro Drozdovskyi, and Mykola Obeziuk; designer: Mykolai Kochubei; engravers: Roman Chaikovskiy, Volodymyr Atamanchuk, and Volodymyr Demianenko) and *Chumatskyi Shliakh* (designers: Volodymyr Taran, Oleksandr Kharuk, Serhii Kharuk (obverse); Anatolii Demianenko (reverse); engravers: Anatolii Demianenko and Volodymyr Demianenko).

Among the coins issued in **2008**, at the first stage of the competition, the leaders were as follows:

For the Best Coin of the Year: *The Swallow's Nest Castle* (silver, gold; obverse designers: Volodymyr Taran, Oleksandr Kharuk, and Serhii Kharuk; reverse designer: Borys Hrudenko; engravers: Anatolii Demianenko, Volodymyr Atamanchuk); *Christianization of Kyivan Rus* (silver, German silver; designer: Sviatoslav Ivanenko; engravers: Volodymyr Atamanchuk and Sviatoslav Ivanenko); and *Annunciation* (silver, German silver; designer: Mykolai Kochubei; engravers: Sviatoslav Ivanenko and Anatolii Demianenko). These coins totally scored 53% of votes.

For the Unique Design Idea: *Christianization of Kyivan Rus* (silver, German silver); *Millennium of Mintage in Kyiv* (silver; designers: Borys Hrudenko and Sviatoslav Ivanenko; engraver: Anatolii Demianenko); and *Annunciation* (silver, German silver). The coins totally gained 42% of votes.

For the Best Creative Idea: *The Swallow's Nest Castle* (silver, gold); *Annunciation* (silver, German silver); and *Christianization of Kyivan Rus* (silver, German silver). A share of these coins in the total votes made up 49%.

At the second stage of the competition the jury assigned the prizes as follows:

Christianization of Kyivan Rus coin for the Best Coin of the Year;

Millennium of Mintage in Kyiv coin for the Unique Design Idea; and

The Swallow's Nest Castle coin for the Best Creative Idea

Поради щодо чищення та зберігання монет

Часом читачі нашого журналу цікавляться способами чищення та зберігання монет.

Перш ніж відповісти їм, ми проконсультувалися з досвідченими нумізматами. А тому починаємо ці поради з головного їх застереження:

колекційні монети краще не чистити взагалі!

Будь-яке чищення монет залишає на них небажані сліди. Тому, якщо монеті не загрожує знищення, її краще не чіпати. Щоб не сталося так: хотіли як ліпше, а вийшло, як завжди.

Однак загальні підходи до чищення та зберігання монет все ж треба знати.

Ключове значення у цій справі має метал чи металевий сплав, із якого виготовлено монету. Тому і відповідні поради подаємо за видами монет.

ЗОЛОТІ МОНЕТИ

Їх практично не потрібно чистити. У разі забруднення варто вимити в теплій воді з милом або невеликою кількістю попередньо розчиненого прального порошку, потім добре прополоскати проточною водою й висушити, помістивши між двох крампинок з м'якої тканини. Слід стежити за тим, щоб не виникало тертя – ні під час миття, ні під час сушіння. Треба мати на увазі, що навіть тканина, тим паче груба, залишає на полірованому золоті мікроподряпини.

СРІБНІ МОНЕТИ

Вибір методу їх чищення залежить передусім від ступеня окислення та проби металу. Високопробні сплави містять великий відсоток чистого срібла, тому окисли, що виникають на поверхні, мають інший характер, ніж окисли низькопробних сплавів.

Якщо монети високої проби тривалий час перебували в землі або піддавалися впливу інших несприятливих факторів і покрилися щільним шаром окислів, їх доцільно помістити на одну годину в розчин нашатирного спирту (склад: 90% води й 10% аміаку). За відсутності нашатирного спирту можна приготувати содовий розчин: на 100 мл води 30 мл (це приблизно дві чайних ложки) харчової (двовуглекислої) соди. Монети занурюють у цей розчин на кілька годин – до повного розчинення окислів. Процес можна трохи прискорити,

Recommendations on Cleaning and Keeping of Coins

Our readers often ask us how to clean and keep coins.

Firstly, it should be noted that before answering this question we have been consulted with experienced numismatists. Therefore, we start with their principal warning:

It is better never clean collector's coins!

Any way of cleaning leaves undesirable imprints. That is why, if the coin is not endangered it would be better not to clean it at all. Just to avoid the situation: we wanted the best, but ended up with the same as always.

However, it is expedient to know general approaches to cleaning and keeping of coins.

Actually, the method depends on metal or alloy of which the coin is made. Hence, we give our recommendations by coin type.

GOLD COINS

Basically, they are not in need of cleaning. If they are dirty, you can wash them in warm water with soap or small amount of previously dissolved laundry powder. Thereafter, it is necessary to flush them thoroughly with current water and to dry placing them between two pieces of soft cloth. It is necessary to avoid friction both when washing and drying. Remember: even cloth, especially of coarse texture, makes hairlines on polished gold.

SILVER COINS

The method shall be chosen depending on the rate of oxidation and silver content in the coin. Alloys with high content of silver have surface oxides of different nature than alloys with low content of silver.

If coins of sterling silver were dug in earth for a long time or affected by other unfavorable conditions and have been densely coated with oxides, it is necessary to place them for an hour in aqueous ammonia (90% of water and 10% of ammonia). If aqueous ammonia is not available, you can prepare soda liquor: 100 ml of water per 30 ml (about two teaspoons) of edible soda (sodium bicarbonate). The coins are placed in the liquor for several hours until the oxides are completely dissolved. The process can be slightly accelerated

підігриваючи розчин до кипіння й періодично протираючи окислені місця м'якою зубною щіткою.

Монети високої проби зі слабкими слідами окислювання найкраще чистити кашкою, приготовленою з трьох компонентів – нашатирного спирту, харчової (двовуглекислої) соди та зубної пасти. Така суміш повинна відчуватися пальцями як м'яка грязь, і ні в якому разі не повинна містити твердих часточок, що можуть подряпати монету. Покривши монету цією кашкою, її можна розтирати пальцями або м'якою щіткою. Дуже важливо – не перестаратись, не докладати особливих зусиль.

Монети з низькопробних сплавів срібла, у які, як лігатуру, додають мідь, при значному окислюванні зеленіють. Для їх чищення найбільше підходить 10-процентний розчин трилону Б (динатрієвої солі етилендіамінотетраоцтової кислоти), у який занурюють монету й тримають до посвітління. Після того як зелений шар окислу розчиниться й зійде, чищення продовжують методом, який застосовують щодо високопробного срібла.

МІДНІ МОНЕТИ

На них час залишає шар патини, що залежно від обставин може мати колір від шоколадно-коричневого до зеленувато-чорного й чорного. Якщо патина рівна й метал не пошкоджений корозією, то монету краще не чистити взагалі. Патина облагороджує мідь, надає монеті поважного вигляду, і, що дуже важливо, надійно захищає метал від подальшого псування. Найбільше, що можна зробити з такою монетою, – помити її в теплій воді з милом, щоб видалити сліди жиру й поту, які завжди залишаються на металі від пальців. При цьому треба намагатися не терти метал сильно, щоб не змити патину.

Для чищення монет, пошкоджених окислами, найкраще користуватися повільно діючими реактивами, які поступово роз'їдають пошкоджений корозією шар металу й не зачіпають при цьому його здорових частин. До таких реактивів належить передусім уже згаданий трилон Б. У його розчин монету занурюють на різний термін – залежно від стану металу та міри його окислення. Дуже зіпсовані екземпляри можна тримати в трилоні кілька діб, малозіпсовані – кілька годин. Можна зрідка змивати з металу м'якою ганчірочкою під струменем теплої води шари

by heating the liquor to the boiling point and removing the oxides with a soft tooth brush, from time to time.

The best way for cleaning sterling silver coins with light oxidation is to clean them with a paste of aqueous ammonia, edible soda (sodium bicarbonate), and toothpaste. Such a mix shall resemble a soft mud by feel and shall not contain any hard particles that may scratch the coin. Having coated the coin with the paste you can rub it up by fingers or a soft brush. Do not try too hard doing this.

Coins made of alloys with low content of silver usually have copper admixtures that make them green if heavily oxidized. It is better to clean them with 10-per cent solution of trilon B (disodium salt of ethylene diamine tetraacetic acid, EDTA) – to dive the coin until it lightens. The green coat having been completely dissolved and disappeared, you clean the coins by the method described above for sterling silver coins.

COPPER COINS

As a rule, copper coins are coated with chocolate, greenish black or black patina, depending on conditions of keeping. If patina is uniform and the metal is not corroded it is better not to clean the coin at all. Patina ennobles copper, embellishes the coin and, the most important, it protects the metal from further damage. The only thing you can do for such a coin is to wash it in warm water with soap to remove spots of fat and sweat from fingers. Do not rub the metal too hard to prevent removal of patina.

For cleaning oxidized coins it is better to use slow reagents that gradually dissolve corroded layers not affecting "the healthy" portion, for example, the above mentioned trilon B. Just put the coin in solution for a period depending on conditions of metal and rate of its oxidation. Very damaged coins can be placed in trilon for a couple of days, whereas slightly damaged ones, for a few hours. You can seldom remove dissolved oxides from metal with the use of a soft cloth while placing the coin under the current water to facilitate cleaning of deep layers. Use rubber gloves when working with reagents and a pincer for taking coins.

Having been cleaned the coin can improve its appearance, but, at the same time, all scratches and scuffs can be unveiled. You should decide from very beginning either to clean or just to wash it.

роз'їдених окислів, щоб розчин активніше впливав на глибші шари. При цьому треба пам'ятати, що працювати з реактивами слід в гумових рукавичках, а монету брати лише пінцетом.

У результаті чищення монета може поліпшити свій зовнішній вигляд, але треба бути готовим до того, що після чищення оголяться всі раковини й подряпини. Тому з самого початку треба зважити, що краще – чистити монету чи тільки помити її.

БРОНЗОВІ МОНЕТИ

Їх чистять за тією ж технологією, що й мідні. Треба лише мати на увазі, що розчини трилону, нашатирного спирту змінюють колір бронзи (вона темніє, робиться коричневою або чорною). Блиск металу можна відновити, помивши монету в теплій воді, попередньо нанісши на поверхню металу невелику кількість зубної пасту.

ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ

Пристаюючи до чищення колекційних монет, варто провести кілька експериментів з екземплярами неколекційними. І лише потім братися за цінні для колекціонера монети.

Перед тим, як покласти в колекцію нові монети (срібні, мідні, мідно-нікелеві, бронзові) їх варто помити і висушити, знявши таким чином сліди від пальців. Треба пам'ятати, що забруднені жиром і потом місця з часом набувають вигляду темних плям, плямочок у вигляді крапок, з який і починається корозія металу.

Ніякі механічні методи чищення неприпустимі. Будь-які найсучасніші засоби типу асидолу, ювелірної пасту тощо залишають на монетному полі подряпини, сприяють стиранню тонких деталей малюнка.

Не рекомендується користуватися з метою чищення мідних і срібних монет сильними реактивами типу азотної й сірчаної кислоти. Разом з окислами вони знищують і малюнок монети, особливо дрібні його деталі.

Якщо бронзові й мідно-нікелеві монети дуже уражені корозією (поле покрите рівним чорним, чорно-зеленим шаром окислів або глибоких чорних раковин), то досвідчені колекціонери все ж застосовують сильні реактиви. Однак і у такому випадку користуватися ними доцільно лише тоді, коли йдеться про монету, яка не є особливо цінною.

Користуватися кислотами треба обережно. Процедура чищення така. Кислоту наливають у

BRONZE COINS

Bronze coins are cleaned in the same way as copper ones. It should be pointed out that trilon and aqueous ammonia change bronze color, as it darkens to brown or black. The luster can be renewed by washing the coin coated with a small quantity of toothpaste in warm water.

GENERAL RECOMMENDATIONS

Before cleaning collector's coins it is expedient to try with ordinary coins.

Before placing silver, copper, copper-nickel or bronze coins in your collection it is necessary to wash and to dry them for removing finger imprints. Remember: fat and sweat spots later transform into dark spots from which the metal starts to corrode.

Any mechanical methods whatsoever are not allowed. Neither acidol, nor jewelry paste can be used, inasmuch as they scratch the coin's field and lead to abrasion of fine elements of design.

Do not use strong reagents, such as nitric or sulfuric acid, for cleaning silver and copper coins. They delete the coin's design, especially, its fine parts, along with oxides.

If bronze or copper-nickel coins are heavily corroded (the field is covered with even black or greenish black oxides or has deep black cavities), experienced collectors use strong reagents. However, even in such a case you can use them only if the coin does not have considerable worth.

Be careful with acids. The procedure is as follows: pour the acid in a saucer to the extent that it fully covers the coin. Put a glass of soda liquor nearby. Take the coin with a steel pincer and place it in acid. The reaction can be violent and accompanied with red smoke. Oxides are destructed rapidly. As soon as the coin's field has become clean, it is necessary to take the coin with the pincer and to put it in the soda liquor. After that you can handle the coin. Wash the coin in warm water and dry. Remember: acid removes oxides, but makes the coin's field pitted unveiling all hidden defects.

Cleaned copper coins have quite unnatural appearance. Soon, they darken and are covered with patina. However, there is no warranty that new patina will form a uniform coat and the field will be free of dark spots. That is why, it is better to intentionally age cleaned copper coins by coating them with patina that improves the coin's appearance and protects the metal from corrosion.

блюдце. Так, щоб вона повністю покривала монету, призначену для обробки. Поруч ставлять розчин питної соди. Монета сталевим пінцетом опускається в кислоту. Реакція буває бурхливою й супроводжується виділенням бурого диму. Окисли швидко руйнуються. Як тільки поле монети очиститься, треба швидко перенести пінцетом очищений екземпляр у содовий розчин. Після цього монету вже можна брати руками. Її слід добре вимити теплою водою й просушити. Майте на увазі: кислота, з'їдаючи окисли, робить монетне поле рябим, оскільки всі раковини, що раніше були закриті, оголюються.

Мідні чищені монети мають дещо неприродний вигляд. Хоча згодом починають трохи темніти й покриватися патиною. Однак немає ніяких гарантій, що нова патина ляже рівним шаром, а на полі не з'являться темні плями. Тому почищену мідну монету варто штучно зістарити – покрити патиною, що надасть їй приємного зовнішнього вигляду й забезпечить схоронність.

Найпростіший спосіб створення штучної патини такий. Чисту, знежирену монету опустити на 10-20 секунд у 10-процентний розчин гіпосульфїту. Після висихання протерти м'якою (краще нетканною) ганчіркою. Оброблені в підігрітому розчині гіпосульфїту мідні монети набувають приємного бронзового забарвлення. Це також оберігає їх від корозії.

З метою збереження бронзових і мідно-нікелевих монет деякі колекціонери покривають їх світлим меблевим лаком, який легко знімається ацетоном.

Є кілька способів зберігання колекції монет: на дерев'яних або картонних планшетах, розділених на гнізда; в альбомах (мюнцташах) з кишеньками, виготовленими з еластичних прозорих пластмас; на картонних планшетах із круглими наскрізними отворами, у які вставляють монети, які тримаються за рахунок зчеплення ребра з поверхнею прорізу, та інші методи. Рекомендувати якийсь один із них немає необхідності. Кожен колекціонер вирішує такі питання сам, керуючись смаком і матеріальними можливостями.

The simplest way of coating with patina is as follows: put a clean fat-free coin in 10-percent hypo solution for 10-20 seconds. As soon as the coin dries, wipe it with soft non-woven cloth. Having been treated with heated hypo solution, copper coins get nice bronze coloration and anti-corrosion protection.

Some collectors coat bronze and copper-nickel coins with light furniture polish that can be easily removed by acetone.

There are different ways of keeping the coin collection: on wooden or cardboard tablets divided into cells; in album with pockets of elastic glassy plastic (*Munztasche*); on cardboard tablets with round through holes in which coins are inserted and held due to adhesion of edge to cut's surface, etc. Every collector can choose the way depending on his/her taste.

Розмінні та обігові монети України 2009 року карбування

Small and Circulation Coins of Ukraine Minted in 2009

1 копіяка • 1 копіяка				
Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Товщина, мм Thickness, mm	Гурт Edge
Нержавіюча сталь	1.5 (±5%)	16.0	1.2	Гладкий
Stainless steel	1.5 (±5%)	16.0	1.2	Smooth

2 копійки • 2 копіякаs				
Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Товщина, мм Thickness, mm	Гурт Edge
Нержавіюча сталь	1.8 (±5%)	17.3	1.2	Гладкий
Stainless steel	1.8 (±5%)	17.3	1.2	Smooth

5 копіюк • 5 копіякаs				
Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Товщина, мм Thickness, mm	Гурт Edge
Нержавіюча сталь	4.3 (±4.5%)	24.0	1.5	Рифлений
Stainless steel	4.3 (±4.5%)	24.0	1.5	Grooved

10 копіюк • 10 копіякаs				
Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Товщина, мм Thickness, mm	Гурт Edge
Алюмінієва бронза	1.7 (±5%)	16.3	1.25	Рифлений
Aluminum bronze	1.7 (±5%)	16.3	1.25	Grooved

25 копійок • 25 kopiiakas				
Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Товщина, мм Thickness, mm	Гурт Edge
Алюмінієва бронза	2.9 (±4.5%)	20.8	1.35	Секторальне рифлення
Aluminum bronze	2.9 (±4.5%)	20.8	1.35	Grooved in sectors

50 копійок • 50 kopiiakas				
Метал Metal	Маса, г Weight, g	Діаметр, мм Diameter, mm	Товщина, мм Thickness, mm	Гурт Edge
Алюмінієва бронза	4.2 (±4.5%)	23.0	1.55	Секторальне рифлення
Aluminum bronze	4.2 (±4.5%)	23.0	1.55	Grooved in sectors

Дизайн розмінних монет номіналами 1, 2, 5, 10, 25 і 50 копійок не відрізняється від монет цих же номіналів 2008 року карбування, крім зазначеного на аверсі року – 2009.

Усі обігові та розмінні монети 2009 року карбування виготовлено на Банкнотно-монетному дворі Національного банку України.

Розмінні монети номіналами 1, 2, 5, 10, 25 і 50 копійок, уведені в обіг Національним банком України 2 вересня 1996 року, обігова монета номіналом 1 гривня, введена в обіг 12 березня 1997 року, обігові монети номіналом 1 гривня “Володимир Великий” і “60 років визволення України від фашистських загарбників”, введені в обіг 25 жовтня 2004 р., а також обігова ювілейна монета “60 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років”, введена в обіг 28 квітня 2005 р., є дійсними платіжними засобами України й обов’язкові до приймання за їх номінальною вартістю без будь-яких обмежень до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

The small (or fractional) coins of all denominations have the same design as the respective coins issued in 2008, except for the year of coinage, 2009, indicated on the obverse.

All circulation and small coins issued in 2009 were struck at the NBU Mint.

The small 1, 2, 5, 10, 25 and 50-kopiiaka coins put into circulation by the NBU on September 2, 1996; one-hryvnia circulation coin put into circulation on March 12, 1997; one-hryvnia circulation coins *Volodymyr the Great and 60 Years of Liberation of Ukraine from Fascists Invaders* put into circulation on October 25, 2004; as well as circulation commemorative coin *60 Years of Victory in the Great Patriotic War of 1941–1945* put into circulation on April 28, 2005, are legal tender within Ukraine and shall be unconditionally accepted at their face value for all kinds of payments, as well as for entry in current accounts, for deposits, letters of credit, and for transfers.

Хронологія введення в обіг пам'ятних і ювілейних монет України

Chronology of Putting into Circulation of Commemoration Coins of Ukraine

№ з/п #	Назва монети Coin name	Номінал Denomination	Дата введення в обіг Date of issue
1995 рік / 1995			
1	Перемога у Великій Вітчизняній війні Victory in the Great Patriotic War	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	7 травня 7 May
2	Богдан Хмельницький Bohdan Khmelnytskyi	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	19 липня 19 July
3	Місто-герой Київ Hero-City Kyiv	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	23 серпня 23 August
4	Місто-герой Одеса Hero-City Odesa	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	23 серпня 23 August
5	Місто-герой Севастополь Hero-City Sevastopol	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	23 серпня 23 August
6	Місто-герой Керч Hero-City Kerch	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	23 серпня 23 August
1996 рік / 1996			
7	Леся Українка Lesia Ukrainka	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	1 березня 1 March
8	50-річчя Організації Об'єднаних Націй 50th Anniversary of the United Nations Organization	2 000 000 карбованців 2,000,000 karbovanets	7 березня 7 March
9	50-річчя Організації Об'єднаних Націй 50th Anniversary of the United Nations Organization	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	7 березня 7 March
10	Леся Українка Lesia Ukrainka	1 000 000 карбованців 1,000,000 karbovanets	10 квітня 10 April
11	10-річчя Чорнобильської катастрофи 10 Years of Chernobyl Disaster	2 000 000 карбованців 2,000,000 karbovanets	25 квітня 25 April
12	10-річчя Чорнобильської катастрофи 10 Years of Chernobyl Disaster	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	25 квітня 25 April
13	Богдан Хмельницький Bohdan Khmelnytskyi	1 000 000 карбованців 1,000,000 karbovanets	21 червня 21 June
14	Григорій Сковорода Hryhorii Skovoroda	1 000 000 карбованців 1,000,000 karbovanets	21 червня 21 June
15	100-річчя Олімпійських ігор сучасності Centennial of the Modern Olympic Games	2 000 000 карбованців 2,000,000 karbovanets	10 липня 10 July
16	Перша участь у літніх Олімпійських іграх First Participation in the Summer Olympic Games	2 000 000 карбованців 2,000,000 karbovanets	10 липня 10 July
17	100-річчя Олімпійських ігор сучасності Centennial of the Modern Olympic Games	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	10 липня 10 July
18	Перша участь у літніх Олімпійських іграх First Participation in the Summer Olympic Games	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	10 липня 10 July
19	Незалежність Independence	2 000 000 карбованців 2,000,000 karbovanets	1 серпня 1 August
20	Михайло Грушевський Mykhailo Hrushevskiy	1 000 000 карбованців 1,000,000 karbovanets	9 серпня 9 August
21	Михайло Грушевський Mykhailo Hrushevskiy	200 000 карбованців 200,000 karbovanets	9 серпня 9 August
22	Софіївка Sofiiivka	2 гривні 2 hryvnias	16 вересня 16 September
23	Десятинна церква The Tithe Church	20 гривень 20 hryvnias	26 листопада 26 October
24	Десятинна церква The Tithe Church	2 гривні 2 hryvnias	26 листопада 26 October
25	Петро Могила Petro Mohyla	10 гривень 10 hryvnias	25 грудня 25 December
1997 рік / 1997			
26	Т.Г.Шевченко T.H. Shevchenko	200 гривень 200 hryvnias	12 березня 12 March

27	Монети України Coins of Ukraine	2 гривні 2 hryvnias	12 березня 12 March
28	Києво-Печерська лавра The Kyiv Pechersk Lavra	200 гривень 200 hryvnias	10 квітня 10 April
29	Юрій Кондратюк Yuri Kondratiuk	2 гривні 2 hryvnias	17 червня 17 June
30	Спаський собор у Чернігові The Saviour Cathedral in Chernihiv	20 гривень 20 hryvnias	24 червня 24 June
31	Козак Мамай Cossack Mamai	20 гривень 20 hryvnias	23 липня 23 July
32	Оранта Orante	500 гривень 500 hryvnias	28 липня 28 July
33	Оранта Orante	250 гривень 250 hryvnias	28 липня 28 July
34	Оранта Orante	125 гривень 125 hryvnias	28 липня 28 July
35	Оранта Orante	50 гривень 50 hryvnias	28 липня 28 July
36	Київський контрактний ярмарок Kyiv Contract Fair	20 гривень 20 hryvnias	16 жовтня 16 October
37	Соломія Крушельницька Solomia Krushelnytska	2 гривні 2 hryvnias	12 листопада 12 November
38	Перша річниця Конституції України The First Anniversary of the Constitution of Ukraine	2 гривні 2 hryvnias	1 грудня 1 December
1998 рік / 1998			
39	Київський псалтир The Kyiv Psalm Book	100 гривень 100 hryvnias	22 січня 22 January
40	Володимир Сосюра Volodymyr Sosiura	2 гривні 2 hryvnias	23 січня 23 January
41	Северин Наливайко Volodymyr Sosiura	20 гривень 20 hryvnias	26 січня 26 January
42	80-річчя бою під Крутами 80 Years of the Battle of Kruty	2 гривні 2 hryvnias	30 січня 30 January
43	Лижі Cross-Country Skiing	10 гривень 10 hryvnias	12 лютого 12 February
44	Біатлон Biathlon	10 гривень 10 hryvnias	16 лютого 16 February
45	Фігурне катання Figure Skating	10 гривень 10 hryvnias	16 лютого 16 February
46	80 років проголошення незалежності УНР 80 Years of Proclamation of the UPR Independence	2 гривні 2 hryvnias	20 березня 20 March
47	Щорічні збори Ради Керуючих ЄБРР у Києві The EBRD Board of Governors Annual Meeting in Kyiv	2 гривні 2 hryvnias	8 травня 8 May
48	Асканія-Нова Askania Nova	10 гривень 10 hryvnias	20 травня 20 May
49	Асканія-Нова Askania Nova	2 гривні 2 hryvnias	20 травня 20 May
50	Визвольна війна середини XVII століття The Liberation War of the Mid-17th Century	20 гривень 20 hryvnias	25 червня 25 June
51	Кий Kyï	10 гривень 10 hryvnias	29 червня 29 June
52	Данило Галицький King Daniel of Galicia	10 гривень 10 hryvnias	1 липня 1 July
53	100 років Київському політехнічному інституту 100 Years of the Kyiv Polytechnical Institute	2 гривні 2 hryvnias	28 серпня 28 August
54	Енеїда Aeneid	100 гривень 100 hryvnias	28 жовтня 28 October
55	Михайлівський Золотоверхий собор The St. Michael Golden-Domed Cathedral	10 гривень 10 hryvnias	3 грудня 3 December
56	Успенський собор Києво-Печерської лаври The Assumption Cathedral of the Kyiv Pechersk Lavra	10 гривень 10 hryvnias	24 грудня 24 December
57	Успенський собор Києво-Печерської лаври The Assumption Cathedral of the Kyiv Pechersk Lavra	5 гривень 5 hryvnias	24 грудня 24 December
58	50-річчя Загальної декларації прав людини 50 Years of the Universal Declaration of Human Rights	2 гривні 2 hryvnias	24 грудня 24 December

59	Михайлівський Золотоверхий собор The St. Michael Golden-Domed Cathedral	100 гривень 100 hryvnias	28 грудня 28 December
60	Михайлівський Золотоверхий собор The St. Michael Golden-Domed Cathedral	5 гривень 5 hryvnias	28 грудня 28 December
61	Успенський собор Києво-Печерської лаври The Assumption Cathedral of the Kyiv Pechersk Lavra	100 гривень 100 hryvnias	30 грудня 30 December
1999 рік / 1999			
62	Орел степовий Steppe Eagle	10 гривень 10 hryvnias	20 січня 20 January
63	Орел степовий Steppe Eagle	2 гривні 2 hryvnias	28 січня 28 January
64	80 років проголошення соборності України 80 Years of Proclamation of Unification of Ukraine	2 гривні 2 hryvnias	18 лютого 18 February
65	Дмитро Вишневецький (Байда) Dmytro Vyshnevetskyi (Baida)	10 гривень 10 hryvnias	31 березня 31 March
66	Потрійний стрибок Triple Jump	10 гривень 10 hryvnias	30 квітня 30 April
67	Паралельні бруси Parallel Bars	10 гривень 10 hryvnias	30 квітня 30 April
68	Панас Мирний Panas Myrnyi	2 гривні 2 hryvnias	7 травня 7 May
69	100-річчя Національної гірничої академії України 100 Years of the National Mining Academy of Ukraine	2 гривні 2 hryvnias	10 червня 10 June
70	900 років Новгород-Сіверському князівству 900 Years of the Novhorod-Siverskyi Duchy	5 гривень 5 hryvnias	25 червня 25 June
71	Аскольд Askold	10 гривень 10 hryvnias	30 червня 30 June
72	Любка дволиста Butterfly Orchid	10 гривень 10 hryvnias	26 липня 26 July
73	Любка дволиста Butterfly Orchid	2 гривні 2 hryvnias	26 липня 26 July
74	Петро Дорошенко Petro Doroshenko	10 гривень 10 hryvnias	7 вересня 7 September
75	Анатолій Солов'яненко Anatolii Solovianenko	2 гривні 2 hryvnias	22 вересня 22 September
76	55 років визволення України від фашистських загарбників 55 Years of Liberation of Ukraine from Nazi Invaders	2 гривні 2 hryvnias	20 жовтня 20 October
77	500-річчя магдебурзького права Києва 500 Years of the Magdeburg Law in Kyiv	10 гривень 10 hryvnias	1 листопада 1 November
78	500-річчя магдебурзького права Києва 500 Years of the Magdeburg Law in Kyiv	5 гривень 5 hryvnias	1 листопада 1 November
79	Соня садова Garden Dormouse	10 гривень 10 hryvnias	15 грудня 15 December
80	Соня садова Garden Dormouse	2 гривні 2 hryvnias	15 грудня 15 December
81	Різдво Христове Christmas	50 гривень 50 hryvnias	29 грудня 29 December
82	Різдво Христове Christmas	10 гривень 10 hryvnias	29 грудня 29 December
83	Різдво Христове Christmas	5 гривень 5 hryvnias	29 грудня 29 December
2000 рік / 2000			
84	Ольга Olga	10 гривень 10 hryvnias	19 січня 19 January
85	Петро Сагайдачний Petro Sahaidachnyi	10 гривень 10 hryvnias	6 березня 6 March
86	Іван Козловський Ivan Kozlovskyi	2 гривні 2 hryvnias	15 березня 15 March
87	Вікентій Хвойка Vikentii Khvoika	2 гривні 2 hryvnias	29 березня 29 March
88	55 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 55 Years of Victory in the Great Patriotic War	2 гривні 2 hryvnias	25 квітня 25 April
89	Паралельні бруси Parallel Bars	2 гривні 2 hryvnias	28 квітня 28 April

90	Потрійний стрибок Triple Jump	2 гривні 2 hryvnias	28 квітня 28 April
91	Білгород-Дністровський Bilhorod Dnistrovskiy	5 гривень 5 hryvnias	29 травня 29 May
92	Вітрильний спорт Sailing	2 гривні 2 hryvnias	31 травня 31 May
93	Художня гімнастика Rhythmic Gymnastics	2 гривні 2 hryvnias	29 червня 29 June
94	Олесь Гончар Oles Honchar	2 гривні 2 hryvnias	31 липня 31 July
95	Прісноводний краб Freshwater Crab	10 гривень 10 hryvnias	2 серпня 2 August
96	Прісноводний краб Freshwater Crab	2 гривні 2 hryvnias	2 серпня 2 August
97	125 років Чернівецькому державному університету 125 Years of the Chernivtsi State University	2 гривні 2 hryvnias	15 вересня 15 September
98	Володимир Великий Volodymyr the Great	10 гривень 10 hryvnias	25 вересня 25 September
99	Хрещення Русі The Baptism of Rus	50 гривень 50 hryvnias	16 жовтня 16 October
100	Хрещення Русі The Baptism of Rus	10 гривень 10 hryvnias	16 жовтня 16 October
101	Хрещення Русі The Baptism of Rus	5 гривень 5 hryvnias	16 жовтня 16 October
102	100 років Львівському театру опери та балету 100 Years of the Lviv Opera and Ballet Theater	10 гривень 10 hryvnias	17 жовтня 17 October
103	100 років Львівському театру опери та балету 100 Years of the Lviv Opera and Ballet Theater	5 гривень 5 hryvnias	30 жовтня 30 October
104	55 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 55 Years of Victory in the Great Patriotic War	10 гривень 10 hryvnias	20 листопада 20 November
105	Катерина Білокур Kateryna Bilokur	2 гривні 2 hryvnias	28 листопада 28 November
106	Палеоліт Paleolithic Age	20 гривень 20 hryvnias	20 грудня 20 December
107	Трипілля Trypillia	20 гривень 20 hryvnias	20 грудня 20 December
108	2600 років Керчі 2600 Years of Kerch	5 гривень 5 hryvnias	25 грудня 25 December
109	Ольвія Olbia	20 гривень 20 hryvnias	26 грудня 26 December
110	На межі тисячоліть On the Edge of Millenniums	5 гривень 5 hryvnias	28 грудня 28 December
2001 рік / 2001			
111	Танці на льоду Ice Dancing	10 гривень 10 hryvnias	30 січня 30 January
112	Танці на льоду Ice Dancing	2 гривні 2 hryvnias	30 січня 30 January
113	Іван Мазепа Ivan Mazepa	10 гривень 10 hryvnias	20 лютого 20 February
114	Ярослав Мудрий Yaroslav the Wise	10 гривень 10 hryvnias	26 лютого 26 February
115	На межі тисячоліть On the Edge of Millenniums	5 гривень 5 hryvnias	7 березня 7 March
116	10-річчя Національного банку України 10 Years of the National Bank of Ukraine	10 гривень 10 hryvnias	29 березня 29 March
117	10-річчя Національного банку України 10 Years of the National Bank of Ukraine	5 гривень 5 hryvnias	29 березня 29 March
118	Рись звичайна Lynx	10 гривень 10 hryvnias	25 квітня 25 April
119	Рись звичайна Lynx	2 гривні 2 hryvnias	25 квітня 25 April
120	Острозька академія The Ostroh Academy	5 гривень 5 hryvnias	28 квітня 28 April

121	Добро – дітям Good for Children	2 гривні 2 hryvnias	24 травня 24 May
122	5 років Конституції України 5 Years of the Constitution of Ukraine	2 гривні 2 hryvnias	26 червня 26 June
123	Хокей Ice Hockey	10 гривень 10 hryvnias	6 липня 6 July
124	Хокей Ice Hockey	2 гривні 2 hryvnias	6 липня 6 July
125	10 років проголошення незалежності України 10 Years of Ukraine's Independence	5 гривень 5 hryvnias	31 липня 31 July
126	1100 років Полтаві 1100 Years of Poltava	5 гривень 5 hryvnias	15 серпня 15 August
127	10 років проголошення незалежності України 10 Years of Ukraine's Independence	20 гривень 20 hryvnias	20 серпня 20 August
128	10 років проголошення незалежності України 10 Years of Ukraine's Independence	10 гривень 10 hryvnias	20 серпня 20 August
129	Михайло Остроградський Mikhail Ostrogradsky	2 гривні 2 hryvnias	20 серпня 20 August
130	100 років Миколаївському зоопарку 100 Years of the Mykolaiv Zoo	2 гривні 2 hryvnias	21 серпня 21 August
131	400 років Кролевцю 400 Years of Krolevets	5 гривень 5 hryvnias	6 вересня 6 September
132	Михайло Драгоманов Mykhailo Drahomanov	2 гривні 2 hryvnias	26 вересня 26 September
133	Скіфія Scythia	20 гривень 20 hryvnias	30 жовтня 30 October
134	Ханський палац у Бахчисараї The Khan's Palace in Bakhchisarai	10 гривень 10 hryvnias	31 жовтня 31 October
135	200 років Володимиру Далю 200 Years of Volodymyr Dal	2 гривні 2 hryvnias	19 листопада 19 November
136	Модрина польська Polish Larch	10 гривень 10 hryvnias	26 листопада 26 November
137	Модрина польська Polish Larch	2 гривні 2 hryvnias	26 листопада 26 November
138	10-річчя Збройних Сил України 10 Years of the Armed Forces of Ukraine	5 гривень 5 hryvnias	29 листопада 29 November
139	Київська Русь Kyivan Rus	20 гривень 20 hryvnias	25 грудня 25 December
2002 рік / 2002			
140	Ковзанярський спорт Speedskating	10 гривень 10 hryvnias	30 січня 30 January
141	Ковзанярський спорт Speedskating	2 гривні 2 hryvnias	30 січня 30 January
142	Іван Сірко Ivan Sirko	10 гривень 10 hryvnias	26 лютого 26 February
143	Микола Лисенко Mykola Lysenko	2 гривні 2 hryvnias	26 березня 26 March
144	Літак AN-225 "Мрія" Mria AN-225 Aircraft	20 гривень 20 hryvnias	30 квітня 30 April
145	Літак AN-225 "Мрія" Mria AN-225 Aircraft	5 гривень 5 hryvnias	30 квітня 30 April
146	1000 років Хотину 1000 Years of Khotyn	5 гривень 5 hryvnias	28 травня 28 May
147	Пилип Орлик Pylyp Orlyk	10 гривень 10 hryvnias	30 травня 30 May
148	Місто Ромни (Ромен) – 1100 років 1100 Years of the Town of Romny (Romen)	5 гривень 5 hryvnias	26 червня 26 June
149	Плавання Swimming	10 гривень 10 hryvnias	27 червня 27 June
150	Плавання Swimming	2 гривні 2 hryvnias	27 червня 27 June
151	Пугач Eagle Owl	10 гривень 10 hryvnias	23 липня 23 July
152	Пугач Eagle Owl	2 гривні 2 hryvnias	23 липня 23 July

153	350-річчя битви під Батогом 350 Years of the Battle of Batih	5 гривень 5 hryvnias	22 серпня 22 August
154	Леонід Глібов Leonid Hlibov	2 гривні 2 hryvnias	24 вересня 24 September
155	70-річчя Дніпровської ГЕС 70 Years of the Dnieper HEPS	5 гривень 5 hryvnias	2 жовтня 2 October
156	Святослав Sviatoslav	10 гривень 10 hryvnias	24 жовтня 24 October
157	Володимир Мономах Volodymyr Monomakh	10 гривень 10 hryvnias	22 листопада 22 November
158	Собор Різдва Богородиці в Козельці The Cathedral of Nativity of the Blessed Virgin in Kozelets	10 гривень 10 hryvnias	16 грудня 16 December
159	Свято Різдва Христового в Україні Christmas Holiday in Ukraine	10 гривень 10 hryvnias	20 грудня 20 December
160	Свято Різдва Христового в Україні Christmas Holiday in Ukraine	5 гривень 5 hryvnias	20 грудня 20 December
2003 рік / 2003			
161	Павло Полуботок Pavlo Polubotok	10 гривень 10 hryvnias	29 січня 29 January
162	Бокс Boxing	10 гривень 10 hryvnias	28 лютого 28 February
163	Бокс Boxing	2 гривні 2 hryvnias	28 лютого 28 February
164	В'ячеслав Чорновіл Viacheslav Chornovil	2 гривні 2 hryvnias	28 лютого 28 February
165	Володимир Вернадський Volodymyr Vernadski	2 гривні 2 hryvnias	26 березня 26 March
166	Зубр Wisent	10 гривень 10 hryvnias	31 березня 31 March
167	Зубр Wisent	2 гривні 2 hryvnias	31 березня 31 March
168	Свято Великодня Easter	10 гривень 10 hryvnias	22 квітня 22 April
169	Свято Великодня Easter	5 гривень 5 hryvnias	22 квітня 22 April
170	Літак АН-2 AN-2 Aircraft	10 гривень 10 hryvnias	22 травня 22 May
171	Літак АН-2 AN-2 Aircraft	5 гривень 5 hryvnias	22 травня 22 May
172	Генуезька фортеця в місті Судак The Genoese Fortress in the Town of Sudak	10 гривень 10 hryvnias	30 травня 30 May
173	Володимир Короленко Volodymyr Korolenko	2 гривні 2 hryvnias	20 червня 20 June
174	Борис Гмиря Borys Hmyria	2 гривні 2 hryvnias	20 липня 20 July
175	2500 років Євпаторії 2500 Years of Yevpatoria	5 гривень 5 hryvnias	24 липня 24 July
176	Морський коник Seahorse	10 гривень 10 hryvnias	25 липня 25 July
177	Морський коник Seahorse	2 гривні 2 hryvnias	25 липня 25 July
178	Пектораль Pectoral	100 гривень 100 hryvnias	28 липня 28 July
179	100 років світовій авіації та 70-річчя Національного авіаційного університету 100 Years of the World Aviation and 70 Years of the National Aviation University	2 гривні 2 hryvnias	22 серпня 22 August
180	Лівадійський палац The Livadia Palace	10 гривень 10 hryvnias	18 вересня 18 September
181	150 років Центральному державному історичному архіву України 150 Years of the Central State Historical Archive of Ukraine	5 гривень 5 hryvnias	19 вересня 19 September
182	Остап Вересай Ostap Veresai	2 гривні 2 hryvnias	23 вересня 23 September
183	Василь Сухомлинський Vasyl Sukhomlynskyi	2 гривні 2 hryvnias	30 вересня 30 September

184	60 років визволення Києва від фашистських загарбників 60 Years of Liberation of Kyiv from Nazi Invaders	20 гривень 20 hryvnias	27 жовтня 27 October
185	60 років визволення Києва від фашистських загарбників 60 Years of Liberation of Kyiv from Nazi Invaders	5 гривень 5 hryvnias	27 жовтня 27 October
186	Андрій Малишко Andrii Malyshko	2 гривні 2 hryvnias	31 жовтня 31 October
187	Почаївська лавра The Pochaiv Lavra	10 гривень 10 hryvnias	25 листопада 25 November
188	Кирило Розумовський Kyrylo Rozumovskiy	10 гривень 10 hryvnias	27 листопада 27 November
189	Саламандра Salamander	2 гривні 2 hryvnias	8 грудня 8 December
190	Бандура Bandore	5 гривень 5 hryvnias	23 грудня 23 December
2004 рік/2004			
191	350-річчя Переяславської козацької ради 1654 року 350 Years of the Pereiaslav Cossack Rada of 1654	10 гривень 10 hryvnias	5 січня 5 January
192	Не вмирає душа наша, не вмирає воля The Spirit is Immortal, and the Free Cannot be Stifled	20 гривень 20 hryvnias	30 січня 30 January
193	Серж Лифар Serge Lifar	2 гривні 2 hryvnias	23 лютого 23 February
194	Чемпіонат світу з футболу 2006 2006 FIFA World Cup	2 гривні 2 hryvnias	27 лютого 27 February
195	Азовка Azov Sea Harbor Porpoise	10 гривень 10 hryvnias	22 березня 22 March
196	Азовка Azov Sea Harbor Porpoise	2 гривні 2 hryvnias	22 березня 22 March
197	2500 років Балаклаві 2500 Years of Balaklava	5 гривень 5 hryvnias	24 березня 24 March
198	Чемпіонат світу з футболу 2006 2006 FIFA World Cup	10 гривень 10 hryvnias	26 березня 26 March
199	50 років КБ "Південне" 50 Years of Pivdenne Design Engineering Bureau	5 гривень 5 hryvnias	29 березня 29 March
200	Лелека Stork	2 гривні 2 hryvnias	23 квітня 23 April
201	Літак АН-140 AN-140 Aircraft	10 гривень 10 hryvnias	26 квітня 26 April
202	Літак АН-140 AN-140 Aircraft	5 гривень 5 hryvnias	26 квітня 26 April
203	Героїчна оборона Севастополя 1854 – 1856 рр. Heroic Defense of Sevastopol in 1854–1856	10 гривень 10 hryvnias	28 квітня 28 April
204	50 років входження Криму до складу України 50 Years of Incorporation of the Crimea into Ukraine	5 гривень 5 hryvnias	28 квітня 28 April
205	50 років членства України в ЮНЕСКО 50 Years of Ukraine's Membership to UNESCO	5 гривень 5 hryvnias	12 травня 12 May
206	Свято Трійці Whitsunday	10 гривень 10 hryvnias	14 травня 14 May
207	Свято Трійці Whitsunday	5 гривень 5 hryvnias	14 травня 14 May
208	Марія Заньковецька Maria Zankovetska	2 гривні 2 hryvnias	15 червня 15 June
209	Золоті ворота The Golden Gate	100 гривень 100 hryvnias	29 червня 29 June
210	350 років Харкову 350 Years of Kharkiv	5 гривень 5 hryvnias	1 липня 1 July
211	Олександр Довженко Oleksandr Dovzhenko	2 гривні 2 hryvnias	5 липня 5 July
212	Ігри XXVIII Олімпіади The 28th Olympic Games	20 гривень 20 hryvnias	7 липня 7 July
213	Микола Бажан Mykola Bazhan	2 гривні 2 hryvnias	26 липня 26 July
214	Юрій Федькович Yuri Fedkovych	2 гривні 2 hryvnias	26 липня 26 July
215	Михайло Максимович Mykhailo Maksymovych	2 гривні 2 hryvnias	17 серпня 17 August

216	250 років Кіровограда 250 Years of Kirovohrad	5 гривень 5 hryvnias	20 серпня 20 August
217	Михайло Коцюбинський Mykhailo Kotsiubynskyi	2 гривні 2 hryvnias	20 серпня 20 August
218	170 років Київському національному університету 170 Years of the Kyiv National University	5 гривень 5 hryvnias	26 серпня 26 August
219	170 років Київському національному університету 170 Years of the Kyiv National University	2 гривні 2 hryvnias	26 серпня 26 August
220	Собор Святого Юра The St. Yura Cathedral	10 гривень 10 hryvnias	15 вересня 15 September
221	Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого The Yaroslav the Wise National Academy of Law of Ukraine	2 гривні 2 hryvnias	30 вересня 30 September
222	200 років Харківському національному університету ім. В.Н.Каразіна 200 Years of the Vasiliı Karazin Kharkiv National University	5 гривень 5 hryvnias	5 жовтня 5 October
223	200 років Харківському національному університету ім. В.Н.Каразіна 200 Years of the Vasiliı Karazin Kharkiv National University	2 гривні 2 hryvnias	5 жовтня 5 October
224	Михайло Дерегус Mykhailo Derehus	2 гривні 2 hryvnias	25 жовтня 25 October
225	Атомна енергетика України Nuclear Power Engineering of Ukraine	2 гривні 2 hryvnias	29 жовтня 29 October
226	Криголам "Капітан Белоусов" Captain Bilousov Icebreaker	10 гривень 10 hryvnias	16 листопада 16 November
227	Криголам "Капітан Белоусов" Captain Bilousov Icebreaker	5 гривень 5 hryvnias	16 листопада 16 November
228	Родина Острозьких The Ostrogski Family	10 гривень 10 hryvnias	1 грудня 1 December
229	Ліра Lyre	5 гривень 5 hryvnias	21 грудня 21 December
2005 рік / 2005			
230	Борис Лятошинський Borys Liatoshynskyi	2 гривні 2 hryvnias	5 січня 5 January
231	Володимир Філатов Volodymyr Filatov	2 гривні 2 hryvnias	12 січня 12 January
232	Улас Самчук Ulas Samchuk	2 гривні 2 hryvnias	26 січня 26 January
233	Павло Вірський Pavlo Virskyi	2 гривні 2 hryvnias	21 лютого 21 February
234	Максим Рильський Maksym Rylskyi	2 гривні 2 hryvnias	21 лютого 21 February
235	Сергій Всехсвятський Serhii Vsekhsviatskyi	2 гривні 2 hryvnias	26 квітня 26 April
236	Скіфське золото Scythian Gold	2 гривні 2 hryvnias	26 квітня 26 April
237	60 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років 60 Years of Victory in the Great Patriotic War of 1941–1945	20 гривень 20 hryvnias	28 квітня 28 April
238	50 років Київміськбуду 50 Years of Kyivmiskbud Company	2 гривні 2 hryvnias	18 травня 18 May
239	60 років членства України в ООН 60 Years of Ukraine's Membership to the UNO	10 гривень 10 hryvnias	24 травня 24 May
240	75 років Харківському національному аерокосмічному університету ім. М.С.Жуковського 75 Years of the Nikolai Zhukovski Kharkiv National Aerospace University	2 гривні 2 hryvnias	26 травня 26 May
241	Літак АН-124 "Руслан" Ruslan AN-124 Aircraft	20 гривень 20 hryvnias	1 червня 1 June
242	Літак АН-124 "Руслан" Ruslan AN-124 Aircraft	5 гривень 5 hryvnias	1 червня 1 June
243	Олександр Корнійчук Oleksandr Kornichuk	2 гривні 2 hryvnias	1 червня 1 June
244	Сліпак піщаний Sandy Mole Rat	10 гривень 10 hryvnias	15 червня 15 June
245	Сліпак піщаний Sandy Mole Rat	2 гривні 2 hryvnias	15 червня 15 June
246	Сорочинський ярмарок Sorochyntsi Fair	20 гривень 20 hryvnias	17 серпня 17 August

247	Сорочинський ярмарок Sorochyntsi Fair	5 гривень 5 hryvnias	17 серпня 17 August
248	Державний Гімн України The National Anthem of Ukraine	10 гривень 10 hryvnias	19 серпня 19 August
249	1300 років м. Коростень 1300 Years of the Town of Korosten	5 гривень 5 hryvnias	19 серпня 19 August
250	350 років м. Суми 350 Years of the City of Sumy	5 гривень 5 hryvnias	1 вересня 1 September
251	100-річчя з дня заснування Інституту виноградарства і виноробства імені В.Є.Тайрова 100th Anniversary of Foundation of the V. E. Tairov Institute for Wine Growing and Wine Making	2 гривні 2 hryvnias	6 вересня 6 September
252	300 років Давиду Гурамішвілі 300th Anniversary of the Birth of David Guramishvili	2 гривні 2 hryvnias	19 вересня 19 September
253	Дмитро Яворницький Dmytro Yavornytskyi	2 гривні 2 hryvnias	22 вересня 22 September
254	Покрова Protection of the Virgin	10 гривень 10 hryvnias	30 вересня 30 September
255	Покрова Protection of the Virgin	5 гривень 5 hryvnias	30 вересня 30 September
256	100 років Чернівецькому музично-драматичному театру ім. О.Кобилянської 100 Years of Olha Kobylianska Chernivtsi Music and Drama Theater	10 гривень 10 hryvnias	3 жовтня 3 October
257	Свято-Успенська Святогірська лавра The Sviatohirsk Assumption Lavra	10 гривень 10 hryvnias	20 жовтня 20 October
258	Батурин Baturyn	10 гривень 10 hryvnias	16 листопада 16 November
259	Родина Симиренків The Symyrenko Family	10 гривень 10 hryvnias	28 листопада 28 November
260	Володимир Винниченко Volodymyr Vynnychenko	2 гривні 2 hryvnias	30 листопада 30 November
261	Свято-Успенська Святогірська лавра The Sviatohirsk Assumption Lavra	5 гривень 5 hryvnias	8 грудня 8 December
262	Всеволод Голубович Vsevolod Holubovych	2 гривні 2 hryvnias	20 грудня 20 December
263	500 років козацьким поселенням. Кальміуська паланка 500 Years of Cossack Settlements. The Kalmius Palanka	10 гривень 10 hryvnias	28 грудня 28 December
264	Олексій Алчевський Oleksii Alchevskyi	2 гривні 2 hryvnias	26 грудня 26 December
265	Ілля Мечников Iliia Mechnikov	2 гривні 2 hryvnias	29 грудня 29 December
2006 рік / 2006			
266	Рік Собаки Year of the Dog	5 гривень 5 hryvnias	4 січня 4 January
267	10 років антарктичній станції "Академік Вернадський" 10 Years of Academician Vernadski Antarctic Station	5 гривень 5 hryvnias	16 січня 16 January
268	Олег Антонов Oleh Antonov	2 гривні 2 hryvnias	3 лютого 3 February
269	Зимові Олімпійські ігри 2006 The 2006 Winter Olympic Games	10 гривень 10 hryvnias	28 лютого 28 February
270	Георгій Нарбут Heorhii Narbut	2 гривні 2 hryvnias	15 березня 15 March
271	Овен Aries	5 гривень 5 hryvnias	20 березня 20 March
272	Овен Aries	2 гривні 2 hryvnias	20 березня 20 March
273	100 років Київському національному економічному університету 100 Years of the Kyiv National Economic University	5 гривень 5 hryvnias	24 березня 24 March
274	100 років Київському національному економічному університету 100 Years of the Kyiv National Economic University	2 гривні 2 hryvnias	24 березня 24 March
275	В'ячеслав Прокопович Viacheslav Prokopyvych	2 гривні 2 hryvnias	10 квітня 10 April
276	Їжак Hedgehog	2 гривні 2 hryvnias	14 квітня 14 April

277	Телець Taurus	5 гривень 5 hryvnias	21 квітня 21 April
278	Телець Taurus	2 гривні 2 hryvnias	21 квітня 21 April
279	750 років м. Львів 750 Years of the City of Lviv	5 гривень 5 hryvnias	26 квітня 26 April
280	Микола Стражеско Mykola Strazhesko	2 гривні 2 hryvnias	28 квітня 28 April
281	Чигирин Chyhyryn	10 гривень 10 hryvnias	18 травня 18 May
282	Близнюки Gemini	5 гривень 5 hryvnias	22 травня 22 May
283	Близнюки Gemini	2 гривні 2 hryvnias	22 травня 22 May
284	Пилкохвіст український Ukrainian Grasshopper	10 гривень 10 hryvnias	14 червня 14 June
285	Пилкохвіст український Ukrainian Grasshopper	2 гривні 2 hryvnias	14 червня 14 June
286	10 років Конституції України 10 Years of the Constitution of Ukraine	10 гривень 10 hryvnias	26 червня 26 June
287	Микола Василенко Mykola Vasylenko	2 гривні 2 hryvnias	11 липня 11 July
288	Володимир Чехівський Volodymyr Chekhivskyi	2 гривні 2 hryvnias	19 липня 19 July
289	10 років Конституції України 10 Years of the Constitution of Ukraine	5 гривень 5 hryvnias	31 липня 31 July
290	15 років незалежності України 15 Years of Ukraine's Independence	20 гривень 20 hryvnias	18 серпня 18 August
291	15 років незалежності України 15 Years of Ukraine's Independence	5 гривень 5 hryvnias	18 серпня 18 August
292	Іван Франко Ivan Franko	5 гривень 5 hryvnias	23 серпня 23 August
293	Іван Франко Ivan Franko	2 гривні 2 hryvnias	23 серпня 23 August
294	10 років відродження грошової одиниці України – гривні 10 Years of the Rebirth of the National Monetary Unit Hryvnia	100 гривень 100 hryvnias	29 серпня 29 August
295	10 років відродження грошової одиниці України – гривні 10 Years of the Rebirth of the National Monetary Unit Hryvnia	5 гривень 5 hryvnias	29 серпня 29 August
296	Дмитро Луценко Dmytro Lutsenko	5 гривень hryvnias	8 вересня 8 September
297	Дмитро Луценко Dmytro Lutsenko	2 гривні 2 hryvnias	8 вересня 8 September
298	10 років Рахунковій палаті 10 Years of the Clearing House	10 гривень 10 hryvnias	14 вересня 14 September
299	Михайло Грушевський Mykhailo Hrushevskyi	5 гривень 5 hryvnias	27 вересня 27 September
300	Михайло Грушевський Mykhailo Hrushevskyi	2 гривні 2 hryvnias	27 вересня 27 September
301	Михайло Лисенко Mykhailo Lysenko	2 гривні 2 hryvnias	16 жовтня 16 October
302	Сергій Остапенко Serhii Ostapenko	2 гривні 2 hryvnias	30 жовтня 30 October
303	Харківський національний економічний університет The Kharkiv National Economic University	2 гривні 2 hryvnias	8 листопада 8 November
304	Кирилівська церква The St. Cyril Church	10 гривень 10 hryvnias	8 листопада 8 November
305	Кирилівська церква The St. Cyril Church	5 гривень 5 hryvnias	8 листопада 8 November
306	Водохреще The Baptism	10 гривень 10 hryvnias	18 грудня 18 December
307	Водохреще The Baptism	5 гривень 5 hryvnias	18 грудня 18 December
308	Цимбали Tymbaly	5 гривень 5 hryvnias	22 грудня 22 December

309	Нестор-літописець Nestor the Chronicler	50 гривень 50 hryvnias	27 грудня 27 December
2007 рік / 2007			
310	Рік Свині (Кабана) Year of the Pig (Hog)	5 гривень 5 hryvnias	2 січня 2 January
311	Сергій Корольов Sergei Koroliov	2 гривні 2 hryvnias	12 січня 12 January
312	Козеріг Capricorn	2 гривні 2 hryvnias	15 січня 15 January
313	Козеріг Capricorn	5 гривень 5 hryvnias	15 січня 15 January
314	Водолій Aquarius	2 гривні 2 hryvnias	24 січня 24 January
315	Водолій Aquarius	5 гривень 5 hryvnias	24 січня 24 January
316	Риби Fishes	2 гривні 2 hryvnias	15 лютого 15 February
317	Риби Fishes	5 гривень 5 hryvnias	15 лютого 15 February
318	Лесь Курбас Les Kurbas	2 гривні 2 hryvnias	26 лютого 26 February
319	Бабак (байбак) Steppe Marmot	2 гривні 2 hryvnias	1 березня 1 March
320	Олександр Ляпунов Alexander Liapunov	2 гривні 2 hryvnias	12 березня 12 March
321	1100 років м. Переяславу-Хмельницькому 1100 Years of Pereiaslav-Khmelnytskyi	5 гривень 5 hryvnias	25 квітня 25 April
322	100 років Мотор Січі 100 Years of Motor Sich Corporation	5 гривень 5 hryvnias	22 травня 22 May
323	Чиста вода – джерело життя Pure Water is the Source of Life	20 гривень 20 hryvnias	25 травня 25 May
324	Чиста вода – джерело життя Pure Water is the Source of Life	5 гривень 5 hryvnias	25 травня 25 May
325	Іван Огієнко Ivan Ohiienko	2 гривні 2 hryvnias	12 червня 12 June
326	Олег Ольжич Oleh Olzhych	2 гривні 2 hryvnias	26 червня 26 June
327	XVI щорічна сесія Парламентської асамблеї Організації з безпеки і співробітництва в Європі The 16th Annual Session of the Parliamentary Assembly of the Organization for Safety and Cooperation in Europe	5 гривень 5 hryvnias	26 червня 26 June
328	75 років утворення Донецької області 75 Years of the Formation of Donetsk Oblast	2 гривні 2 hryvnias	6 липня 6 July
329	Олена Теліга Olena Teliha	2 гривні 2 hryvnias	19 липня 19 July
330	120 років Одеському державному академічному театру опери та балету 120 Years of the Odesa National Academic Opera and Ballet Theater	10 гривень 10 hryvnias	25 липня 25 July
331	120 років Одеському державному академічному театру опери та балету 120 Years of the Odesa National Academic Opera and Ballet Theater	5 гривень 5 hryvnias	25 липня 25 July
332	Спортивне орієнтування Orienteering	2 гривні 2 hryvnias	25 липня 25 July
333	Іван Богун Ivan Bohun	10 гривень 10 hryvnias	6 вересня 6 September
334	1100-річчя літописного Чернігова 1100 Years of Record Chernihiv	5 гривень 5 hryvnias	17 вересня 17 September
335	Іван Багрянний Ivan Bahrianyi	2 гривні 2 hryvnias	25 вересня 25 September
336	Петро Григоренко Petro Hryhorenko	2 гривні 2 hryvnias	15 жовтня 15 October
337	Чумацький шлях Chumatskyi Shliakh	20 гривень 20 hryvnias	26 жовтня 26 October
338	Бугай Buhai	5 гривень 5 hryvnias	7 листопада 7 November

339	Острозька Біблія The Ostroh Bible	100 гривень 100 hryvnias	15 листопада 15 November
340	Голодомор – геноцид українського народу The Famine is Genocide of the Ukrainian People	20 гривень 20 hryvnias	23 листопада 23 November
341	Голодомор – геноцид українського народу The Famine is Genocide of the Ukrainian People	5 гривень 5 hryvnias	23 листопада 23 November
342	200 років Курортам Криму 200 Years of the Crimean Resorts	5 гривень 5 hryvnias	28 листопада 28 November
343	Скорпіон Scorpius	5 гривень 5 hryvnias	17 грудня 17 December
344	Скорпіон Scorpius	2 гривні 2 hryvnias	17 грудня 17 December
345	Стрілець Sagittarius	5 гривень 5 hryvnias	17 грудня 17 December
346	Стрілець Sagittarius	2 гривні 2 hryvnias	17 грудня 17 December
347	90 років утворення першого уряду України 90th Anniversary of the First Government of Ukraine	2 гривні 2 hryvnias	27 грудня 27 December
2008 рік / 2008			
348	Рік Пацюка Year of the Rat	5 гривень 5 hryvnias	3 січня 3 January
349	Василь Стус Vasyl Stus	2 гривні 2 hryvnias	8 січня 8 January
350	Лев Ландау Lev Landau	2 гривні 2 hryvnias	18 січня 18 January
351	Скіфське золото (богиня Апі) Scythian Gold (the Goddess Api)	2 гривні 2 hryvnias	26 лютого 26 February
352	Сидір Голубович Sydir Holubovych	2 гривні 2 hryvnias	31 березня 31 March
353	Благовіщення Annunciation	10 гривень 10 hryvnias	31 березня 31 March
354	Благовіщення Annunciation	5 гривень 5 hryvnias	23 квітня 23 April
355	100 років Київському зоопарку 100 Years of the Kyiv Zoo	2 гривні 2 hryvnias	20 травня 20 May
356	600 років м. Чернівцям 600 Years of the City of Chernivtsi	5 гривень 5 hryvnias	23 травня 23 May
357	Євген Петрушевич Yevhen Petrushevych	2 гривні 2 hryvnias	26 травня 26 May
358	Гриф чорний Black Vulture	10 гривень 10 hryvnias	26 травня 26 May
359	Гриф чорний Black Vulture	2 гривні 2 hryvnias	28 травня 28 May
360	225 років м. Севастополю 225 Years of the City of Sevastopol	10 гривень 10 hryvnias	28 травня 28 May
361	Ластівчине гніздо The Swallow's Nest Castle	50 гривень 50 hryvnias	28 травня 28 May
362	Ластівчине гніздо The Swallow's Nest Castle	10 гривень 10 hryvnias	20 червня 20 June
363	Рак Cancer	2 гривні 2 hryvnias	20 червня 20 June
364	Рак Cancer	5 гривень 5 hryvnias	26 червня 26 June
365	Роман Шухевич Roman Shukhevych	5 гривень 5 hryvnias	26 червня 26 June
366	850 років м. Снятину 850 Years of the City of Sniatyn	5 гривень 5 hryvnias	17 липня 17 July
367	Хрещення Київської Русі Christianization of Kyivan Rus	100 гривень 100 hryvnias	18 липня 18 July
368	Лев Leo	2 гривні 2 hryvnias	18 липня 18 July
369	Лев Leo	5 гривень 5 hryvnias	25 липня 25 July
370	Георгій Вороний Heorhii Voronyi	2 гривні 2 hryvnias	25 липня 25 July

371	Родина Терещенків The Tereschenko Family	10 гривень 10 hryvnias	20 серпня 20 August
372	Діва Virgo	2 гривні 2 hryvnias	20 серпня 20 August
373	Діва Virgo	5 гривень 5 hryvnias	9 вересня 9 September
374	Хрещення Київської Русі Christianization of Kyivan Rus	5 гривень 5 hryvnias	9 вересня 9 September
375	Наталія Ужвій Natalia Uzhvii	2 гривні 2 hryvnias	15 вересня 15 September
376	175 років державному дендрологічному парку "Тростянець" 175 Years of the Trostianets National Arboretum	5 гривень 5 hryvnias	19 вересня 19 September
377	Терези Libra	2 гривні 2 hryvnias	19 вересня 19 September
378	Терези Libra	5 гривень 5 hryvnias	19 вересня 19 September
379	725 років м. Рівному 725 Years of the City of Rivne	5 гривень 5 hryvnias	29 вересня 29 September
380	На шляхах до незалежності. Українсько-шведські воєнно-політичні союзи XVII – XVIII ст. On the Path to the Independence: Ukrainian-Swedish Military and Political Alliances of the 17th – 18th Centuries	10 гривень 10 hryvnias	20 жовтня 20 October
381	На честь візиту в Україну Вселенського Патріарха Варфоломія I In Honor of Ecumenical Patriarch Bartholomew I Visit to Ukraine	50 гривень 50 hryvnias	24 жовтня 24 October
382	10 років внесенню до реєстру світової спадщини ЮНЕСКО історичного центру міста Львова Decennial of Entry of the Historical Center of the City of Lviv in the UNESCO World Heritage List	10 гривень 10 hryvnias	3 листопада 3 November
383	90 років утворення Західноукраїнської Народної Республіки 90 Years of Foundation of West Ukrainian People's Republic	2 гривні 2 hryvnias	5 листопада 5 November
384	Тисячоліття монетного карбування у Києві Millennium of Mintage in Kyiv	20 гривень 20 hryvnias	10 листопада 10 November
385	Глухів Hlukhiv	10 гривень 10 hryvnias	18 листопада 18 November
386	Григорій Квітка-Основ'яненко Hryhorii Kvitka-Osnovianenko	2 гривні 2 hryvnias	1 грудня 1 December
387	140-річчя Всеукраїнського товариства "Просвіта" імені Тараса Шевченка 140 Years of Prosvita Taras Shevchenko Ukrainian Society	5 гривень 5 hryvnias	5 грудня 5 December
388	975 років м. Богуслав 975 Years of the City of Bohuslav	5 гривень 5 hryvnias	25 грудня 25 December
389	Храмовий комплекс у с. Буки Church Complex in the Village of Buky	10 гривень 10 hryvnias	25 грудня 25 December
390	Василь Симоненко Vasyl Symonenko	2 гривні 2 hryvnias	26 грудня 26 December
391	Марія Примаченко Maria Prymachenko	5 гривень 5 hryvnias	26 грудня 26 December
2009 рік / 2009			
392	Рік Бика Year of the Bull	5 гривень 5 hryvnias	5 січня 5 January
393	Павло Чубинський Pavlo Chubynskiy	2 гривні 2 hryvnias	14 січня 14 January
394	Микола Гоголь Nikolai Gogol	5 гривень 5 hryvnias	27 лютого 27 February
395	Шолом-Алейхем Sholem Aleichem	5 гривень 5 hryvnias	27 лютого 27 February
396	70 років проголошення Карпатської України 70 Years of Proclamation of Carpathian Ukraine	2 гривні 2 hryvnias	13 березня 13 March
397	Андрій Ливицький Andrii Livytskyi	2 гривні 2 hryvnias	27 березня 27 March
398	Монастир Сурб-Хач The Surb Khach Monastery	10 гривень 10 hryvnias	30 березня 30 March

399	Українська писанка Ukrainian Pysanka	20 гривень 20 hryvnias	16 квітня 16 April
400	Українська писанка Ukrainian Pysanka	5 гривень 5 hryvnias	16 квітня 16 April
401	60 років Національному музею Т.Г.Шевченка 60 Years of the Taras Shevchenko National Museum	5 гривень 5 hryvnias	29 квітня 29 April
402	Черепаха Turtle	2 гривні 2 hryvnias	29 квітня 29 April
403	Борис Мартос Borys Martos	2 гривні 2 hryvnias	29 травня 29 May
404	Симон Петлюра Symon Petliura	2 гривні 2 hryvnias	29 травня 29 May
405	Ігор Сікорський Igor Sikorsky	2 гривні 2 hryvnias	29 травня 29 May
406	225 років м. Сімферополю 225 Years of the City of Simferopol	5 гривень 5 hryvnias	1 червня 1 June
407	Міжнародний рік астрономії International Year of Astronomy	100 гривень 100 hryvnias	15 червня 15 June
408	350-річчя Конотопської битви 350th Anniversary of the Battle of Konotop	10 гривень 10 hryvnias	19 червня 19 June
409	70 років проголошення Карпатської України 70 Years of Proclamation of Carpathian Ukraine	20 гривень 20 hryvnias	20 липня 20 July
410	Бокораш Vokorash	10 гривень 10 hryvnias	28 липня 28 July
411	Бокораш Vokorash	5 гривень 5 hryvnias	28 липня 28 July
412	Херсонес Таврійський ChersonesosTaurica	100 гривень 100 hryvnias	28 липня 28 July
413	За твором М.В.Гоголя Вечори на хуторі біля Диканьки After Nikolai Gogol's Evenings on a Farm near Dykanka	50 гривень 50 hryvnias	10 серпня 10 August
414	60 років Раді Європи 60 Years of the Council of Europe	5 гривень 5 hryvnias	20 серпня 20 August
415	Микола Боголюбов Nikolai Bogolyubov	2 гривні 2 hryvnias	20 серпня 20 August
416	220 років м. Миколаєву 220 Years of the City of Mykolaiv	5 гривень 5 hryvnias	7 вересня 7 September
417	Іван Котляревський Ivan Kotliarevskiy	5 гривень 5 hryvnias	22 вересня 22 September
418	Церква Святого Духа в Рогатині The Holy Ghost Church in Rohatyn	10 гривень 10 hryvnias	29 вересня 29 September
419	Володимир Івасюк Volodymyr Ivasiuk	2 гривні 2 hryvnias	29 вересня 29 September
420	Міжнародний рік астрономії International Year of Astronomy	5 гривень 5 hryvnias	14 жовтня 14 October
421	225 років Львівському національному медичному університету 225 Years of the Lviv National Medical University	5 гривень 5 hryvnias	28 жовтня 28 October
422	Богдан-Ігор Антонич Bohdan-Ihor Antonych	2 гривні 2 hryvnias	28 жовтня 28 October
423	Родина Галаганів The Galagan Family	10 гривень 10 hryvnias	29 жовтня 29 October
424	Кость Левицький Kost Levytskyi	2 гривні 2 hryvnias	26 листопада 26 November
425	75 років Київському академічному театру оперети 75 Years of the Kyiv Academic Operetta Theater	10 гривень 10 hryvnias	30 листопада 30 November
426	70 років заснуванню Запорізької області 70 Years of Foundation of Zaporizhia Oblast	2 гривні 2 hryvnias	17 грудня 17 December
427	Скіфське золото (кабан) Scythian Gold (Wild Boar)	2 гривні 2 hryvnias	24 грудня 24 December
428	Стельмах Stelmakh	10 гривень 10 hryvnias	28 грудня 28 December
429	Стельмах Stelmakh	5 гривень 5 hryvnias	28 грудня 28 December

Інформаційно-довідковий журнал містить нумізматичні описи та фотозображення розмінних, обігових, пам'ятних і ювілейних монет, введених в обіг Національним банком України в 2009 році, перелік пам'ятних і ювілейних монет, введених в обіг Національним банком України за період із 7 травня 1995 р. по 1 січня 2010 р., інформацію про конкурс “Краща монета року”, поради щодо чищення та зберігання колекційних монет. До журналу додається CD-диск, на якому розміщено зображення та нумізматичні описи всіх пам'ятних і ювілейних монет, введених в обіг Національним банком України в 1995–2009 роках.

Для нумізматів-професіоналів, колекціонерів, а також усіх, хто цікавиться історією й сьогоденням грошового обігу в Україні.

This reference periodical contains numismatic descriptions and photographic pictures of small, circulation, commemorative, and jubilee coins issued into circulation by the National Bank of Ukraine in 2009; a list of commemorative and jubilee coins issued by the National Bank of Ukraine since May 7, 1995, till January 1, 2010; information about *the Best Coin of the Year* competition; and recommendations on cleaning and keeping of collector's coins. A CD containing photographic pictures and numismatic descriptions of all commemorative and jubilee coins issued by the National Bank of Ukraine in 1995–2009 is enclosed to the journal.

The periodical is addressed to numismatists, collectors, and all those who are interested in the history and present-day status of cash circulation in Ukraine.

